

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUSUF AYYILDIZ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. EMİN UZUN

MAYIS, 2010
MUĞLA

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ

YUSUF AYYILDIZ

Sosyal Bilimleri Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 10.05.2010
Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 05.05.2010

Tez Danışmanı : YRD. DOÇ. DR. EMİN UZUN

Jüri Üyesi : PROF. DR. SELİM BEKÇİOĞLU

Jüri Üyesi : DOÇ. DR. ERKAN POYRAZ

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Nurgün OKTİK

MAYIS, 2010
MUĞLA

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 14/01/2010 tarih ve 477/1 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 25/4 maddesine göre, İşletme Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Yusuf AYYILDIZ'ın "**KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ**" adlı tezini incelemiş ve aday 05/05/2010 tarihinde saat 14:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 75 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul olduğuna oybirliği ile karar verildi.

SELİM BEKÇİOĞLU
PROF. DR.

ERKAN POYRAZ
DOÇ. DR.

EMİN UZUN
YRD. DOÇ. DR.

YEMİN

Yükseklisans tezi olarak sunduğum “KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

05/05/2010

YUSUF AYYILDIZ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

Soyadı : AYYILDIZ

Adı : YUSUF

Kayıt No: 367953

TEZİN ADI

Türkçe : KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ

Y. Dil : CREDIT RISK ANALYSIS: AN EXAMPLE OF GARANTİ BANKASI A.Ş.

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

X

O

O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : MUĞLA ÜNİVERSİTESİ

Fakülte : İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

Enstitü : SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Diğer Kuruluşlar :

Tarih : 05/05/2010

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayımlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : UZUN, EMİN

Ünvanı : YRD. DOÇ. DR.

TEZİN YAZILDIĞI DİL : TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI:126

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. BASEL STANDARTLARI VE RİSK
2. KREDİ
3. KREDİ RİSKİ VE DERECELENDİRME

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELEER:

1. BASEL - II
2. RİSK
3. KREDİ
4. KREDİ RİSKİ YÖNETİMİ

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELEER:

1. BASEL II
2. CREDIT RISK
3. RATING

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	O
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	X
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir	O

Yazarın İmzası :

Tarih : 10/05/2010

ÖZET

Ülke ekonomilerinin önemli bir kısmını bankacılık sektörü oluşturmaktadır. Bu nedenle bankacılık sektöründeki başarı ve gelişmeler iktisadi gelişmeyi doğrudan etkilemektedir.

Ülkemizde son 1990'lı yıllardan günümüze kadar finansal piyasalarda yaşanan gelişmelerin kazandırdığı tecrübeler bankacılıkta özerk bir düzenleme ve denetleme otoritesine olan ihtiyaç, sermaye yeterliliği ve risk yönetimi gibi hususların teoride olduğu kadar pratik açıdan da ne derece önemli olduğunu gözler önüne sermiştir. Risk ve risk yönetimi olgusunun bütün taraflarca doğru bir şekilde anlaşılması ve ciddiyetle ele alınması risk yönetiminin istenen sonucu vermesi açısından bir zorunluluktur.

Küreselleşen dünyada bankaların karşılaştığı en büyük risk kredi riskidir. Kredi riski en basit tanımıyla, banka müşterilerinin taahhütlerini yerine getirmemeleri, yani borçlarını ödeme konusunda yükümlülüklerini yerine getirememesi olasılığıdır. Kredi riskini iyi yönetebilen bankalar bu süreci iyi bir şekilde tanımlayarak gereken önlemleri alan bankalardır. Bu önlemleri almalarında en büyük yol göstericileri ise BASEL kriterleridir.

Basel Kriterlerinin temel amacı, bankaların maruz kaldıkları riske karşı tahsis edecekleri sermayenin riske göre ayarlanması ve etkin bir risk yönetimidir.

Bankalar kredi kullandırma aşamasında değerliliği yüksek olan müşterilerine kredi vererek kredilerden kaynaklanan risklerini en aza indirme çabası içerisinde olduklarıdır. Bunun için derecelendirme sistemleri kurarlar veya bu konuda uzman kuruluşlardan yardım alırlar. Riskleri en aza indirmenin en kolay yolu ise bu süreci en iyi şekilde tanımlamak başlangıç aşamasında, muhtemel riskleri bertaraf etmektir.

Bu amaçlar çerçevesinde bu araştırma dört bölüme ayrılmıştır;

İlk bölümde BASEL I ve BASEL II'nin genel olarak tanımı, ortaya çıkış süreci ve gelişmesi, BASEL II'nin BASEL I'den farkları, BASEL II'nin yapısal blokları ve risk yönetimi adı altında, bankacılıkta risk ve risk kavramı, risk yönetiminin amacı, önemi, süreci ve yapısı anlatılacak, bankacılık sektöründe bankaların karşılaştıkları risk türleri ile ilgili bilgiler verilecektir.

İkinci bölümde, kredinin tanımı, unsurları, fonksiyonları, türleri, kredilendirme süreci ve kredilerin sorunlu hale gelme nedenlerinden bahsedilecektir.

Üçüncü bölümde kredi riski ve kredi riski yönetiminden, amaçları ve temel ilkelerinden bahsedilecektir. Kredi riski ölçümünde kullanılan derecelendirme kavramı detaylı bir şekilde anlatılacaktır.

Son bölüm olan dördüncü bölümde ise bilanço ve gelir tablosu yardımlarıyla Garanti Bankası'nın kredi risk değişimleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Basel II, Kredi, Kredi Riski Derecelendirme

ABSTRACT

A great deal of the country economies is constituted by the banking sector. Therefore, the achievements and developments in the banking sector directly affect the economic development.

In our country, the experiences gained by the improvements in the financial markets, during the 1990's has indicated that an independent regulatory and supervisory authority in banking sector and importance of capital adequacy and risk management. That the terms 'Risk' and 'Risk Management' must be understood correctly by all connected parties and handled earnestly for getting the desired result from the risk management.

In a globalizing world, the greatest risk that the banks confront is the 'Credit Risk'. The banks taking the necessary precautions by defining the process of Credit Risk can truly only manage and cope with risks. In this process BASEL Criterias are important guidance.

According to the Basel Criterias the capital that the banks employ adjusted against the risk exposure for effective risk management.

In the process of granting credits, the banks give high priority to prime customers so that to minimize the risks caused loan exposure. So the banks establish rating systems or get expert service in this field. the best way to cope with risks is to define a very good loan giving system and eliminate the possible risk at the beginning.

The research consist of four parts in the framework of these objectives.

In the first part of the research, a general description of Basel I and Basel II will be given. In addition, the preparation and development processes will be defined and the differences between these two terms will be explained. Furthermore, the definition of risk and banking see for risks, importance of risk management, the risk types will be handled.

In the second part; definition, elements, functions, types, procedures of a loan will be defined and the problem credits shall be handled .

In the third part, the credit risk and the management of credit risk, its objectives and basic principles will be mentioned. The concept of rating used in the measurement of 'Credit Risk' will also be handled in detail.

In the forth and the last part, the 'Credit Risk' exposure of 'Garanti Bank' will be examined by the help of the 'Financial Account' and 'Income' tables.

Keywords: Basel II, Kredit, Kredit Risk, Rating

ÖNSÖZ

Küreselleşen sermaye dünyasında, uluslararası sermaye yatırımları hızla artmaktadır. Bu süreç içinde tüm ülke ekonomileri, dünyayı dolaşan finansal kaynaklardan pay almak istemektedirler. Bu istek henüz küresel piyasaya dahil olmamış, ya da bu süreç içinde yer alan ekonomik sistemlerin de etki alanı içine girmektedir. Küresel sermaye hareketlerinin akımına kapılan ülkeler, bu kaynaktan pay alabilmek için elbette ki finansal yapısal sistemlerinde ciddi değişiklikler yapmak zorundadırlar.

İşte bu noktada ekonomilerin, küresel piyasalara açılabilme için uluslararası standartlara uymaları gerekir. Bu uluslararası standartlar, “Basel Kriterleri” ile açıklanarak dünya ülkelerinin bir çoğunda kabul görmüş ve uygulanmaya başlanmıştır. Ana amacı; sermaye yeterliliğini düzenleyerek rekabet eşitsizliğini ortadan kaldırmak olan “Basel Kriterleri”, 1988 yılında ortaya çıkmış, 1992 yılından bu yana ülkemiz de dahil olmak üzere yüzden fazla ülkede kabul görmüştür.

Ülkemiz finans sektörünün yapı taşı olan bankacılık sistemi için, 1980 sonrası gerçekleşen finansal değişim, olumsuz bir takım etkilerin yanında önemli deneyimlerin de kazanıldığı bir süreç olmuştur. Bu süreçte geleneksel faaliyetler dışında üstlenilen fonksiyonlar, sisteme katılan yeni ürünler ve ülke ekonomisinin dinamik yapısından kaynaklanan makro ekonomik sorunlar, bankaların risk yapısında değişiklikler meydana getirmiştir.

Bu sistemin sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi ve ayakta kalabilmesi için risk yönetiminin uluslararası standartlara uygun olarak tam ve doğru bir şekilde uygulamaya konulması zorunludur.

Bu genel açıklamalardan sonra çalışmanın amacı şu şekilde özetlenebilir; riskin tanımlanarak, türlerinin belirlenmesi ve bu risklerin yönetimi, kredi türlerinin bilinmesi karar verme aşamasında kredinin iyi tanımlanması, ortaya çıkması muhtemel kredi risklerinin ölçümü, ölçme yöntemlerinin açıklanması ve Garanti Bankası A.Ş.’nin kredi risk değişimlerinin incelenmesidir.

Bu bağlamda çalışmamın hazırlanmasında akademik bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, gerek fikirleri gerekse yol göstericiliği ile desteklerini gördüğüm danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Emin UZUN’a sonsuz şükranlarımı sunarım. Ayrıca

bana her daim destek olan arkadaşlarıma ve aileme, özellikle de eşim Burcu AYYILDIZ'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	III
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar.....	XI
EKLER.....	XII

IBÖLÜM.....	1
I. BASEL SERMAYE YETERLİLİĞİ VE RİSK KAVRAMI	1
BASEL II İLE İLGİLİ FİNANSAL DÜZENLEMELER.....	1
1.1. Uluslararası Finansal Düzenlemelerin Gerekliliği.....	1
1.2. Basel'in Ortaya Çıkış Süreci Ve Basel I	2
Tablo I: COOK Rasyosu	5
1.3. Basel I'den Basel II'ye Geçiş Süreci.....	5
1.4. Basel II	6
1.4.1. Üstlenilen Riskler İçin Asgari Sermaye Yükümlülüğü	7
1.4.2. Denetim Ve Gözetim Süreci	8
1.4.3. Piyasa Disiplini Ve Şeffaflık.....	10
1.5. Basel II'nin Basel I'den Farkı.....	11
Basel II'de Yapısal Bloklar	12
1.5.1. Birinci Yapısal Blok : Minimum Sermaye Yeterliliği	12
Tablo II: Basel Komitesinin Önerdiği Risk Ölçüm Yaklaşımlar	12
Tablo III: Standart Yaklaşımda Kullanılan Risk Ağırlıkları.....	14
1.5.2. İkinci Yapısal Blok: Sermaye Yeterliliğinin Denetimi	15
1.5.3. Üçüncü Yapısal Blok: Piyasa Disiplini.....	15
BANKACILIK SİSTEMİ VE RİSK	16
1.6. Risk Kavramı Ve Bankacılıkta Risk Yönetimi	16
1.6.1. Bankacılıkta Risk Yönetimi Prensipleri	17
1.6.2. Risk Yönetiminin Amaçları	18
1.6.3. Risk Yönetiminin Önemi.....	19
1.6.4. Risk Yönetimi Süreci	19
1.7. Bankacılık Sektöründeki Risk Çeşitleri.....	21
1.7.1. Finansal Riskler	21
1.7.1.1. Bilânço Riski.....	21
1.7.1.2. Kârlılık Riski	21
1.7.1.3. Sermaye Yeterliliği Riski.....	22
1.7.1.4. Kredi Riski.....	22
1.7.1.5. Piyasa Riski.....	22
1.7.1.6. Faiz Oranı Riski	23
1.7.1.7. Likidite Riski	24
1.7.1.8. Kur (Kambiyo) Riski	26
1.7.2. Faaliyet Riskleri	27
1.7.2.1. İş Stratejisi Riskleri	27
1.7.2.2. Teknoloji Riski	27
1.7.2.3. Yönetim Riski.....	28
1.7.3. İş Riskleri.....	29
1.7.3.1. Yasal Düzenleme Riski	29
1.7.3.2. Politik Riskler.....	29

1.7.3.3. Ülke Riski.....	30
1.7.4. Diğer Riskler.....	30
1.7.4.1. Genel İşletme Riskleri.....	30
1.7.4.2. Pazarlama Riskleri.....	30
1.7.4.3. Hisse Senedi Fiyat Değişim Riski.....	31
1.7.4.4. Karşı Taraf Riski – Takas ya da Teslim Riski	31
1.7.4.5. Baz Riski	31
II. BÖLÜM	32
II. KREDİLER	32
2.1. Kredinin Tanımı.....	32
2.2. Kredinin Unsurları	34
2.2.1. Zaman Unsuru	34
2.2.2. Risk Unsuru.....	34
2.2.3. Güven Unsuru	35
2.2.4. Gelir Unsuru.....	35
2.3. Kredi Kaynakları.....	35
2.4. Kredinin Fonksiyonları	37
2.5. Kredinin Türleri.....	37
2.5.1. Niteliklerine Göre.....	37
2.5.2. Güvencelerine Göre	38
2.5.3. Vadelerine Göre	39
2.5.4. Kullanım Amaçlarına Göre	39
2.5.5. Kullanılan Sektörlere Göre.....	40
2.5.6. İş Konusu Açısından Krediler	40
2.5.7. Kaynak Açısından Krediler	41
2.6. Bankacılıkta Kredi Açmaya Yetkili Organlar	42
2.6.1. Krediler Müdürlüğünün Sorumluluğu	42
2.6.2. Şubelerde Kredi Komiteleri.....	43
2.6.3. İdare Merkezi Kredi Komitesi.....	44
2.7. Kredi Açılacaklarda Aranılan Koşullar.....	44
2.8. Kredilendirme Prensipleri	44
2.9. Kredi Kullandırma İlkeleri.....	46
2.9.1. Emniyet (Güvenlik) İlkesi.....	46
2.9.2. Seyyaliyet (Akışkanlık) İlkesi.....	47
2.9.3. Verimlilik (Randıman) İlkesi.....	47
2.9.4. Diğer İlkeler	47
2.10. Kredi Sınırlamaları	48
2.10.1. Genel Kredi Sınırları.....	48
2.10.2. Sınırlamaya Tabi Olmayan Krediler.....	49
2.10.3. Kredi Verilmesi Yasak Olan Durumlar	50
2.10.4. Bankaların Kredi Vermesine Engel Durumlar	51
2.10.5. Kredinin Sona Ermesi	51
2.11. Kredilendirme Sürecinin Aşamaları	52
2.11.1. Kredi Talebi	52
2.11.2. Kredilendirme İşlemi İle İlgili İstihbarat	53
2.11.3. Kredi Analizi	54
2.11.3.1. Derecelendirme Kuruluşlarının Verileri	54
2.11.3.2. Banka Bilgileri.....	55
2.11.3.3. Firmaların Finansal Tabloları.....	55
2.11.3.4. Müşteri Ziyaretinde Edinilen Bilgiler.....	56

2.11.3.4. Diğer Kaynaklar.....	56
2.12. Kredinin Yapılandırılması.....	60
2.13. Kredi Yönetimi.....	61
2.13.1. Kredi Politikası.....	62
2.13.2. Kredi Onay Süreci	62
2.13.3. Kredilerin İzlenmesi	62
2.13.4. Kredilerin Yeniden Değerlendirilmesi.....	63
2.14. Kredilerin Sorunlu Hale Gelme Nedenleri.....	64
2.14.1. Firmaya İlişkin Nedenler	64
2.14.2. Yönetim	64
2.14.3. Üretilen Mal veya Sunulan Hizmet	65
2.14.4. Pazarlama Koşulları.....	65
2.14.5. Sermaye Yapısı.....	66
2.14.6. Kontrol Sistemleri.....	66
2.14.7. Çevresel Faktörler	66
2.14.8. Teknolojik Çevre.....	67
2.14.9. Ekonomik Çevre.....	67
2.14.10. Doğal Çevre	67
2.14.11. Politik Çevre.....	67
2.14.12. Bankacılık Hataları.....	68
III.BÖLÜM.....	69
III. KREDİ RİSKİ YÖNETİMİ VE DERECELENLERDİRME	69
3.1. Kredi Riski Yönetimi.....	69
3.1.1. Kredi Riski Tanımı Ve Önemi	69
3.1.2. Kredi Riski Yönetiminin Amacı	71
3.1.3. Kredi Riski Yönetiminin Aşamaları	72
3.1.4. Kredi Riski Yönetiminin Temel İlkeleri	72
3.1.4.1.Kredi Riskinin Tespiti İçin Uygun Ortamın Oluşturulması.....	73
3.1.4.1.1. Kredi Risk Stratejisinin Belirlenmesi	73
3.1.4.1.2. Kredi Risk stratejisine Uygun Politikaların Geliştirilmesi ...	74
3.1.4.2. Kredi Risk Sürecinin Etkin Biçimde Yürütülmesi	75
3.1.4.2.1. Kredi Verme Kriterleri	75
3.1.4.2.2. Kredilerin Onaylanması ve Mevcut Kredilerin Arttırılmasına İlişkin İlkelerin Belirlenmesi:	77
3.1.4.3. Kredi Riskinin Ölçümü ve Yönetimi.....	77
3.1.4.4. Kredi Riskinin Yeterli Kontrolünün Yapılması.....	80
3.2. Derecelendirme	81
3.2.1. Derecelendirme ve Tanımı	81
3.2.2.Bağımsız Kredi Derecelendirmeleri	83
3.2.2.1. Yetkilendirme Süreci:.....	83
3.2.2.2 Liyakat Kriterleri.....	83
3.2.3. Derecelendirmenin Amaçları.....	84
IV. BÖLÜM.....	87
IV. Garanti Bankası A.Ş. Kredi risk Analizi.....	87
4.1. Riskin Sorunlu Alacakların Aktif İçindeki Payı ile Ölçülmesi.....	87
Tablo III: Riskin, Sorunlu Alacakların Aktif içindeki Payı İle Ölçülmesi.....	87
Tablo IV: Brüt Sorunlu Alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı	88
Tablo V: Net Sorunlu Alacaklar / Toplam Aktif Tutarı	88

Tablo VI: Net Sorunlu alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif tutarı.....	89
4.2. Riskin Gelir Tablosundaki Karşılık giderlerinin Gelir Tablosu Tutarları ile Karşılaştırılması Yoluyla Ölçülmesi	89
Tablo VII: Dönemsel Karşılık giderleri / Dönemsel Net Faiz Geliri.....	89
Tablo VIII: Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar	90
Tablo IX: Dönemsel karşılık Giderleri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar	91
Tablo X: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar	91
Tablo XI: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar	92
SONUÇ:	92
KAYNAKÇA.....	94
EKLER.....	99

TABLOLAR LİSTESİ

ÖZET	I
İÇİNDEKİLER	V
Tablo I: COOK Rasyosu	5
Tablo II: Basel Komitesinin Önerdiği Risk Ölçüm Yaklaşımlar	12
Tablo III: Standart Yaklaşımda Kullanılan Risk Ağırlıkları.....	14
Tablo III: Riskin, Sorunlu Alacakların Aktif içindeki Payı İle Ölçülmesi.....	87
Tablo IV: Brüt Sorunlu Alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı	88
Tablo V: Net Sorunlu Alacaklar / Toplam Aktif Tutarı	88
Tablo VI: Net Sorunlu alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif tutarı.....	89
Tablo VII: Dönemsel Karşılık giderleri / Dönemsel Net Faiz Geliri.....	89
Tablo VIII: Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar	90
Tablo IX: Dönemsel karşılık Giderleri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar	91
Tablo X: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar	91
Tablo XI: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar	92

EKLER

EK-1. Bilançolar.....99

EK-2. Gelir Tabloları.....119

I.BÖLÜM

I. BASEL SERMAYE YETERLİLİĞİ VE RİSK KAVRAMI

BASEL II İLE İLGİLİ FİNANSAL DÜZENLEMELER

1.1. Uluslararası Finansal Düzenlemelerin Gerekliği

Yirminci yüzyılda küreselleşmenin etkisiyle, artan iletişim ve etkileşim sayesinde ve ekonomilerin çok hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte dünya üzerindeki bütün sektörler bu durumdan oldukça etkilenmişlerdir. Bu durumdan en başta finans sektörü doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen sektör olmuştur.

Geçtiğimiz yüzyılın son dönemlerinde yaşanan krizler (1988 - 1989, 1991 ve 1994 krizleri) ve bu krizlerin sistemik risk etkisi ile diğer ülke ve ekonomilere de kolayca sıçrayabilmesi yaşanan krizlerin en önemli özelliğini oluşturmuştur. Son tecrübeler, bir ülkede yaşanan önemli ekonomik ve finansal sorunların sadece o ülke sınırları içerisinde kalmadığını, yaşanan krizin boyutuna göre ticaret kanalları ile diğer ülkeleri etkisi altına aldığını göstermiştir. Sermayenin serbest dolaşımı, sıcak paranın gelişmekte olan ülkelerin finans sistemlerine rahatça girip çıkabilmesi de özellikle bu ülkelerin finansal yapılarının daha kırılgan olması sonucunu doğurmuştur. Bu tür sorunların çözümü için önlem almanın ve yasal bariyerlerin uygulamasının da aslında yeterli ve önleyici olmadığı uygulamada görülmüştür.

Dünyada belirli aralıklarla periyodik krizlerin yaşanmakta olması ve her kriz sonrasında yeni kriz senaryolarının üzerinde tartışılması, aslında önemli bir soruyu da gündeme getirmektedir. Eğer, krizlerin erken uyarı sinyallerinin var olduğunu biliniyorsa ki bu konuda çok sayıda çalışma mevcuttur krizleri önleyebilir miyiz? İşte bu sorunun yanıtı, sistemin yapısal olarak işleyişini düzenleyen ve denetleyen mekanizmanın sağlıklı ve etkin işletilip işletilemediği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu sonuca ulaşmamızın nedeni ise, küresel ekonomideki sorunların büyük ölçüde regülasyonların (devletin ekonomiye direkt müdahale etmek için kullandığı iktisadi araçlardan birisi) yetersizliği ve ülkelerin kendi yapısal problemlerinin varlığından kaynaklandığının görülmesidir. Ayrıca, küresel ekonomide hâkim aktörlerin etkisi ve sistemde moral/etik sorunların giderek artması da yaşanan sorunların önemli nedenleri arasındadır.

Zaman içinde yaşanan krizlerin yayılmasının engellenememesi ve bunların etkilerinin kontrol edilmesinin güçlüğü, sistemin daha sağlıklı işleyişinin sağlanması için çözümlerin üretilmesini de zorunlu kılmıştır. Genel yaklaşım, bu sorunların minimum düzeye indirilmesinin yolunun uluslararası düzenlemelerle gerekli denetim standartlarının oluşturulması ile gerçekleşeceği yönündedir.¹

Bu yaklaşımla birlikte uluslararası bankalar risk yönetiminin önemini keşfetmişler ve taşınan risklerin farkında olarak bu risklere karşı gerekli tedbirlerin alınmasıyla olası kayıpların önüne geçilebileceğinin ve bunun bankalara nasıl katkıda bulunabileceğinin farkına varmışlardır. Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan en iyi uygulamalar Basel kriterlerinin kaynağını oluşturmuştur.

1.2. Basel'in Ortaya Çıkış Süreci Ve Basel I

“1988 tarihli Basel I Uzlaşısı, uluslararası faaliyet gösteren bankalar için gerekli olan sermaye standartlarını belirlemeye yönelik olarak Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) nezdinde faaliyetlerini sürdüren Basel Komite'si tarafından hazırlanmış, ancak ilan edildiği tarihten itibaren hemen hemen tüm dünya ülkeleri ve tüm bankalar için genel bir sermaye standardı haline gelmiştir. Bu uzlaşının uygulamaya konmasıyla birlikte, dünya bankacılık sektöründe önemli bazı sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır.² Bu sorunlar;

a-) Uygulanan sermaye standardının risk ölçümlerinde yetersiz kalması ve sadece kredi riskini esas alması,

b-) Uygulanan risk ölçüm yönteminin tüm bankalar tarafından kolaylıkla uygulanabilecek kadar basit olması nedeniyle, yeterince hassas bir risk ölçümü yapamaması,

c-) Temel kredi riski kriteri olarak OECD üyeliğini esas alması ve sonuçta sektördeki rekabeti bozucu etkileri olması olarak sıralanabilir (BIS, 2003).

1980'li yıllarda dünya ülkelerinde yaşanan yüksek enflasyon ve takibinde çok sayıda finansal kuruluşun iflas etmesi, 1988 Uzlaşısında esas alınan kredi riski için

¹ Aras Güler, “Basel II Bankacılık Düzenlemelerinin Ekonomiye ve Reel Sektöre Yansımaları”, Deloitte CEO/ CFO Serisi, 2007, s.2.

² Teker, Suat; Bolgün, K. Evren; Akçay M. Barış; *Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, C:3, s.12.

tutulması gereken sermaye ile ilişkilendirilmesi prensibi açısından yetersiz kaldığını ortaya koymuştur. 1988 Uzlaşısının göz ardı ettiği, faiz oranları, döviz kurları ve mal fiyatlarındaki değişimlerin bütününe ifade eden piyasa riskinin de sermaye yeterliliği hesabına katılması gerektiği görüşüne uygun olarak, 1996 yılından itibaren ABD’de piyasa riski de sermaye yeterliliği hesabına dâhil edilmiştir. Bu önemli gelişme ve yapılan diğer kritikler de göz önüne alınarak, Basel Komitesi tarafından yeni bir sermaye yeterliliği taslak çalışması 1999 yılında başlatılmıştır.³

Başka bir araştırmada ise Basel I’in ortaya çıkışı ve üzerinde yapılan eleştirilere şu şekilde değinilmiştir.

“Basel I, 1988 yılında Basel Komitesi tarafından çıkarılmış olan düzenlemedir. Bu düzenleme ile bankaların kredi riski taşıyan faaliyetleri ile bünyelerindeki sermaye ile denge kurulması amaçlanmıştır. Komite, dört risk ağırlığı belirlemiş ve bankanın tüm aktiflerini bu sınıflandırmaya tabî tutarak sermaye ile ilişkilendirmiştir.”⁴

“Sermaye / Risk Ağırlıklı varlıklar” olarak ifade edilebilecek bu rasyoya, 1996 yılında piyasa riski de eklenmiş ve rasyo aşağıdaki haline getirilmiştir.

$$\text{“Sermaye / (Risk Ağırlıklı Varlıklar + Piyasa Riski)”}$$

Basel I’in getirdiği temel unsurlardan biri ülke riskleri olup, ülkeler ve ülkelerin kuruluşları OECD üyesi olup olmamasına göre kesin bir ayrıma tâbi tutulmuştur. Basel I sermaye yeterliliği konusunda belirli bir standart getirmiş olmakla birlikte belli başlı noktalarda eleştiriye de uğramıştır. Bu eleştirileri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz.

- Kredi riskinin ayrıştırılmasının sınırlı olması; Basel I Sermaye Uzlaşısı tüm kredi risklerini %0-%20-%50-%100 olmak üzere dört risk ağırlığına bölmektedir.

³ Teker Suat, Bolgün K.Evren , Akçay M.Bariş , “*Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması*”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar 2005, C3. S12, s. 42-43.

⁴ Babuşcu, Şenol “*Türk Bankacılık Sektöründe Beklentiler ve Gelişmeler*”, Halk bankası, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara, 2003, s. 262.

- Kredi riskinin statik ölçülmesi; sermaye yeterlilik rasyosu için kritik değer olarak belirlenen % 8 oranı, ülkelerin ve ölçüme dahil kuruluşların değişen koşullarına göre esneklik göstermemektedir.
- Vadenin dikkate alınmaması; vade, önemli bir risk faktörü olmasına karşın, dikkate alınmamaktadır.
- Karşı tarafın kredi değerliliğine dikkat edilmemesi.

Basel I düzenlemesi zaman geçtikçe doğan ihtiyaçlara göre geliştirilmiştir. Bunlardan en önemlisi 1994 yılında Meksika, Türkiye, ABD gibi ülkelerde ortaya çıkan finansal krizlerin niteliği ve etkileri, faiz oranı ve döviz kuru gibi piyasa riski taşıyan unsurların da sermaye yeterliliği hesaplamasına katılmasını zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede 1996 yılında piyasa riski sermaye yeterliliği hesaplamasına dahil edilmiştir. Ancak gelişen bankacılık faaliyetleri ve Basel I kriterlerinin risk hassasiyetinin sınırlı olması, yeni bir düzenleme yapılması açısından zorunluluk teşkil etmiştir.⁵

“Basel I, yani Sermaye Yeterlilik Uzlaşısı, uluslararası faaliyet gösteren bankaların riskli faaliyetleri ile ellerinde tuttıkları sermaye arasında bir ilişki kurmaya çalışmıştır. Buna uygun olarak da Basel I’ de Cook Rasyosu diye bilinen bir sermaye yeterliliği tanımı yapılmıştır.

$$\text{Sermaye yeterliliği} = \frac{\text{Özkaynaklar}}{\text{Risk Ağırlıklı Varlıklar Ve Gayri Nakdi Riskler}} = \% 8$$

Sermaye yeterlilik rasyosunun payında geçen özkaynak bankaların tuttıkları muhasebesel sermaye miktarından daha farklı tanımlanmıştır. Bu rasyoda tanımlanan özkaynak şu şekilde hesaplanabilir;

- Ana Sermaye (ödenmiş sermaye + dağıtılmamış kârlar)
- Katkı Sermaye (karşılıklar + rezervler + fonlar)
- Üçüncü Kuşak Sermaye (Sadece piyasa riski için kullanılabilen sermaye benzeri krediler)

⁵ Babuşcu, Şenol “*Türk Bankacılık Sektöründe Beklentiler ve Gelişmeler*”, Halk bankası, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara, 2003, s. 263.

- Sermayeden indirilen Değerler (aktifleştirilmiş giderler + malî iştirakler)

Özkaynaklar kalemi ilk üç kalemin toplamından dördüncü kalem düşülerek bulunur.

Risk ağırlıklı varlıklar ve gayri nakdi krediler tutarı ise, tüm bilânço içi ve bilânço dışı varlıkların dört ana gruba ayrıldıktan sonra risk ağırlıklarıyla çarpılıp toplanması sonucu elde edilir.

Varlıkların bilânçodaki risk ağırlıkları ve risk grupları aşağıdaki tablodaki gibidir

Tablo I: COOK Rasyosu

BASEL I (COOK RASYOSU)	
VARLIKLAR	RİSK AĞIRLIĞI
ANA SERMAYE	% 0
KATKI SERMAYE	% 20
ÜÇÜNCÜ KUŞAK SERMAYE	% 50
SERMAYEDEN İNDİRİLEN DEĞERLER	%100

1988 yılında kabul edilen Basel I standartlarını Türkiye de bu tarihte imzalamış ve kabul etmiştir. Ancak, Türkiye bu standardı kademeli bir geçiş süreci ile uygulamaya koymuştur. Türkiye sermaye yeterlilik rasyosu olarak;

1989 yılında %5'i,
1990 yılında %6'sı,
1991 yılında %7'si,
1998 yılında %8'i uygulamıştır.”⁶

1.3. Basel I'den Basel II'ye Geçiş Süreci

“Bu süreç; Basel I'in yeterliliğinin sorgulanmasına neden olan aynı zamanda mali piyasalardaki hızlı değişim sürecidir. 1980'den sonraki yıllarda mali piyasaların hızla gelişmesi, işlemlerin çeşitlenmesi ve karmaşıklaşması, art arda karşılaşılan finansal krizler sonucu, Basel I kriterleri yetersiz kalmıştır. Bunun sonucu olarak, Haziran 2004 yılında yapılan sayısal etki çalışması ile nihai hale getirilen, büyük ve köklü değişiklikleri içeren Basel II (Yeni Sermaye Uzlaşısı) standartları geliştirilmiştir. Risk odaklı sermaye yeterliliği temeline dayanan, başka bir ifade ile bankaların maruz kaldıkları riske karşı tahsis edecekleri sermayenin riske göre ayarlanmasını ve etkin

⁶ Atiker Mustafa, *Basel I ve Basel II*, Konya Ticaret Odası, Etüt Araştırma Servisi, Konya, 2005, Sayı:41/08, s.7.

bir risk yönetimini hedefleyen Basel II uygulaması henüz başlamamış olmakla birlikte geçiş sürecinde gerekli hazırlıklar sürdürülmektedir.”⁷

1.4. Basel II

“Basel-II uzlaşısı, riskleri, yasal özkaynak ihtiyaçları ile daha iyi eşleştirmiş, risk ölçümü ve yönetimindeki gelişmeleri dikkate alarak daha kapsamlı bir yaklaşım inşa etmiş, finansal sistemdeki güvenliği ve sağlamlığı desteklemeyi ve rekabet eşitliğini kolaylaştırmayı sürdürmüş ve karmaşıklık düzeyi çeşitlilik arz eden özellikle uluslararası bankalara odaklanmıştır.

Basel-II metni, beş yıl süren istişare süreçleri sonucunda 2004 yılında yayımlanmış, alım satım faaliyetleri ve çifte temerrüt etkilerine ilişkin konular ile 2005 yılında güncellenmiş ve kapsamlı versiyonu ise, Haziran 2006’da yayımlanmıştır. Basel-II, herkese tek beden elbise yaklaşımı yerine, ülkelerin inisiyatiflerine bırakılan ulusal uygulama tercihleri öngörmektedir. Bu itibarla, Basel-II uygulamalarının etkinliği, ülkelerin kendi ulusal şartlarına uygun tercihlerini belirleyebilmesiyle sağlanabilecektir.

Basel Komitesi, resmi olarak yasal bir statüye veya otoriteye sahip olmamakla birlikte ilgili ülkelerin kamu kurumlarının üye olduğu bir organizasyondur. Komite tarafından ihdas edilen standart ve ilkeler, büyük ölçüde etkili yönlendirici tavsiyeler niteliğinde olup, dünya genelinde kabul görmektedir. Basel Komitesi tavsiyelerinin çoğu Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından yapılan düzenleme çalışmalarında dikkate alınmıştır.

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından 14 Haziran 2006 tarihinde onaylanan ve 30 Haziran 2006 tarihinde AB Resmî Gazetesi’nde yayınlanan 2006/48/EC ve 2006/49/EC sayılı direktifler, yeni Basel Uzlaşısı’nın üye ülkelerde uygulanma şeklini belirleyen paralel düzenlemelerdir ve Özkaynak Gereksinimi Direktifleri (CRD) olarak isimlendirilmektedir. Özkaynak Gereksinimi Direktifleri,

⁷ Aras Güler, *Friedrich Ebert Vakfı ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün ortaklaşa olarak 24 Aralık 2005 tarihinde İstanbul’da düzenlemiş olduğu çalıştayda Tebliğ olarak sunulan Çalışma*, İstanbul, 2005, s.4 -5.

Basel-II metninde olduğu gibi üye ülkelerin yetkili otoritelerinin ulusal inisiyatiflerine bırakılan tercihler ihtiva etmektedir.”⁸

“Basel II olarak adlandırılan yeni risk yönetimi ilkeleri

- Üstlenilen Riskler için Asgari Sermaye Yükümlülüğü Hesaplanması,
- Denetim ve Gözetim Süreci,
- Piyasa Disiplini ve şeffaflık,

başlıkları altında üç ana bölümden oluşmaktadır.

1.4.1. Üstlenilen Riskler İçin Asgari Sermaye Yükümlülüğü

Yeni Sermaye Uzlaşısının birinci kısmı, bankaların asgari sermaye yeterlilik kurallarının belirlendiği kısımdır. Yeterli sermaye büyüklüğünün belirlenebilmesi için öncelikle bankanın maruz kaldığı risklerin büyüklüğünün saptanması, yani riskin ölçülmesi gereklidir. Çünkü, asgari sermaye tutarı, maruz kalınan risk tutarının fonksiyonudur. Genel kabul görmüş ayırmda, risklerin kredi, piyasa ve operasyonel riskler itibariyle farklı metodolojilerle ölçülmesi öngörülmektedir.

Basel I’de, üstlenilen kredi riski için asgari sermaye yükümlülüğünün hesaplanması ile ilgili olarak tüm bankalar için tek bir yaklaşım benimsenmiş, operasyonel risklerle ilgili olarak sermaye gereksinimi öngörülmemiş iken, Basel II’de, kredi riski ve operasyonel risk hesaplamaları için, risk ölçüm altyapılarının gelişmişliklerine paralel olarak bankalara, denetim otoritesinin onayıyla tercih edebilecekleri, risk duyarlılığı farklı üçer seçenek sunulmaktadır. Kredi riski hesaplamalarında;

- standart yaklaşım,
- dahili derecelendirmeye dayalı temel yaklaşım ve
- dahili derecelendirmeye dayalı gelişmiş yaklaşım;

Operasyonel risk hesaplamalarında;

- temel gösterge yaklaşımı,
- standart yaklaşım,
- gelişmiş ölçüm yaklaşımı

⁸ Arslan İbrahim, *Basel Kriterleri Ve Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri*, www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2007/18./IBRAHIMARSLAN.PDF, s.51-52

olmak üzere farklı tercihler oluşturulmuştur. Belirtilen yaklaşımlar kendi içlerinde ulusal tercihler doğrultusunda belirtilen sınırlar dahilinde farklılaşma esnekliğine sahiptir. Söz konusu düzenlemede, piyasa riski hesaplamalarına ilişkin önemli bir yenilik getirilmemiştir. 1996 yılında yapılan düzenlemeler kapsamında uygulanmakta olan standart metot ve riske maruz değer yaklaşımları geçerliliğini korumaktadır. Ancak, spesifik risk hesaplamalarında, kredi riski hesaplamalarında olduğu gibi menkul kıymeti ihraç eden kuruluşların kredi dereceleri ana belirleyici olmaktadır.

Bankalar, yasal sermaye hesaplama yöntemlerini sahip oldukları risk ölçüm sistemlerinin gelişmişliklerine bağlı olarak belirleyebileceklerdir. Riske duyarlılığı az olan ölçüm yöntemleri, ölçüm yönteminin içerdiği yüksek hata payı ve basitliğine istinaden portföyü olduğundan riskli kabul etme eğiliminde tasarlanmıştır. Kullanılan risk ölçüm yöntemleri geliştikçe bankaların hesaplayacakları yasal sermaye gereksinimleri, ihtiyaç duydukları ekonomik sermayeye yakınsayacaktır. Bu yakınsama ile birlikte aynı zamanda aktif yönetimi (kredi fiyatlaması vs.) ile tutarlı bir risk yönetim sürecinin kurum içerisinde yerleşmesi mümkün olacaktır.

Operasyonel riskin sermaye yeterliliği standart oranının paydasına eklenmesi Basel-II'nin getirdiği en dikkat çekici yenilik olarak değerlendirilebilir. Operasyonel riske ilişkin bir tutarın sermaye yeterlilik oranının paydasına ilâve edilmesiyle paydanın büyümesi, dolayısıyla oranın küçülmesi matematik bir gerçeklik olarak ortaya çıkmaktadır; ancak aktif yapıları dikkate alındığında, Türk bankalarının yasal sermaye gereksinimini en çok etkileyecek yenilikler, Basel II'nin özellikle kredi riski ile spesifik risk hesaplamalarında getirdiği değişikliklerdir.

1.4.2. Denetim Ve Gözetim Süreci

Uzlaşma metninin Denetim ve Gözetim Süreci adlı ikinci bölümünün içeriği iki noktada özetlenebilir.

Birinci bölüm; asgari sermaye yükümlülüğü hesaplamalarında dikkate alınmayan ya da kısmi olarak dikkate alınan risk faktörleri ve dış etkenlerin risk ölçüm ve yönetim sürecine dahil edilmesini amaçlamaktadır. Bu unsurlar da denetim otoritesinin gözetiminde risk ve asgari sermaye gereksinimi değerlendirmelerine dahil edilmelidir. Anılan risk unsurları ve diğer etmenlere, bankacılık faaliyetinden kaynaklanan faiz oranı riski, faaliyet ortamı riski, stratejik risk, temerküz riski, likidite riski ve dünya ekonomilerindeki dalgalanmaları örnek gösterilebilir.

Faiz oranı riski, asgari sermaye yükümlülüğünün hesaplanması sırasında dikkate alınmamakla birlikte etkin bir şekilde yönetilmemesi halinde ilave bir sermaye gereksinimi doğurabilecektir. Uzlaşî metninin ikinci bölümü kapsamında, denetim otoritelerine bu risk için de zorunlu bir asgari sermaye gereksinimi getirilmesi tercihi sunulmaktadır. Denetim otoriteleri(Örnek: BDDK) faiz oranı riski ile uygun seviyede sermaye tutmadıklarını tespit ettikleri bankalardan risklerini azaltmalarını, daha yüksek bir sermaye tutmalarını veya her ikisini birlikte talep edebilecektir. Denetim otoriteleri, standart faiz oranı şokunda ekonomik değeri sermayenin % 20'si-ne karşılık gelen tutardan fazla tutarda düşen bankaların sermaye yeterliliğini özel olarak takip edeceklerdir.

Bankalar; teminatlar, garantiler veya kredi türevleri gibi kredi risklerini azaltıcı unsurlardan yararlanarak sermaye yükümlülüklerini azaltabilirler. Fakat bu unsurların kullanılması yasal risk, dokümantasyon riski, likidite riski gibi bazı artık riskleri de beraberinde getirebilir. Ancak, sermaye yeterliliğinin hesaplanmasında söz konusu artık risklerin tamamıyla dikkate alınması mümkün değildir. Denetim otoriteleri söz konusu artık risklerin oluşturulacak yazılı bir politika paralelinde etkin bir şekilde yönetimini temin etmelidir.

Kredi riski yönetimi ile ilgili diğer bir önemli husus ise temerküzün (Temerküz: Riskin belirli bir yerde yoğunlaşması) yönetilmesidir. Bankalar temerküzü tanımlamalı, bankanın sermayesi, bankanın toplam varlıkları veya yeterli ölçümler mevcut ise, bankanın risklilik düzeyi ile ilişkili olarak bir temerküz limiti belirlemelidir. Ayrıca; banka yönetimi, başlıca temerküz grupları ile ilgili olarak stres testleri yapılmasını sağlamalı, piyasa koşullarında yaşanması muhtemel olumsuzlukların bankanın performansına nasıl etki edeceğini analiz etmelidir.

Operasyonel risk yönetimiyle ilgili olarak 'Temel Gösterge' ve 'Standart' yaklaşımda risk göstergesi olarak kullanılan brüt gelir tutarının, operasyonel riskler karşısında ayrılması gereken sermaye tutarını olması gerekenden daha düşük bir tutarda belirlemeye müsait olması söz konusu olabilmektedir. Bu kapsamda, denetim otoriteleri emsal bankaların operasyonel riskler karşısında tuttıkları sermaye tutarlarını karşılaştıracak ve gerekli olduğu düşünülen durumlar için bir takım tedbirler alacaktır.

İkinci husus olarak ise, uzlaşînin ilk bölümünde yer alan gelişmiş yaklaşımlara uyumla ilgili asgari kriterler ve bankacılık denetimine ilişkin genel ilkeler

değerlendirilmiştir. Bu bölümde dört temel ilkeye yer verilmiştir. Birinci ilkeye göre, bankalar risk profilleri karşısında yeterli sermaye düzeyini tespit etmeli ve bu asgari düzeyi sürekli olarak sağlamaya yönelik stratejiler geliştirmelidir.

Bankaların risk ölçüm tekniklerinin maruz kalınan tüm riskleri kapsayacak şekilde geliştirilmiş olması ve sermayenin risk profili ile doğru bir şekilde ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Banka yönetimi bankanın risk toleransının belirlenmesi, maruz kalınan risklerin içeriği ve düzeyinden ve bu risklere ilişkin tutulan sermayenin yeterliliğinden sorumlu tutulmaktadır. Bu sorumluluk, ayrıca, risk yönetimi süreçlerinin bankanın risk profiline uygun olarak geliştirilmesini de kapsamaktadır.

Bankanın strateji ve hedefleri düşünüldüğünde, mevcut ve gelecekteki sermaye gereksinimlerinin detaylı bir şekilde analizi, bankanın stratejik plânlama sürecinin hayati bir bölümünü teşkil etmelidir.

Diğer ilkeler ise, gözetim otoritelerinin sorumluluklarını tanımlamaktadır. Buna göre, denetim otoriteleri, bankaların sermaye yeterliliği değerlendirme süreçlerini gözden geçirmeli, bankaların asgari sermaye yükümlülüğünün üzerinde sermaye tutmalarını sağlamalı, banka sermayelerinin asgari düzeye inmesinden önce çeşitli yollarla müdahalelerde bulunarak bankacılık sisteminin güvenliğini sağlamalıdır.

1.4.3. Piyasa Disiplini ve Şeffaflık

Piyasa Disiplini ve şeffaflık, yeni Basel sermaye yeterliliği düzenlemelerinin üçüncü bölümünü oluşturmaktadır. Bu bölümde, bankaların mali durumları, risklilik düzeyleri ve sermaye yapılarına ilişkin niteliksel ve niceliksel bilgileri hangi şekil, kapsam ve sıklıkta kamuoyuna açıklayacaklarına ilişkin esaslar belirlenmekte, yapılan düzenleme ve müdahaleler kadar piyasa disiplininin de önemli olduğu vurgulanmaktadır. Piyasanın bankaları disipline etmesi ve risklerini ihtiyatlı olarak yönetmelerini sağlaması ancak etkin ve tam bilgi akışıyla olanaklıdır. Aslen, bu bölümde belirtilen esaslar kurumsal yönetim ilkelerine uyumun da önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Bankalar kamuya yapacakları açıklamalarla ilgili bir politikaya sahip olmalıdır. Kamuya açıklama sürecinin iç denetime tabî tutulması gereklidir. Yapılan açıklamalar, yönetimin riskleri nasıl değerlendirdiği ve yönettiği ile tutarlı olmak zorundadır. Kamuya açıklanacak bilgilerin bağımsız denetimden geçme zorunluluğu

bulunmamaktadır. Piyasa disiplini ve şeffaflık kapsamında normal olarak altı ayda bir açıklama yapılması öngörülmektedir. Ancak, bu süre sermaye yeterlilik oranının bileşenlerine ilişkin açıklamalar ile önemli düzeyde değişiklikler yaratan hususlarda üç aya düşmektedir. Bankanın risk yönetimi politikaları, raporlama sistemleri ve diğer hususlardaki niteliksel açıklamaların ise yılda bir kez yapılması yeterli görülmektedir.⁹

1.5. Basel II'nin Basel I'den Farkı

- Basel-I'de yer alan, kredi riski açısından sermaye yükümlülüğünün OECD ülkesi olup olmama kriterine göre belirlenmesi prensibine dayanan "küp kuralı (club rule)" Basel-II ile birlikte kaldırılmaktadır.

- Basel-II'de kredi riski, krediyi alan tarafların derecelendirme notlarına göre belirlenmektedir. Basel-II'de yer alan bazı yöntemler bağımsız derecelendirme şirketleri (Ör. Standard&Poors, Fitch, Moodys, ve benzerleri) tarafından verilen derecelendirme notlarını kullanırken, bazı ileri yöntemlerde -bankacılık denetim otoritesi iznine tâbi olmak üzere bankaların kendi değerlendirmelerine dayanarak verdikleri derecelendirme notları dikkate alınmaktadır.

- Basel-I'de sadece kredi ve piyasa riskleri için sermaye zorunluluğu bulunmaktadır. Basel-II'de ise bu risklere ilâveten operasyonel risk sermaye yükümlülüğü de eklenmiştir. Basel-II'de operasyonel risk, yetersiz veya aksayan iç süreçler, insanlar, sistemler ya da harici olaylar sonucu ortaya çıkan zarar riski olarak tanımlanmakta (Ör. zimmet, deprem, bilgi işlem arızası sonucu ortaya çıkan zararlar) ve bankalardan bu riskleri için de sermaye bulundurmaları istenmektedir.

- Basel-II içerisinde bankaların sermaye yeterliliklerini kendilerinin değerlendirmesi istenmekte ve hem sermaye yeterliliği hem de bankanın kendisini değerlendirme sürecinin bankacılık denetim otoritesi tarafından denetlenmesi ve değerlendirilmesi istenmektedir.

- Basel-II kapsamında sermaye yeterliliğine ilişkin olarak Basel-II'ye özgü detaylı bilgilerin kamuya açıklanması zorunluluğu getirilmektedir. Bu husus Basel-I'de yer almamaktadır.¹⁰

⁹ Risk Yönetimi Müdürlüğü, *Bankacılıkta Yeni Sermaye Yeterliliği Düzenlemeleri*, T. İş Bankası A.Ş. Eğitim Md.Yayımları, 2004, s.6.

¹⁰ BDDK, *On Soruda Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı (BASEL II)*, 2005, s.2.

Basel II'de Yapısal Bloklar

Basel II üç yapısal bloktan oluşmaktadır. Bunlar; minimum sermaye yeterliliği, sermaye yeterliliğinin denetimi ve piyasa disiplini.

1.5.1. Birinci Yapısal Blok : Minimum Sermaye Yeterliliği

Birinci yapısal blokta sermaye yeterliliği tanımlanmış ve sermaye yeterlilik rasyosunun hesaplanması yer almıştır. Yeni düzenlemede mevcut sermaye tanımı ve asgari sermaye yeterlilik oranının minimum yüzde sekiz olması koşulu aynı kalmıştır. Yeni uygulamada risk ağırlıklı kalemler değişmiş, rasyonun hesaplanmasında formülün paydasına kredi riski ve piyasa riskinin yanısıra operasyonel (faaliyet) risk eklenmiştir (Tablo 2). Öte yandan, piyasa riskinin hesaplanma mantığı aynı kalırken (Standart yaklaşım ve riske maruz değer (VaR) yaklaşımı), kredi riskinin hesaplanmasına ilişkin bazı değişiklikler getirilerek daha detaylı tanımlanmıştır.

Risk Ölçümünde Yaklaşımlar: Basel II'de, kredi riskinin hesaplanması için; Standart Yaklaşım (SA), Basitleştirilmiş Standart Yaklaşım (SSA) ve İçsel Derecelendirme Yaklaşımları (IRB) olmak üzere üç farklı sistem önerilmektedir;

Tablo II: Basel Komitesinin Önerdiği Risk Ölçüm Yaklaşımları¹¹

Risk Ölçüm Yöntemleri			
Kredi Riski	Standart Yaklaşım	İçsel Derecelendirme Yaklaşımı (Internal Ratings Based Approach-IRB)	
		Temel Yaklaşım	Gelişmiş Yaklaşım
Piyasa Riski	Standart Yaklaşım	İçsel Modeller Yaklaşımı	
Faaliyet Riski (Operasyonel Risk)	Temel Gösterge Yaklaşımı	Standart Yaklaşım (Standardized Approach)	İçsel Ölçüm Yaklaşımı (Internal Measurement Approach)

¹¹ Aras G, a. g. e. s.8.

a. Standart Yaklaşım ve Basitleştirilmiş Standart Yaklaşım

Standart yaklaşımda, dışsal derecelendirme kuruluşlarının (S&P, Moodys Fitch ve benzerleri) ülkelere bankalara ve firmalara verdiği derecelendirmeler kullanılmaktadır.

Basitleştirilmiş standart yaklaşımda, standart yaklaşımdan farklı olarak, risk ağırlıklarının belirlenmesinde ihracat kredi kuruluşları tarafından verilen notlar kullanılmaktadır. Bu yöntemde aynı zamanda şirketlere verilen borçların tamamı yüzde 100 risk ağırlığına tabi tutulmakta, kredi türevleri “risk azaltıcı araçlar” olarak risk yönetiminde değerlendirilememektedir (Tablo 2). Ayrıca, bankalardan alacaklar için sadece bir numaralı opsiyona izin verilmekte ve risk ağırlığı yüzde 0’dan yüzde 150’ye kadar değişmektedir. Basel II ile getirilen önemli değişikliklerden birisi de OECD ülkeleri için uygulanan “kulüp kuralı”nın artık uygulanmayacak olmasıdır. Bilindiği gibi kulüp kuralının uygulamasının sona ermesi ile, OECD üyesi olarak 0 risk ağırlığına sahip olan düşük kredi derecesine sahip gelişmekte olan ülke ve bankalardan alacakların risk ağırlığı %100’e kadar çıkabilecektir. OECD üyesi olmayan ve %100 risk grubunda kabul edilen bazı ülkelerin risk ağırlığı ise, aldıkları dereceye göre çok daha düşük olabilecektir.

Tablo III: Standart Yaklaşımında Kullanılan Risk Ağırlıkları¹²

VARLIKLAR Opsiyonlar	AAA/AA-	A+/A-	BBB+/BBB-	BB+/B-	B-'nin Derecesi Altı Olmayan
Hazine/Merkez ECAI Bankalarına Notuna Verilen Kredilere Göre	%0	%20	%50	%100	%150 %100
Diğer Kamu Hazine Kurum ve Benzeri Kuruluşlarına Opsiyon-1 Verilen Krediler Opsiyon-2	%0	%20	%50	%100	%150 %100
	%20	%50	%100	%100	%150 %100
	%20	%50	%50	%100	%150 %20
Bankalara Opsiyon-1 Verilen Opsiyon-2 Krediler (Kısa Vade) Opsiyon-2	%20	%50	%100	%100	%150 %100
	%20	%50	%50	%100	%150 %50
	%20	%20	%20	%50	%150 %20
VARLIKLAR	AAA/AA-	A+/A-	BBB+/BBB-	B-'nin Altı	Derecesi Olmayan
Şirketlere Verilen Krediler	%20	%50	%100	%150	%100
VARLIKLAR Perakende Krediler	Risk Ağırlıkları %75				
İkâmet Amaç Gayrimenkul Kredileri	%35				
Takipteki Alacaklar	Belli Koşullara göre %50, %100 veya %150				

Kaynak: BDDK (2004), Basel II Sayısal Etki Çalışması (QIS-TR) Değerlendirme Raporu

b. İçsel Derecelendirme Yaklaşımları (IRB)

Bu yaklaşım bankalara kendi derecelendirme yöntemlerini kullanma olanağı vermekte ve bankalar firmalara verdikleri krediler için kendi ratinglerini kullanmaktadırlar. Bu nedenle bu yaklaşımın bankaların kendi risk yönetim yöntemlerini geliştirmeye teşvik etmesi ve daha geniş bir hareket alanı sağlaması beklenmektedir. Bankalara verilen bu hareket serbestisi aynı zamanda önemli bir

¹² Aras G. , a.g.e. s.9.

sorumluluğu da beraberinde getirmektedir. Bu da resmi otoriteler tarafından da kabul edilme zorunluluğu bulunan içsel derecelendirme yöntemlerini geliştirme gereğidir.

İçsel derecelendirme yaklaşımında temel nokta yöntemin bankanın tüm riskli aktiflerine ve iş alanlarına uygulanmasını gerektirmesidir.

Basel II ile piyasa riskinin hesaplânmasında Basel II'den önce olduğu gibi Standart yaklaşım ve riske maruz değer (VaR) yaklaşımı kullanılacaktır. Öte yandan, Basel I'den farklı olarak komite, Basel II'de operasyonel risk ve piyasa riskini ayrı birer disiplin olarak ele almıştır. Bu doğrultuda, bilgisayar sistemlerinin çökmesi, dokümantasyon zayıflıkları gibi operasyonel riskleri de içine alan daha hassas bir risk ölçümü yapılabilmesi risk profilinin daha iyi belirlenmesini amaçlamaktadır. Operasyonel risk, sermaye yeterliğinin ölçümünde yeni eklenen bir ölçüt olarak; Temel Gösterge Yaklaşımı, Standart Yaklaşım ve İçsel Ölçüm Yaklaşımı ile ölçülebilmektedir.

1.5.2. İkinci Yapısal Blok: Sermaye Yeterliliğinin Denetimi

İkinci yapısal blok denetim otoritesinin bankanın risk yönetim yaklaşımını inceleme sürecini içermektedir. Bankanın sermaye yeterliliğinin değerlendirilmesi, asgari sermaye sınırının gerektiğinde yukarı çekilmesi, riskin artması durumunda sermaye sınırı dışında diğer önlemlerin alınmasının sağlanması temeline dayanır. Öte yandan bu süreçte bankanın iç kontrol sistemi, yönetsel yapısı ve kurumsal yönetim ilkelerine uyumu açısından denetiminin de yapılması ve bu alanlarda güçlendirici önlemlerin alınması amaçlanmaktadır.

1.5.3. Üçüncü Yapısal Blok: Piyasa Disiplini

Piyasa disiplini birinci ve ikinci yapısal blokları tamamlayıcı niteliktedir. Bankaların risk profilleri, mevcut sermayesi ve sermaye yeterliliği ile ilgili bilgi sahibi olmak ve bankalar arasında standardize bilgiye dayalı karşılaştırma yapabilmek için şeffaf bir yapı gerekmektedir. Piyasa katılımcıları, kamuya açıklanacak bilgiye dayalı olarak alacakları kararlarda riske göre karar verme olanağına sahip olacaklardır. Basel II'nin üçüncü ayağını oluşturan piyasa disiplini ile amaçlanan bu şeffaflığı sağlamaktır. Üçüncü Blokta, bankaların kamuoyuna ne tür bilgileri ne şekilde açıklayacakları, başka bir ifade ile bankaların kendi finansal durumlarını ilgili kesimlere ne şekilde rapor edeceklerinin çerçevesi belirlenmiştir. Sermaye yapısı, portföy yapısı ve riskler dikkate alınarak, sermaye yeterliliği (grup bazında ve iştirak

konumundaki her banka için) , kredi riski, hisse senedi şeklinde yapılan yatırımların riski, kredi riskini azaltma teknikleri, piyasa riski, menkul kıymetleştirme riski ve faiz riski gibi bilgilerin açıklanması istenmektedir.¹³

BANKACILIK SİSTEMİ VE RİSK

1.6. Risk Kavramı Ve Bankacılıkta Risk Yönetimi

Risk kavramı hayatın her alanında karsımıza çıkmakla birlikte finans piyasalarında özellikle bankacılıkta büyük önem taşımaktadır. Geniş bir çerçeve içinde bakıldığında, plânların başarısız olma olasılığı, hatalı karar alma tehlikesi, zarar etme veya kâr etmeme gibi durumları genel olarak “risk” diye adlandırmak mümkündür.¹⁴

Risk genel olarak, organizasyonu bütünüyle etkileyebilecek olan mali kayıplar, etik olmayan davranışlar, güvenilirliğin zarar görmesi ve yasal gereklerle çalışma yönergelerine uygun olmama türünden bir olay ya da eylemin kurumu olumsuz bir biçimde etkileyebilmesi olarak ifade edilmektedir.¹⁵

■ Tüm tanımlar birlikte ele alındığında risk, genel olarak beklenen veya umulan bir sonuçtan sapma ihtimalinin mevcut olduğu bir hali anlatır. Geleceğe ilişkin belirsizlikleri çağrıştırır.

■ Bankacılık açısından bakıldığında risk bankanın zarara uğrama ihtimalini anlatır. Bankaların karşılaşılabileceği riskler genel hatlarıyla piyasa riski, likidite riski, faiz oranı riski, operasyonel risk, sistemik riskler şeklinde sıralanabilir.

Bankalar halktan para toplayan ve bu paraları yatırımcılara aktaran kuruluşlardır. Diğer bir ifadeyle bankalar, tasarruf sahipleri ile yatırımcılar arasında para ticaretine aracılık eden kuruluşlardır. Bankacılık, çok kısa ve özlü bir tanımlamayla, risk yönetimi faaliyeti olarak nitelendirilebilir. Burada riskin anlamı, üzerinde anlaşılan, beklenen ya da istenilen edimlerin yerine getirilmemesi,

¹³ Aras G. , a.g.e., s.10 – 12.

¹⁴ Bolak, Mehmet ; **Risk ve Yönetimi**, Birsen Yayınevi, İstanbul, 2004, s. 3.

¹⁵ Özeren, Baran; **İç Denetim, Standartları ve Mesleğin Yeni Açılımları**, Sayıştay Yayınlar, Ankara, 2000, s. 42.

gelişmelerin gerçekleşmemesi veya beklenmeyen gelişmelerin ortaya çıkması dolayısıyla zarara mâruz kalınmasıdır.¹⁶

Kâr maksimizasyonu amacı çerçevesinde faaliyette bulunan tüm organizasyonlar gibi, bankalar da ana çerçeve olarak makro ekonomik riskler (resesyonun etkisi gibi) ve mikro ekonomik riskler (yeni rekabet tehditleri gibi) ile karşılaşmaktadır. Ayrıca, faaliyette buldukları ekonomik, sosyal, politik ve kültürel yapıdaki değişim ve gelişmelere bağlı bir dizi riskler de söz konusu olmaktadır. Bununla beraber, bankaların kendilerine has özellikleri diğer risk türlerini de gündeme getirmektedir.

Bankaları diğer organizasyonların faaliyetlerinden ayıran en önemli husus, aracılık ve ödeme fonksiyonları sunmasıdır. Ana ürün veya hizmet, fon fazlası ve fon açığı olan ekonomik birimler arasında üstlendikleri finansal aracılıktır. Ödeme sistemi bankaların bu ana rolünü kolaylaştırmaktadır. Bu çerçevede, bankaların temel faaliyeti veya işi, bilânço ve bilânço dışı işlemlerden kaynaklanan risklerin yönetimidir.¹⁷

Günümüzün modern işletme teorisinin ulaştığı en kapsamlı çözümlerden bir tanesi risk yönetimidir. Çünkü, risk yönetimi; getiri, sermaye ve riski ilişkilendiren; bunların arasında optimum dengeyi kuran bir yaklaşım, bir yönetim tekniği, bir yönetim anlayışıdır. Risk yönetimi tüm işletmeler için önemli bir işittir. Ancak bu bankalar için ayrıca özel bir öneme sahiptir. Çünkü, bankacılık sektöründe ortaya çıkabilecek olan yeni bir risk, sadece o sektörü değil, ekonomik sistemin tamamını peşinden sürükleyebilmektedir.¹⁸

1.6.1. Bankacılıkta Risk Yönetimi Prensipleri

“Risk yönetimi prensipleri, bankaların denetim ve gözetiminde ulusal denetim otoritelerinin önemle göz önünde bulundurdıkları unsurları kapsamaktadır. Basel Komitesince 1999 yılında yayımlanan prensiplerle ilgili açıklamalar 2006 yılında gözden geçirilmiştir. Basel Komitesi'nin prensipleri 25 temel ilkeden oluşmakta ve kamu denetimlerinde, denetçi tarafından bankaların bu ilkelere uyum bakımından

¹⁶ Engin, Aras; “ Bankalarda Risk Yoğunlaşması ve Dolaylı Krediler”, Active Bankacılık ve Finans Dergisi, No:9, 11/1999, s. 24

¹⁷ Active Araştırma;, Active Bankacılık ve Finans Dergisi, Ekim-Kasım 2000, s. 1.

¹⁸ Çolak, Ömer Faruk; “Finansal Piyasalar ve Para Politikası”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 117.

derecelendirilmesini öngörmektedir. Derecelendirme unsurlarının belirli olması nedeniyle bankaların kamu denetimleri sonucunda iyi dereceler alabilmesi için bu ilkelerin gereklerine uyum sağlama konusunda çaba göstermeleri beklenir. Komite, ilkelere uyumu Basel II düzenlemelerine uyum açısından ön şart olarak görmediğini belirtmiştir. Diğer bir ifadeyle, Basel II ilkelerinin benimsenmediği bir ülkede, kamu otoritesinin risk odaklı denetim yaklaşımının Basel Komitesi Risk Yönetimi Temel Prensipleri üzerine inşa etmesi olanaklıdır. Esasen aynı metinde Basel Komitesi'nin Basel II düzenlemelerini benimsemeye dönük yaklaşımının banka denetim ve gözetim süreçlerini güçlendirme bakımından her otoritenin birincil önceliğini oluşturamayabileceğini kabul ettiği ifade edilmektedir.”¹⁹

1.6.2. Risk Yönetiminin Amaçları

Temel işlevleri çerçevesinde bankacılık bir risk alma ve yönetme işi olduğundan, bankacılık faaliyetlerinden kaynaklanan risklerin gereğince anlaşılması, ölçülmesi ve iyi yönetilmesi gereklidir.²⁰

Aktif-Pasif yönetimi, fon yönetimi gibi kavramlar finansal kuruluşların bilançolarına yansıyan, nakit veya menkul kıymetlerin yönetiminde ortaya çıkan riskler ile ilgili kavramlar iken risk yönetimi, kuruluşun karşı karşıya kaldığı tüm riskler ile ilgilidir.

Günümüzde finansal kuruluşların stratejik plânlarında risk yönetimi çok öncelikli bir yer almaktadır. Özellikle bankalar, kuvvetli ve etkin risk yönetimi sayesinde bir yandan piyasaların yaşadığı olağanüstü durumlarda bankanın karşı karşıya kalabileceği kayıpları azaltırken diğer yandan da riske göre düzenlenmiş getiri analizleri ve daha kârlı ürünler ile büyüyerek hissedarlarına değer katarlar.

Kuvvetli ve etkin risk yönetimine sahip bankalar üstlendikleri kredi, piyasa ve işlemsel riskleri her yönü ile detaylı olarak incelerler, olası krizlerde kayıplarını daha önceden ölçerler, bu kayıpları en aza indirgeyecek önlemleri alır, aldıkları riske karşın elde edecekleri kazanca değip değmeyeceğini önceden belirlerler.

¹⁹ Candan ,Hasan; Özün Alper; **Bankalarda Risk Yönetimi Ve Basel II**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009 (Genişletilmiş İkinci Baskı), s. 15.

²⁰ Yüzbaşıoğlu, A.Nejat; **Risk Yönetimi Ve Bankaların Denetimi**, Risk Yönetimi Konferansı, 16 Ocak 2003, İstanbul, s. 1.

Temel amaç, kârlılığı arttırmak için sermaye, getiri ve riski birbirleriyle ilişkilendirirken, pazarın sürekli artan ve çeşitlenen zor taleplerini tatmin edebilecek bir risk yönetim sisteminin oluşturulmasıdır.²¹

Risk yönetimi; istenen ya da istenmeyen sonuçları göz önünde bulundurarak iç kontrol süreçlerinde yönetime makul karar almada yardımcı olmaktadır. Risk yönetimi ayrıca örgütlere sistemlerinin nasıl iyileştirileceği, kaynakların nereye aktarılacağı ya da risk seviyesi ve kontrol maliyetleri arasında nasıl iyi bir denge kurulabileceği konusunda yardımcı olarak verimliliği artırmaktadır. Risk yönetimi, yönetim ve kontrol sistemlerine sonradan eklenen bir şey değil onların ayrılmaz bir parçasıdır. Risk yönetimi yaklaşımı, mevcut yönetim yapılarına ve plânlama ve karar alma süreçlerine risk yönetimini dahil ederek onları güçlendirmeyi amaçlamaktadır.²²

1.6.3. Risk Yönetiminin Önemi

TBB'nin değerlendirmelerinden yola çıkarak, birçok araştırmacı ve uzman bankalarda risk yönetiminin çok büyük bir stratejik öneme sahip olduğunu, krizlerden ve ekonomik dalgalanmalardan en kolay ve en çabuk etkilenen sistemlerin bankalar olduğunu vurgulamışlardır. Kriz dönemlerinde risklerini iyi veya hiç yönetemeyen bankaların TMSF bünyesine alınması sonucuyla karşılaştıklarını, özellikle çok uzak olmayan bir geçmişte, yakından gördük.

Küreselleşmeyle birlikte tüm dünya üzerindeki finansal sistemler en küçük olumsuzlukta birbirlerinden etkilenmektedirler. Daha önce anlatılmış olan Basel-I ve Basel-II kriterleriyle standartlaşmaya yolunda tavsiyelerde bulunan BIS'in tavsiyelerine uymayarak risk yönetimine gerekli önem vermeyen kuruluşlar çok büyük sıkıntılar yaşamışlardır. Bundan sonraki dönemlerde bu tavsiye kararları ışığında gerekli önlemleri almayarak gerekli düzenlemeleri yapmayan finansal kuruluşlar ve firmalar finansman ihtiyaçlarını karşılarken, kredi alış-verişinde bulunurlarken veya vermiş oldukları kredilerin geri dönüşlerinde benzer ve hatta daha büyük sıkıntılar yaşayacaklardır. Bunun nedeni ise, ulusal ve uluslararası denetçi kuruluşların, finans kuruluşlarının dikkat ettiği nokta muhatap oldukları kurumların risk yönetim sistemlerinin olup olmadığıdır.

1.6.4. Risk Yönetimi Süreci

²¹ Atan, Murat; "Risk Yönetimi ve Türk Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama", Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara, 2002, s. 6.

²² Doğmuş, Makbule Didem; AB Ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Bülteni, Ankara, 09/2008, s. 1.

Bankacılık sektöründe risk yönetimi; bir bankanın gelecekteki nakit girişlerinin oluşturacağı risk-getiri yapısını, buna bağlı olarak faaliyetlerinin niteliğini ve düzeyini izlemek, kontrol altında tutmak ve gerektiğinde değiştirmek amacıyla oluşturulan standart belirleme, bilgi alış verişi, uygunluk sınaması, karar alma ve uygulama süreçlerine ilişkin mekanizmadır. Risk yönetimi sürecinde, bankanın maruz kalabileceği risklerin belirlenmesi, belirlenen risklerin risk ölçüm metotları ile ölçülüp sayılara dökülmesi, belirlenen ve ölçülen risklere karşı uygulanacak risk yönetimi kararlarının alınması ve uygulanması ile uygulanan risk yönetimi politikasının sonuçlarının denetlenmesi aşamaları mevcuttur.

Risk yönetimi süreci temel olarak şu adımları içermektedir:

i) Risk tespiti

ii) Risk ölçme (riskin büyüklüğünü değerini hesaplamak ve ölçmek)

iii) Organizasyonun göğüsleyeceği risk arzusunu (risk appetite) takdir etme (gerekli önlemi almadan önce, kurumun göğüslemeye hazırlandığı risk miktarı)

iv) Risklere verilecek yanıtları üretme Bu çerçevede risk transfer edilebilir, kabul edilebilir ya da bertaraf edilebilir. Ancak pek çok durumda risk azaltma yoluna gidilebilir. Riski azaltmanın amacı riski mutlaka yok etmek değildir. Organizasyonun riski azaltmak ve kabul edilebilir bir düzeyde tutmak için belirlediği prosedürlere iç kontrol faaliyetleri denmektedir.²³

Risklerin ölçümü risk yönetimi sürecini oluşturan önemli bir basamaktır ancak, risk yönetimi sürecinin tamamını ifade etmez. Risk yönetimi süreci; risklerin tanımlanmasını, ölçülmesini, analiz edilmesini, kontrol edilmesini, raporlanmasını ve en önemlisi finansal kuruluşta karar alma süreçlerinin bir parçası haline gelmesini sağlayan risk yönetimi strateji ve politikalarını kapsar.²⁴

²³ Doğmuş, Makbule Didem; **AB Ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Bülteni**, Ankara, 09/2008, s. 1.

²⁴ Uludağ, İlhan; **Risk Yönetimi**, 25 Nisan 2006 –Kadir Has Üniversitesi - Finans Kulüp Konferansı Açılış Konuşması, s. 2.

1.7. Bankacılık Sektöründeki Risk Çeşitleri

Bankacılık sektörü çok fazla sayı ve çeşitte risk içermektedir. Bu risklerin üstesinden gelebilmek için öncelikle riskin tanımının yapılarak nasıl bir risk olduğu ortaya konmalıdır. Bu bölümde finansal riskler, faaliyet riskleri, iş riskleri ve diğer riskler olmak üzere dört ana grup içerisinde risk çeşitlerine yer verilmiştir.

1.7.1. Finansal Riskler

Bankalar mevduat toplayarak bu mevduatları kredi isteyenlere sunan bir nevi köprü vazifesi gören kurumlardır. Bu yüzden bankacılık işlemlerini yerine getirirken verdikleri kararlar doğrultusunda diğer kuruluşlara göre daha yüksek risk almaktadırlar. Bu riskleri artırıcı etkiye sahip olan finansal riskler aşağıda detaylandırılmıştır.

1.7.1.1. Bilânço Riski

İyi bir aktif-pasif yönetiminin yapılamaması sonucu ortaya çıkan risklerdir.” Bu tip risklerin ana nedeni banka içinde iyi bir aktif-pasif yönetimi olmayışıdır. Maliyetli pasifler ile getirili aktiflerin faiz oranlarında vade yapısının uyumsuzluğu, döviz kurlarındaki değişim, risk farklılaştırmasına önem verilmeksizin yapılan menkul kıymet ve kredi portföyü ile öz kaynaklardan çok daha fazla oranda borçlanmadan kaynaklanan risklerdir.”²⁵

Bu tür risklerden korunmak için aktif-pasif yönetiminin yetkin, sürekli gelişen, çok iyi organize edilmiş olması gerekliliği vardır.

1.7.1.2. Kârlılık Riski

Kârlılık, bir bankanın var olma sebebi olmasının yanı sıra bankanın üstlenebileceği riski ve/veya sermayesini arttırabilme kapasitesini gösteren önemli bir sonuçtur. Kârlılık riski olarak tanımlanan kavram gerçekte, banka yönetiminin bankanın gelir kaynaklarını iyi belirleme, bankacılık faaliyetlerini yüksek getirili alanlara aktarabilme yeteneği ve esnekliğidir. Bankalar kârlı çalışıyor gibi görünmelerine rağmen bir bankanın Kârlılık riskinin ölçümünde, bankanın reel olarak yeterince kar edip etmediğine bakılır. Bu amaçla bankaların karlarının, aktif büyüklükleri ile, o karı elde etmek için sahip oldukları sermaye miktarı ve sektörün Kârlılık ortalaması ile bankaların durumunun karşılaştırılması gereklidir. Bir

²⁵ Kaval Hasan; “*Bankalarda Risk Yönetimi*”, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2000, s. 26.

bankanın Kârlılık riski yönetilirken, gelir ve gider kalemlerinin içeriği ve kalitesi dikkate alınması gereken en önemli kriterlerdir. Bankanın gelir ve gider kaynaklarının iyi analiz edilmiş olması gereklidir. Faiz dışı gelir ve giderler iyi belirlenmelidir. Gelir kaynaklarının sürekliliği sağlanmalı bunun yanı sıra maliyetlerin nasıl düşürüleceği ve fonların daha kârlı alanlara nasıl aktarılabileceği dikkatle araştırılmalıdır.²⁶

1.7.1.3. Sermaye Yeterliliği Riski

Sermaye yeterliliği riski: Sermaye, finansal işlemlerde alternatif bir kaynak olarak tanımlanır. Sermaye riski, Basel Komitesi tarafından belirlenen bankanın ödeme yapma yeteneğini gösteren en önemli göstergelerinden biridir. Bankacılık sektörünü yeniden yapılandırma ve kaynak tahsisi plânları çerçevesinde yabancı kaynak birikimleriyle çalışan bankalar kanuni zorunluluk gereği sermayelerini belli bir seviyenin üzerinde tutmak zorundadır. Birinci bölümde anlatılan Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) tarafından belirlenen minimum sermaye yeterlilik oranı %8 (Cook Rasyosu) olarak belirlenmiştir.

1.7.1.4. Kredi Riski

Çalışmanın ana konusu olan kredi riski; Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Hakkında Yönetmelikte; banka müşterisinin yapılan sözleşme gereklerine uymayarak, yükümlülüğünü kısmen veya tamamen zamanında yerine getirememesinden dolayı, bankanın karşılaştığı durum olarak tanımlanmıştır.

1.7.1.5. Piyasa Riski

Piyasa riski, döviz piyasasında veya mal piyasasında fiyat/değer değişiklikleri, faiz oranlarında değişme ile sahip olunan hisse senedi, emtia ve finansal enstrümanların fiyatlarında meydana gelen değişimlerin yarattığı risk olarak tanımlanabilir.

Piyasa riski, bankanın faaliyet gösterdiği dört ekonomik piyasada yaşanan dalgalanmalar sonucunda ortaya çıkan bir risktir. Piyasalarda meydana gelebilecek değişiklikler bankanın pazarladığı finansal araçların fiyatlarını ve değerlerini etkileyebilecektir. Herhangi bir finansal aracın değeri fiyatının, kuponunun, kupon

²⁶ Atan, Murat; “*Risk Yönetimi ve Türk Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama*”, Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara, 2002, s.6.

sıklığının, süresinin, faiz oranının ve diğer faktörlerin bir fonksiyonu olacaktır. Bu durumda eğer banka pay senedi, tahvil gibi finansal araçları tutuyorsa o zaman fiyat ya da piyasa riski ile karşı karşıyadır. Burada risk, finansal aracın fiyatının dalgalanmasıdır.²⁷

1.7.1.6. Faiz Oranı Riski

Finansal varlıkları ellerinde bulunduran kişi ve kurumlar çeşitli risklerle karşı karşıya kalırlar. Bunların içinde en önemlisi geri ödememe riskidir. Karşı karşıya kalınan risklerden bir tanesi de faiz oranları değişikçe finansal varlığın piyasa değerinde gözlenen dalgalanma riskidir.

Tahvil fiyatları ve faiz oranları arasındaki ters yönlü ilişkinin varlığı ve vadenin dolmasına kalan süre uzadıkça bu riskin artması, faiz oranı riskinin yönetimini gündeme getirmektedir. Bir tahvilin veya bononun karşı karşıya olduğu faiz oranı riski menkul kıymetin vadesinin dolmasına kalan süre veya vadeye kalan gün sayısı ile yakından ilişkilidir. Ancak iki tahvilin vadesine de aynı süre (iki yıl) kalmasına karşın, kupon ödemeleri sıklaştıkça faiz oranı riski azalmaktadır.

Gelir Riski

Faiz oranlarındaki değişime karşı çok duyarlı olan bir aktifin ya da pasifin getirisinde meydana gelen değişimdir. Diğer bir ifade ile net kâr mârjındaki değişimdir.²⁸

Fiyat Riski

Faiz oranlarındaki değişim faize karşı çok duyarlı olan aktif ve pasif kalemlerinin getirilerini etkilerken, faize karşı çok duyarlı olmayan ya da sabit getirisi olan bilânço kalemlerini de etkilemektedir. Fiyat değişimlerine sebep olmaktadır. Kısaca fiyat riski bilânçonun piyasa değerindeki değişimdir. Net bugünkü değeridir.

Yeniden Yatırım Riski

Aktiflerden elde edilen faiz gelirlerinin farklı faiz oranlarından yeniden yatırıma dönüştürülmesidir. Elde edilen gelirlerin daha yüksek ya da düşük faiz oranlarından yeniden yatırıma dönüştürülmesine bağlı olarak bankanın lehine bir kazanç ya da aleyhine bir kayba dönüşebilir.

²⁷ Parasız İlker, "*Modern Bankacılık Teori Ve Uygulama*", Kuşak Yayınevi, İstanbul, 2000, s.185.

²⁸ Aklın Emre, Tuğrul Savaş, Vedat Akman; "*Bankalarda Risk Yönetimine Giriş*", İstanbul, 2001, s.116.

Önceden Ödenme Riski

Uzun vadeli olarak yüksek faiz oranı ile verilmiş bir aktifin, kredi faiz oranlarının düşmesi sebebiyle vadesinden önce geri ödenmesi riskidir. Bu bankanın aleyhine kayba dönüşen bir risktir.

Temel Risk

Kredi ve mevduat faiz oranları gibi faiz oranlarında meydana gelen değişimlerin, spot ve gelecek işlemlerin faiz oranlarına da aynı oranda yansımaması riskidir.²⁹

1.7.1.7. Likidite Riski

Likidite dar anlamı ile vadesi gelen borçları tam ve zamanında ödeyebilme yeteneği diye tanımlanırken geniş anlamda işletme aktiflerinin daha akışkan, daha kısa vadeli ve daha kolay paraya dönüştürülebiyecek şekilde düzenleyerek, pasiflerle vade uyumlu hale getiren, dengeli bir finansman politikası izlenmesi anlamında kullanılan bir kavramdır. Bir ticari bankada likidite kavramı ile bankanın nakit kullanımları ifade edilir. Likidite yönetimi ise, bankanın bilânçosunda, likidite giriş ve çıkışlarının dengelenmesidir.³⁰

Bir bankanın vadesi gelen mevcut ve diğer yükümlülüklerini karşılamaya yetecek düzeyde nakdinin bulunmaması riskini ifade eder. Daha geniş bir tanımlamaya göre likidite riski, bankalarda aktif ve pasif arasındaki vade uyumsuzluğu, geri dönmeyen kredilerde artış, diğer donuk aktiflerde artış, faiz tahsilatlarının ve karlılığın düşmesi, hızlı ve beklenmeyen mevduat çekilişleri, yerel ya da uluslar arası krizler nedeniyle nakit talebinin hızla artması gibi nedenlerle aktiflerini fonlama ihtiyacı ve buna bağlı olarak taahhütlerini yerine getirememe tehlikesidir.

a-) Vade Uyumsuzluğuna bağlı Likidite Riski

Bir bankanın ortalama aktif vadesinin ortalama pasif vadesinden uzun olduğu durumlarda ortaya çıkan bir likidite riskidir. Bir bankanın likidite riskinin kabul edilebilir sınırların ötesine geçmesi durumunda alınabilecek bilânço içi önlemler olarak; vadelerde değişiklik yapmak, bilânço büyüklüğünde değişiklik yapmak ya da

²⁹ Atan, a. g. e. s. 21.

³⁰ Tezer Öcal ve Ö.Faruk Çolak; "*Finansal Sistem ve Bankalar*", Nobel Yayın Dağıtım, 1999, Ankara, s.201.

her ikisiyle birden oynamak çözüm olabilecektir. Vade yapısında değişiklik yapılmak isteniyorsa ya pasifte yer alan kaynakların vadeleri daha uzun hale getirilmeli ya da aktifteki kullandırmaların vadeleri kaynak vade yapısına uygun olarak kısaltılmalıdır.

b-) Aktif Kalitesindeki Bozulmalara bağlı Likidite Riski

Plase edilen kaynakların geri dönmeyen miktarındaki artış ve aktifin sabit ve benzeri (donuk) kıymetlerinin aktif içindeki payının daha fazla olmasıyla iki şekilde karşımıza çıkar.

c-) Beklenmeyen Kaynak Çıkışlarına bağlı Likidite Riski

Bir kriz ortamı oluşturmamakla birlikte finansal piyasalarda ortaya çıkan güven kaybının yarattığı ya da bankanın kendi özel koşullarından kaynaklanan hızlı nakit çıkışları bankalar için önemli bir likidite riski kaynağıdır. Yeni ve vadeli kaynak girişi sağlanmaya çalışılması, krediler içinde geri dönüşü mümkün görünenlerin geri çağırılması, satılabilecek sabit kıymetlerin satılması, sadece kısa vadeli ve geri dönüşü garanti görülen kaynak aktarımları yapılması, nakit özkaynak artışına gidilmesi alınabilecek bazı önlemlerdir.

d-) Kârlılıktaki Düşüşe bağlı Likidite Riski

Bankaların kardan sağlamış oldukları likidite olanağının azalması durumunda ortaya çıkar. Bunu gidermenin en uygun yolu, ödenmiş sermayenin artırılması ya da sermaye benzeri kredi temin edilmesidir.

e-) Krizlere bağlı Likidite Riski

Yerel ya da uluslar arası finansal ve/veya siyasi krizlerden kaynaklanan güven sorunu bankalardan hızlı bir kaynak kaçışına yol açabilir. Bu tür riskler genelde aniden oluştukları için önlem almak çoğunlukla zor olmaktadır. Beklenmeyen kaynak çıkışına ilişkin yapılabilecekler burada da uygulanabilir.³¹

Banka, likidite pozisyonunu düzenli olarak değerlendireceği zaman aralığını ve kullanacağı analiz yöntemlerini senaryo analizi, şark analizi, piyasa raicine getirme gibi - belirlemelidir. Likidite krizinin çözülmesi amacıyla, sorumluluklar, iletişim ve çözüm yollarının yer aldığı Likidite Beklenmedik Durum Plânı oluşturulmalıdır. Likidite Beklenmedik Durum Plânı'nda Yakın izleme Plânı ve Kriz Eylem Plânı

³¹ Fidan, Ali: *Gazi Üniversitesi Finansman Yüksek Lisans-Finansal Kurumlar Dersi Araştırma Çalışması; "Bankalarda Risk Yönetimi Araçları"*, 2009, Ankara, s. 21.

bölgümleri yer alır. Bankacılık sistemine olan güven kaybı, bankalara duyulan güveni etkileyecek olumsuz gelişmeler, yasal düzenlemelerdeki değışiklikler gibi kontrol edilemeyen dış faktörlerin olası etkileri sürekli olarak izlenmelidir. Olası bir krizin büyüklüğünü değerlendirmek için Yakın izleme Plânı oluşturulmalı, bu plân kapsamında izlenmesi gerekli bilgiler ve sorumlu kişiler belirlenmelidir. Yakın izleme Plânı çerçevesinde, Likidite Krizi Komitesi bir likidite krizinin gelişmekte olduğuna karar verdiğinde, Yönetim Kurulu Başkanı'nın onayıyla uygulamaya konulacak Kriz Eylem Plânı oluşturulmalıdır. Kriz Eylem Plânı'nda iletişim stratejisi ve fonlama stratejisi belirlenmelidir. Yukarıda anılan temel hususlara ilişkin politikaların dökümanite edildiği Piyasa Riski Yönetimi Politikası Kılavuzunun oluşturulmasından sonra, üçüncü adımda risk yönetim süreçlerinin tanımlandığı detaylı bir Piyasa Riski Prosedürleri Dokümanı hazırlanır. Son adım oluşturulan politika ve prosedürlerin ihtiyaçlara cevap verecek şekilde sürekli olarak geliştirilmesi ve güncellenmesidir. Finansal ve ekonomik gelişmeler doğrultusunda, piyasa riskine ilişkin yerel ve uluslararası düzenlemeler güncellenmekte, yeni finansal ürünler geliştirilmektedir. Gerek dış gelişmelerin Bankalara özgü etkileri gerekse Banka içinde belirlenen ihtiyaç ve iyileştirme fırsatları doğrultusunda, piyasa riski politikası güncellenmeli, etkin piyasa riski yönetimi sürecinin sürekliliği sağlanmalıdır.³²

1.7.1.8. Kur (Kambiyo) Riski

Kur riski, bir işletmenin bilânçosunun aktifinde ve pasifinde aynı tutarda ve cinstе yabancı para bulunmamasından kaynaklanan zarara uğrama olasılığıdır.

Ulusal paranın yabancı paralar karşısındaki değerinin değışmesi olasılığı, kur riskinin doğmasına neden olmaktadır. Ulusal paranın yabancı paralar karşısında değer kazanması durumunda, aktifte fazlası olan, örneğin, bir banka aynı döviz cinsi için daha az ulusal para elde edeceği için zarar; pasifte fazlası olan bir banka ise aynı döviz borcunu daha az ulusal para ödeyerek kapatacağı için kar elde edecektir.

Kur veya kambiyo riski, ülke parasının değerinin diğer yabancı paralar karşısında değer kaybetmesi veya bankanın döviz pozisyonunda mevcut yabancı

³² Miçozkadıoğlu Andaç, *Piyasa Riski Yönetimi Politikaları, Risk Yönetimi Haber Bülteni*, Deloitte & Touche,2002, Sayı 7, İstanbul, s. 8.

paraların birbirleri arasındaki değerlerinde meydana gelen değişimler sonucu uğranılabilecek zarar olasılığıdır.³³

1.7.2. Faaliyet Riskleri

Faaliyet riskleri, banka tarafından belirlenen ve bankanın iç teftiş dereceleri, iş hacimleri, hata oranları ve gelir dalgalanması değişkenleri göz önüne alınarak ölçümleri sağlanan risklerdir.

1.7.2.1. İş Stratejisi Riskleri

Banka üst yönetiminin, bankanın misyonu, hedef müşteri kitlesi ve üst yönetim ile ilgili konularda yapabileceği hatalar dolayısıyla ortaya çıkan risklere iş strateji riski denir. Menkul kıymeti ihraç eden firmanın ürettiği ürünlerin fiyatlarından, ürünlerine yönelen talepten, hammadde maliyetlerinden ve yönetimin etkin olup olmamasından kaynaklanan bir riski vardır. İş veya işletme riski olarak adlandırılan bu risk sistematik olmayan bir risk türü olup, söz konusu faktörlerin piyasa dalgalanmaları, endüstriyel değişiklikler ve siyasi karar organlarının politikaları karşısındaki etkileşim dereceleri ile belirlenir.³⁴

1.7.2.2. Teknoloji Riski

Bankalar bünyelerinde ve faaliyetlerinde teknolojiyi en yaygın olarak kullanan ve teknolojiye yüksek oranlarda yatırım yapan kurumlardır. Bankalar şube bankacılığın artan maliyetlerini azaltabilmek, bankacılık faaliyetlerinin hacim ve hızını arttırabilmek amacıyla internet bankacılığı, telefon bankacılığı, bilgisayarlı bankacılık hizmetlerine başlamışlardır. Bankaların başladığı bu hizmetlerin bankaya sağladığı olumlu gelişmelerin yanı sıra bankaların yeni riskleri yaşamasına da sebep olmuşlardır. Bankalar sahip oldukları bilgi işlem sistemlerindeki hatalardan, bu sistemlere dışarıdan gelebilecek olan müdahalelerden kaynaklanan riskler altındadır. Banka kartlarında yaşanan sahtecilik olaylarının yol açtığı riskler ve bunlarla mücadele amacıyla ödenen mahkeme masrafları bankalar için bir risk unsuru oluşturmaktadır.

³³ Mandacı, P.E. ; “*Türk Bankacılık Sektörünün Taşıdığı Riskler ve Finansal Riski Aşmada Kullanılan Risk Ölçüm Teknikleri*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:5, İzmir, s. 51.

³⁴ Çıtak, Serdar; *Geleneksel Risk Yönetiminden Programlanmış Menkul Kıymet İşlemleri*, Dünya Yayıncılık, Ekonomi Dizisi:7, İstanbul,1999, s. 29.

Finans sektörünün önemli bir parçası olan bankaların verdikleri hizmetin kalitesi ve sürekliliğinin yerine getirilmesini sağlayan bilgi teknolojisi desteğidir. Banka bu hizmetleri kaliteli olarak, zamanında ve sürekli bir biçimde yerine getirebilmesi için yoğun bir bilgi işlem desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bu desteğin olmaması durumunda hizmeti sağlayan işlemsel süreçlerin verimli olması mümkün değildir. Teknoloji ile beraber gelen riskler üzerinde hassasiyetle durulması gereken konudur. Teknoloji ile gelen bilgi işlem risklerini beş grup altında incelemek mümkündür. Bunlar; giriş riski, erişebilirlik riski, bilgi sistemi tutarlılığı riski, altyapı riski ve ilgililik riskidir.³⁵

Teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler sayesinde, bankacılık sektörü hedef ve plânlarına uygun olarak önemli banka içi plânlama, enformasyon ve muhasebe düzenine ilişkin sorunları çok kısa sürelerde çözümlenecek karar ve uygulama olanaklarına sahiptirler. Böylece mevcut durumun yanı sıra, gelecekteki kârlılık, risk ve likidite durumunda ortaya çıkabilecek değişimleri, bazı göstergelerden yararlanarak bilinçli bir şekilde açıklığa kavuşturabilirler.³⁶

1.7.2.3. Yönetim Riski

Yönetim Riski, bankanın yönetim kadrosunun yönetim hatalarından kaynaklanabilecek ve firma değerini etkileyebilecek risklerdir. Yöneticilerin yapabilecekleri yönetim hataları firmanın geleceğine yönelik beklentilerinde sapmalarda neden olabilecektir. Kararlar risk odaklı ve geleceğe dönük işlevler içermelidir.

Yönetim riski, üst düzey yönetici kadrosun da bulunması gereken niteliklerin, tecrübenin ve yeterli bilgi düzeyinin olmayışından dolayı ortaya çıkan ölçülmesi zor olan nitel bir risktir. Ancak sonuçları açısından gözlemlenebilir. Yönetim kadrosunun alacağı her karar kurum için çok önemlidir. Alınan ve uygulanan yanlış bir karar kurumda beklenmeyen ciddi sonuçlar doğurabilir. Yönetim hataları sonucu kurumun finansal durumu, işletme faaliyetleri ve rekabet gücü bozulabilir ve kurumun taşıdığı diğer finansal risk faktörlerinde artış ortaya çıkabilir. Banka yönetimin uyguladığı

³⁵ Kazmirci Kaya ve Başlıgil Begüm ; “Denetim+ Danışmanlık= İş Denetimi”, Active Bankacılık ve Finans Makaleleri V, 2000, İstanbul s. 83.

³⁶ Berk, Niyazi. , *Avrupa Topluluğuna Tam Üyelik Açısından Türk Bankacılık Sisteminin Uyum Gereksinimleri*, İTÜ Yayınlar, İstanbul, 1999, s. 10 -11.

yanlış kararlardan bankaya yatırım yapan yatırımcılar da zarar görebilirler. Yönetim riskini arttıran yönetici hatalarını aşağıdaki gibi gruptandırmak mümkündür.³⁷

1.7.3. İş Riskleri

Ülke içinde, ya da ülkeler arasında yasal mevzuat, politik durumlar, sosyal durumlar, ekonomik durumlar ve yasal durumlar nedeniyle bankaların maruz kaldığı risklerdir.

1.7.3.1. Yasal Düzenleme Riski

Bankalar çeşitli şekillerde yasal risklere maruz kalabilir. Yasal Risk, yetersiz ya da yanlış yasal bilgi ve doküman nedeniyle alacakların değer kaybederek geri dönmesi ya da yükümlülüklerin beklenenin üzerinde gerçekleşmesi durumlarını ifade eder. Ayrıca, mevcut yasalar, banka ile ilgili yasal sorunların çözümünde yetersiz kalabilmekte ya da bir bankanın özel bir durumuna ait mahkeme kararı bankacılık sektörünü kısmen ya da tamamen olumsuz etkileyebilecek nitelikte olabilmektedir.

Bankalar özellikle yeni işlemlerin uygulanmasında ve bir işleme taraf olmaya ilişkin yasal hakkın bulunmaması durumlarında doğabilecek yasal risklere karşı oldukça duyarlı davranırlar.

1.7.3.2. Politik Riskler

Makro düzeydeki en etkili olabilecek riskler önce yerel, sonra küresel politik eğilimler ve kararlar ile bunlara bağlı olarak yapılan yasal düzenlemelerdir.

Finansal alandaki kararlara ve işlemlere en etkin tehdit ve tehlikeler politik ve yasal kuvvetlerden gelmektedir. Kendi ülkemizin yönetim sistemindeki gelişme, değişim ve alınan kararlar kadar; tüm dünyadaki finansal ve ekonomik yaşamada etki yapabilecek diğer gelişmiş ülkelerle ilgili politik değişimler, iş çevresini ve yatırımları dolayısıyla finansal kuruluşların yönetimini de etkilemekte ve sürekli tedbirler almaya zorlamaktadır.

Bu risklere, bir büyük ülkenin başka bir ülkeye savaş açmasından tutun, yabancı sermaye yatırımları ve dünya ticaretini etkileyecek yasal düzenlemelere kadar somut örnekler verilebilir.

³⁷ Öztin Akgüç; “*Finansal Yönetim*”, *Muhasebe Enstitüsü Yayını*, Yayın No:56, 5.Basım, Avcıol Matbaası, 1989, İstanbul, s.744.

1.7.3.3. Ülke Riski

Uluslararası kredi işlemlerinde, krediyi alan kişi ya da kuruluşun faaliyette bulunduğu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve politik yapı nedeniyle yükümlülüğünü kısmen ve ya tamamen zamanında yerine getirememesi ihtimalidir.

Ülke riski, herhangi bir ülkenin çeşitli sebeplerden dolayı dış borçlarını ödeyememesi veya ödemek istememesi sonucunda meydana gelen ve diğer tüm dış borçlanma ve dış yatırımlarda karşılaşılan genel riskler dışında kalan bir risk olarak tanımlanmaktadır.³⁸

1.7.4. Diğer Riskler

Yukarda sayılanlar dışında kalan risklerin oluşturduğu grup.

1.7.4.1. Genel İşletme Riskleri

Genel işletme riskleri, çalışanların veya dışardan kaynaklanan hırsızlık riski, Hacker diye adlandırılan bilgisayar korsanlarının bilgisayar sistemlerine girerek bankanın zarara uğratmaları, çalışanların suistimallerinden kaynaklanan riskler, mevzuata aykırı davranışların bilerek veya bilmeyerek gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklanan risklerdir. Bu riskler bankaların bilânçolarına doğrudan yansıtılmaz. Riskin gerçek bir zarara dönüşmesi ve geri dönüşün olmayacağı durumlar sonrasında gelir tablosunun olağanüstü gider ve zararlar kaleminde gösterilir.

1.7.4.2. Pazarlama Riskleri

Ürünlerin pazarlaması aşamasında ortaya çıkacak risklerdir.

Pazarlama riskleri, bankanın pazarladığı ürünlerin pazarın gereklerine uymaması, pazarı yeterince tanımama ve buna uygun olarak konumlanamama ve işletme giderlerinin olması gerekenlerden fazla olmasından kaynaklanan risklerdir. Bu riskler karlılığa yönelik riskler ile birlikte sınıflanır, sayısallaştırılır ve o kapsamda alınan önlemlerle yönetilirler. Bankanın karşı karşıya olduğu bir pazarlama riski de pazarlanabilme gücü riskidir.

Pazarlanabilme gücü riski, firma ve piyasa koşullarından kaynaklanmakta olan türev bir risk çeşidi olup, menkul kıymetin pazarlamasında kullanılan fiyat ve indirimleri veya satış komisyonlarının getiri üzerinde yaptığı etkiden kaynaklanan bir

³⁸ Fatoş Tuğay; “*Ülke Riski*”, Bankacılar Dergisi:5, 1991 Temmuz, İstanbul s. 50.

risktir. Menkul kıymetin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki fark bu riskin derecesini belirler.³⁹

1.7.4.3. Hisse Senedi Fiyat Değişim Riski

Menkul kıymetler portföyünde veya mali duran varlıklar grubunda bulunan ve şirkete ortaklık veya karından pay alma hakkı tanıyan menkul kıymetlerin (Hisse Senetleri, Gelir Ortaklığı Belgesi, Kâr-Zarara Katılım Belgesi, Yatırım Fonları, iştirakler, Bağlı Ortaklıklar Bağlı Menkul Kıymetler gibi) şirketin dağıttığı temettü veya benzeri gelirlerin azalması nedeniyle veya genel ekonomik durumda meydana gelen olumsuz gelişmeler sonucunda oluşan fiyat düşmeleri nedeniyle doğan zarar olasılığıdır. Bu riskler hisse senetlerinde fiyat düşmesinin nedenine bağlı olarak iki risk grubunda değerlendirilir. Bunlar piyasa riski (sistemik risk) ve özel risklerdir (sistemik olmayan risk).⁴⁰

1.7.4.4. Karşı Taraf Riski – Takas, ya da Teslim Riski

Bir banka veya aracı kuruluş, menkul kıymeti teslim almadan bedelini ödemesi, bedeli tahsil etmediği halde menkul kıymeti teslim etmiş olması veya sınır ötesi işlemlerde teslim ve ödeme arasında bir veya daha fazla gün geçiyor olması durumunda, bankaya karşı taraf olanın herhangi bir nedenle karşı edimini yerine getirememesi ve dolayısıyla banka veya aracı kuruluşun riski vardır.

1.7.4.5. Baz Riski

Baz riski, özellikle vadeli işlem borsalarında alım satım konusu olan türev ürün sözleşmelerinde sözleşmeye esas malın spot piyasa fiyatı ile vadeli işlem fiyatı arasındaki farkın değişebilirliğinden kaynaklanan risklerdir.

³⁹ Çıtak, S; 1999, a. g. e. s. 24

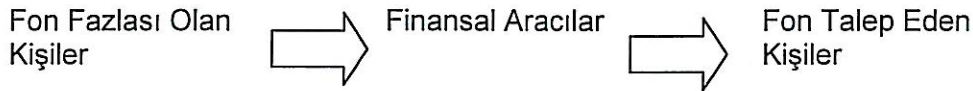
⁴⁰ Kaval, Hasan; *Bankalarda Risk Yönetimi, Yaklaşım Yayınları*, Ankara, 2000, s. 27.

II. BÖLÜM

II. KREDİLER

2.1. Kredinin Tanımı

Gelişmiş bir ekonomide finansal sistem, fon fazlası olan kişiler ile fon gereksinimi bulunan kişileri buluşturarak, fon alışverişinin düzenli ve güvenli bir biçimde gerçekleşmesini sağlar.

Finansal sistemde fon ihtiyacı olanlarla fon fazlası olanları buluşturan başlıca kurumlardan bankalar, fon aktarma işlevini ağırlıklı olarak krediler aracılığı ile yerine getirirler.

Kredi, bankanın bir gerçek ya da tüzel kişiye ödünç para vermesi veya bu kişi lehine bir işin yapılması ya da bir borcun ödenmesi konusunda taahhütte bulunması veya garanti vermesidir. Kredi, krediyi geri ödeyeceği konusunda kendisine güven duyulan kişilere ve belirli bir süre sonunda mutlaka geri alınmak kaydıyla verilir; ancak kullanılan tüm krediler için geri ödenmeme riski vardır. Kredi riskinin en aza indirilmesinde müşterinin kredi ihtiyacının doğru analiz edilmesi, kredi değerliliğinin doğru tespit edilmesi ve yeterli teminat alınması büyük önem taşır. Diğer taraftan kredi müşterilerinden tahsil edilen faiz ve komisyonlar bankalar için önemli bir gelir kaynağı oluşturur. Dolayısıyla krediler, bankaların bilanço ve gelir tablolarını önemli ölçüde etkileyen işlemlerdir.

Kredi, sözlük anlamı itibariyle “saygınlık ve güven” anlamında kullanılmakta olup alacaklı veya ödünç verenin, borçlu veya ödünç alana, geleceğe yönelik ödeme vaadi karşılığında para, mal, hizmet, menkul değer gibi parasal değer ifade eden varlıkları vermesi olmaktadır.⁴¹

Aşağıda çeşitli yazarların yapmış olduğu bazı tanımlamalara yer verilmektedir:

- Kredi satın alma gücüdür (Mill)

⁴¹ Ana Britannica; Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt:13, s. 616.

- Kredinin özü, alacaklının borçluya, borcunu ödeyeceği konusunda duyduğu güvendir. (Holdsworth)
- Kredi, kişinin elde etmiş olduğu itibardır. Kişinin bu itibara dayanarak gelecekte ödemek vaadiyle para mal ve hizmet elde etmesidir (MacLeod)
- Gelecekte eşdeğerinin ödenmesi koşuluyla güven duyularak mal, hizmet para ya da diğer değerli bir şeyin başkasına aktarılmasıdır.⁴²

Kredi güvene dayanan bir işlemdir. Birine borç veren kimse şu sorulara olumlu cevap arar.⁴³

- Borçlu borcunu vadesinde ödemek ister mi?
- Borçlunun vadesinde borcunu ödeme gücü var mı?
- Borçlu borcunu vadesinde ödemediği takdirde borçluyu ödemeye zorlamak mümkün müdür?

Kısaca banka, borçlunun ödeme arzusu ve ödeme gücü olanağının bulunup bulunmamasına bakar. Kredinin dayandığı güven çoğu zaman bir güvence ile sağlanır.⁴⁴ Kredi yönetimi; ticaret, hizmet ve sanayi işletmelerinin mal ve hizmet sunum faaliyetlerini desteklemek amacıyla, bankalarca verilen ve bilançoların aktifine alacak olarak yansıyan işlemlerin yürütülmesidir. Kredi yönetiminin görevleri, müşterilerin kredilendirilmesi ve alacakların tahsili alanında yoğunlaşmaktadır.

Müşterilerin kredilendirilmesi, sunulan fonlara belli ödeme süreleri tanınmasını, kullanım ve geri ödeme koşullarını belirleyerek, alacakların güvenceye alınmasını gerektirir. Alacakların müşterilerden tahsil edilmesi, alacak sürelerini izleyerek, vadesi gelenleri tahsil etmek ve gerektiğinde uyarı yöntemine başvurarak, kredilerin geri dönmemesi nedeniyle uğranılacak kayıpların en az düzeyde tutulması çalışmalarını gerektirmektedir.⁴⁵ Bankalarda kredi yönteminin temel işlevleri şu şekilde sıralanabilir:

⁴² Erkan Mehmet ;” *Enflasyonist Ortamda İşletmelerin Ticari Kredi Yönetimi*”, Anadolu Üniversitesi Yayını; No: 380, Afyon İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını; No:7, Eskişehir,1990, s. 15.

⁴³ Zarakolu Avni ; “ *Bankacılar için Para ve Kredi Bilgisi*”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No:354, Bankacılar Serisi No; 5, 11.Baskı, Ankara, 1999, s. 50.

⁴⁴ Zarakolu A.; 1999, a. g. e. s. 51.

⁴⁵ Berk Niyazi; “*Bankacılıkta; Pazara Yönelik Kredi Yönetimi*, 3. Basım, Beta Yayın Dağıtım, 2001, İstanbul, s. 7.

Kullanılabilir toplam kredilerin belirlenmesi,

- Müşteri bulunması ve seçimi,
- Bilgi kaynaklarından firma hakkında bilgi edinilmesi,
- Müşterilerin kredi limitlerinin saptanması,
- Kredibilite, ödeme süreleri ve kredi güvencelerinin belirlenmesi,
- Müşterilerin kredilendirilmesi,
- Alacakların gözetimi ve kontrolü,
- Kredinin dönüşüm hızının çabuklaştırılması,
- Ödemelerin kontrol edilmesi,
- Ödemelere ilişkin uyarıların gerçekleştirilmesi,

Pazar gözlemlerinin ve pazar analizlerinin değerlendirilmesi.

2.2. Kredinin Unsurları

Kredi kavramını oluşturan unsurlar; zaman, risk, güven ve gelir olmak üzere dört tanedir. Bu kavramlar hakkında şu şekilde kısa açıklamalar yapabiliriz:

2.2.1. Zaman Unsuru

Bankalar tarafından verilen ödünç paranın belirli bir süre sonra ödenmesi gereğinden dolayı kredide zaman unsuru çok önemlidir ki bunu kredinin tanımının “belli bir süre sonra ödeme vaadi ile” şeklinde başlamasından anlıyoruz. Vadenin süresi riski etkilemekte, süre uzadıkça belirsizlik arttığından, risk de artmaktadır.

2.2.2. Risk Unsuru

Kredi borcunun ödenmemesi iş ve hizmet yüklemine yerine getirilememesi risk unsurunu oluşturur. Riskin azalması yada çoğalması müşterinin alacağı kredi karşılığında bankaya sağlayacağı teminata bağlıdır. sağlayacağı teminat oranı ne kadar fazla olursa risk banka için o ölçüde azalacaktır. Aynı zamanda teminatın türü de bu konuda etkili olacaktır. Ayrıca, riskin azalması kredi fiyatının düşmesine neden olacak bu da müşterinin yükünü azaltacaktır. Dolayısıyla, ödemeler daha rahat yapılacak ve risk asgarî ölçüde kalacaktır.

2.2.3. Güven Unsuru

Belli bir zaman sonra krediye konu borcun vadesinde ödeneceğinden emin olunması kredide güven unsurunu meydana getirir. Kredi de zaman unsurunun bulunması güven unsurunu en büyük dayanağıdır. Bu unsurun ortadan kalkması açılan kredinin geri dönüşünün de tehlikeye düşmesine neden olur. Yine bu unsur içinde müşteri itibarını ve güvenilirliğini kanıtlamalı bunun yanında bankada bunun doğruluk derecesini araştırmalıdır.

2.2.4. Gelir Unsuru

Krediler faiz ve komisyon gelirleriyle bankanın en önemli gelir kaynağını oluştururlar.

Faiz; parasının alternatif gelirinden yararlanamayan alacaklı bankanın bunun karşılığı olarak daha önceden belirlenmiş olan tutar ve süreye bağlı olarak borçlanılan paranın yüzdesi olarak ifade edilen bir çeşit teminat niteliğindedir.⁴⁶

Komisyon, hukuken ilke olarak kredi verenin kredi açılışı dolayısıyla giriştiği bazı teşebbüslerin neden olduğu masrafların veya üstlenmiş olduğu zarar, ya da riskin karşılığını oluşturmakta ve kredinin kullanımıyla doğrudan ilişkisi bulunmamaktadır.⁴⁷

2.3. Kredi Kaynakları

Bankaların kredi kaynaklarını iki ayrı grupta toplamak mümkündür. Bunlar; özkaynaklar ve yabancı kaynaklardır.

Özkaynak, ana sermaye ve katkı sermaye toplamı ile bu toplamdan sermayeden indirilecek değerlerin düşülmesi sonucu bulunacak tutarı ifade eder.

Ödenmiş sermaye, bankaların fiilen ve her türlü muvazaadan arî olarak ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutardır.

⁴⁶ Aras Güler; "Ticari Bankalarda Kredi Portföyünün Yönetimi", Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara, 1996, s. 5.

⁴⁷ Aras G; 1996, a. g. e. s. 5.

Yedek akçeler, bankaların 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile ana sözleşmelerine göre ayırdıkları yedek akçelerinden varsa bilânço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutardır.⁴⁸

Bankaların kredi kaynaklarından yabancı kaynakların ilki mevduattır. Gerçek veya tüzel kişilerin, istenildiği anda (vadesiz) veya bir vade sonunda (vadeli) geri almak koşulu ile bankalara yatırdıkları paralara mevduat denir. Bankalara yatırılan mevduatın tümünün kredi olarak fon ihtiyacı olanlara tahsisi söz konusu değildir. Bankalar yatırılan mevduatın bir bölümünü “munzam” karşılık olarak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası’nda açılan hesaba yatırmak zorundadırlar. Bu munzam karşılık oranı ekonominin durumu göz önünde tutularak TCMB’nce saptanmaktadır. Belirlenen bu şartlar altında bankaların gerçek ya da tüzel kişilerden topladıkları mevduat, kredinin yabancı kaynak kısmını oluşturur.

Reeskont ise, tekrar iskonto olarak tanımlanabilir. Bankalar iskonto edilmiş senetleri veya ellerinde bulundurdukları finansal değerleri karşılık göstererek TCMB’ dan fon temin edebilir ve bu fonları müşterilerine kredi olarak tahsis edebilirler.

Tahvil ihracı ise, bankaların uzun vadeli kredi taleplerinin finansmanı için tahvil çıkartıp fon temin etmeleridir. Yabancı kredi kaynaklarından sonuncusu yurt içi ve yurt dışı kaynaklı kredilerdir. Bankalar yurtiçi ve yurtdışı finans kuruluşlarından temin ettikleri fonları kredi finansmanında kullanırlar. Bankaların kredibilitesi, bu fonların temin edilmesi ve fiyatının belirlenmesinde büyük rol oynar.⁴⁹

Bankalar, uluslararası piyasalardan sağladıkları döviz kredileri ile banka nezdindeki döviz tevdiat hesaplarının karşılıkları düşüldükten sonra kalan kısmını, kendi döviz pozisyonlarının takviyesinde veya Türk Lirası ihtiyaçlarının karşılanmasında, döviz pozisyonuna ilişkin TCMB genelge ve talimatları çerçevesinde kullanabilecekleri gibi, yasal sınırlamalar içerisinde, Türkiye’ de veya dışarıda yerleşik kişilere döviz kredisi açmak suretiyle kullanabilirler.⁵⁰

⁴⁸ 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, md. 44., t.01.11.2005, 25983 mükerrer Sayılı Resmi Gazete.

⁴⁹Özen Nahit , **Temel Kredi Bilgileri**, T.B.B. Eğitim ve Tanıtım Grubu Semineri, Ocak 1998, Ankara, s. 8-9, www.tbb.org.tr

⁵⁰ Baybar Saziye ve Bayoğlu Ahmet , **Bankacılıkta Kaynak Maliyeti**, T.B.B. Ekonomik Araştırmalar Merkezi Yayınları No:8, Aralık 1997, Ankara s. 25.

2.4. Kredinin Fonksiyonları

Ülkelerde ekonomik kalkınmanın sağlanması açısından krediler vazgeçilmez finansal kaynaklardır. İşletmeler büyüyebilmek ve gelişmelere çabuk ayak uydurabilmek için bankalardan aldıkları kredilerle fon ihtiyaçlarını karşılarlar.

Krediler tedavül aracı olmaları sayesinde nakit para taşınmasını azaltmakta ve ticari işlemleri hızlandırmaktadırlar.

Kredi sistemi aracılığıyla kullanılmayan fonlar, kredi olarak paraya ihtiyaç duyanlara aktarılır ve fon sahiplerine gelir sağlanırken, ekonomide arz talep hareketliliği sağlanır.

Yatırımcılar ve girişimciler sermayelerini kredi yoluyla sağlayarak sermaye birikimi sağlarlar.

Farklı vadelerde, farklı amaçlara yönelik, farklı özelliklerde birçok kredi çeşidi vardır. Kredileri türlerine ayırırken vade, kullanım amacı, kullanım alanı, kullanıldığı sektör gibi kriterlere bakılır.⁵¹

2.5. Kredinin Türleri

Farklı vadelerde, farklı amaçlara yönelik, farklı özelliklerde birçok kredi çeşidi vardır. Kredileri türlerine ayırırken vade, kullanım amacı, kullanım alanı, kullanıldığı sektör gibi kriterlere bakılır.⁵²

2.5.1. Niteliklerine Göre

- Nakit Krediler

Nakit kredi, bankanın belirli koşullarla, belirli bir miktar parayı, faiz veya faiz ve komisyon karşılığında kredi müşterisine ödünç vermesidir. Nakit krediler, TL olarak kullanılabilir gibi YP olarak da kullanılabilir. Bu tür krediler; iskonto - iştirah, avans ve borçlu cari hesap şeklinde kullanılır.

İskonto ve iştirah, bono ya da poliçenin vadesinden önce bankaca alacaklısından satın alınması işlemidir.

⁵¹ Aras G; 1996, a. g. e., s. 8.

⁵² Aras G; 1996, a. g. e.s .8.

Avans bir defaya özgü olmak üzere, belli bir vade ile çoğunlukla da maddi bir güvence karşılığında açılan kredilerdir.

Borçlu carî hesaplar ise, belli bir vadeye bağlı olmaksızın TTK'nun 87'nci maddesi hükümlerine göre, belli bir limit içerisinde müşteriye para çekme ve yatırma yetkisi veren güvenceli ya da güvencesiz kredilerdir.

- Gayri Nakdi Krediler

Gayrinakdi kredi; bankaların, bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi konusunda müşterisi lehine gerçek ve tüzel üçüncü kişilere taahhütte bulunması, garanti vermesidir. Gayrinakdi kredilere teminat mektubu, kefalet örnek gösterilebilir. Gayrinakdi kredilerde müşteriye ödünç olarak para verilmesi söz konusu değildir; ancak garanti edilen işin yapılmaması veya borcun ödenmemesi halinde bankalar; garanti verdiği gerçek veya tüzel üçüncü kişiye, taahhüt edilen tutarların ödenmesi riskini üstlenmektedir. Gayrinakdi krediler nakit krediler gibi, TL olarak kullanılabilir gibi YP olarak da kullanılabilir.

2.5.2. Güvencelerine Göre

- Teminatsız Krediler

Teminatsız Krediler, kredi müşterisinin sadece kredi değerliliğine güvenilerek, asli bir teminata dayanmaksızın açılan kredilerdir.

- Teminatlı Krediler

Teminatlı kredileri şahsi ve maddi teminatlı krediler olarak ikiye ayırabiliriz;

- a) Şahsi Teminatlı Krediler

Kredi müşterisinin imzası ile birlikte en az bir güvenilir imza karşılığında açılan kredilerdir. Genel Nakit ve Gayrinakdi Kredi Sözleşmesi'ne (GNGKS) kefil/kefiller alınarak açılan krediler şahsi teminatlı kredi olarak tanımlanmaktadır. Kefalet mukabili kredi şahsi teminatlı krediye örnektir.

b) Maddi Teminatlı Krediler

Bankalarca kabul edilebilme şartlarını taşıyan maddi kıymetlerin (nakit, hazine bonosu, hisse senedi ve tahvil vb.) teminata alınması karşılığında kullanılan kredilerdir. Senedat mukabili kredi, emtia mukabili kredi, tahvil mukabili (karşılığı) kredi, maddi teminatlı kredi türlerindedir.

2.5.3. Vadelerine Göre

- Kısa Vadeli Krediler

Bir yıla kadar vadeli krediler kısa vadeli kredi olarak kabul edilmektedir.

- Orta Vadeli Krediler

Vadeleri bir yıldan uzun, beş yıla kadar (beş yıl dahil) olan kredilerdir.

- Uzun Vadeli Krediler

Vadesi beş yıldan daha uzun olan kredilerdir.

2.5.4. Kullanım Amaçlarına Göre

- Yenileme Kredileri

İşletmelere ait binalarla tesislerin genişletilmesi, yenilenmesi, modernleştirilmesi, makine ve teçhizat sağlanması için açılan kredilerdir.

- İşletme Kredileri

İşletmelerin üretim faaliyetlerini finanse etmek, döner sermaye gereksinimlerini karşılamak üzere açılan kredilerdir. Kısa veya orta vadeli olabilen bu tür krediler, daha çok döner değerlerin yani kısa vadeli işletme gereksinimlerinin finansmanında kullanılır.

- Yatırım Kredileri

İşletmelere, bina ve tesislerinin yapımı için açılan kredilerdir. Bu tür krediler sabit değerlerin finansmanı amacıyla açıldığından orta veya uzun vadeli olmak zorundadırlar.

2.5.5. Kullanılan Sektörlere Göre

- Özel Sektör Kredileri

Özel sektör işletmelerine kullanılan kredilerdir. Kollektif, komandit, anonim, limited şirketler örnek olarak gösterilebilir.

- Kamu Sektörü Kredileri

Kamu sektörü işletmelerine kullanılan kredilerdir. Belediyeler ile kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları örnek olarak gösterilebilir

2.5.6. İş Konusu Açısından Krediler

Krediler iş konusu açısından; ticari, sanayi, ihracat, tarım, konut, tüketici kredisi olmak üzere altıya ayrılır.

- Ticari krediler:

Ticaretle uğraşan kişilere, bu işleri dolayısıyla doğacak finansman gereksinimleri için açılan kredilerdir.

- Sanayi kredileri:

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalara verilen kredilerdir.

- İhracat kredileri:

Dış satımı finanse etmek için kullanılan kredilerdir.

- Tarım kredileri:

Tarım sektörünün finansmanı amacıyla kullanılan kredilerdir. Bağcılara, pamukçulara ve tütüncülere yapılan tarımsal iskontolar ile açılan borçlu cari hesaplar biçiminde görülmektedir.

- Konut kredileri:

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile yapılan anlaşma hükümlerine göre kendi kaynaklarından hazır konut alan kişilere açtıkları bireysel kredilerle, ipoteğe dayalı

bireysel konut kredileri ve konut sektörünü kredilendirmeye yetkili kamu iktisadi teşebbüsü statüsündeki bankaların kendi mevzuatları çerçevesinde açtıkları kredilerdir.

- Tüketici kredileri (bireysel):

Gerçek kişilere ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla, mal ve hizmet alımları dolayısıyla açılan kredilerdir.

2.5.7. Kaynak Açısından Krediler

Krediler kaynak açısından; banka kaynağından kullanılan krediler, reeskont kredileri ve dış kaynaklı krediler olmak üzere üçe ayrılır.

- Banka kaynağından kullanılan krediler:

Bankanın kendi kaynaklarından kullandıkları kredilerdir.

- Reeskont kredileri:

Bankaların müşterilerinden aldıkları kısa, ya da orta vadeli senetleri TCMB'ye iskonto ettirerek sağladıkları ve bu suretle anılan müşterilerine kullandıkları kredilerdir.

- Dış kaynaklı krediler:

Bankaların başka kredi kuruluşlarından sağladıkları fonlarla müşterilerine kullandıkları kredilerdir.

Herhangi bir hizmetten yararlanılması ya da varlığın satın alınmasında, ticari amaçlar dışında tüketime yönelik olarak, belirlenmiş koşullarda ödenmek üzere kullanılan krediler geniş anlamda bireysel krediler olarak adlandırılmaktadırlar. Tüketicilere kullanılan krediler son yıllarda toplam banka kredileri portföyünün önemli bir payına ulaşmıştır. Böylece bankalar, riskin dağıtılması prensibine uygun olarak kaynaklarını dağıtmaktadırlar. Bu işlemde aynı zamanda bankalar kar elde etmektedirler.⁵³ Tüketici kredilerinde temel amaç bir ihtiyacı karşılama olarak karşımıza çıkarken; ticari kredilerde ise, temel amaç kârlılık olmaktadır. Kredi kullanımlarının gerçek nedenlerinin bilinmesi banka açısından kredinin riskini azaltan

⁵³ Berk N; 2001, a. g. e. s. 14.

bir etken olmaktadır. Firmalarda söz konusu finansman ihtiyacını yaratan başlıca nedenleri şu şekilde sıralamak olanaklıdır.⁵⁴

- Kurumun hızlı büyümesi,
- Kurumun zarar etmesi veya karlılığın yetersiz oluşu,
- Mevsimlik hareketler,
- Duran varlıkların finansmanı,
- Sermaye yükümlülüğünün yerine getirilmesi,
- Yeni bir işletmenin satın alınması veya olağanüstü harcamaların, finansmanı,
- Uzun vadeli çalışma sermayesi ihtiyacı,
- Ödeme koşullarındaki değişimin finansmanı.

Kredi kullanımı için sadece bu nedenlerden dolayı olmayan başka sayısız neden vardır. Etkin bir kredi riski yönetimi için de bankaların kullandıkları kredilerin hangi amaçla talep edildiğinin incelenmesi gerekmektedir. Böylece karşılaşmış oldukları riskin kaynağını ve alanını tanımış olacaklardır.

2.6. Bankacılıkta Kredi Açmaya Yetkili Organlar

18.06.1999 gün ve 4389 sayılı Bakanlar Kanununun 9. maddesinin 1 numaralı bendinin “C” fıkrasına göre kredi açma yetkisi Yönetim Kurulu'na aittir. Yönetim Kurulu bu yetkisini BDDK'ca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Kredi Komitesi'ne veya Genel Müdürlük'e devredebilir. Kredi Komitesi'nin oluşumu ile ilgili çalışma ve karar alma esasları BDDK'ca belirlenir.⁵⁵

Yönetim kurulu veya genel müdürlüğün verdiği izinle açılan krediye otorize kredi, şube müdürlüğünün kendi inisiyatifi ile verilen krediye şube yetkisinde kredi denir.⁵⁶

2.6.1. Krediler Müdürlüğünün Sorumluluğu⁵⁷

Bankaların genel müdürlüklerinde kredi işlerine krediler müdürlüğü bakar. Krediler müdürü, şubelerin göndereceği piyasa ve faaliyet raporlarını inceler. Bankanın olanak ve kaynaklarını, şubelerin buldukları yerlerin ekonomik

⁵⁴ Öztin Akgüç; “*Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*”, Avcıol Basım, 5. Baskı, 1991, İstanbul, s.3

⁵⁵ Eyüpgiller Servet ; “*Bankacılar için Banka İşletmeciliği Bilgisi*”, Bankacılar Serisi No:18, 1999, Ankara, s.133.

⁵⁶ Sungur Turgut ; “*Bankacılar için Banka Tekniği İşlemleri*”, Bankacılar Serisi, No:23, 4. Bs., 1999, Ankara, s. 72.

⁵⁷ Ercan; 2002, a. g. e. s. 79.

hareketlilik bakımından önemini, şubelerin genel kredi limitlerini hazırlayışlarını ve şubelerin bankanın iş programının uygulanabilirliğini koordine eder ve genel müdürlüğe topladığı bilgileri raporlar. Krediler müdürü ayrıca aşağıdaki görevleri de yerine getirir.

- Kredi limitlerini, şubelerden gelecek aylık vaziyet cetvelleri üzerinden takip ve kontrol eder.
- Genel kredi limiti bakımından göreceği aykırılıkları tespit eder.
- Firmaların mali durumlarını aşım aşmadıklarını inceler.
- Çeşitli şubelerle çalışan müşterilerin risklerinin bir şubede toplanmasını sağlar.
- Firmaların mali durumları hakkında alman istihbarat ve mali bünyeleri hakkındaki incelemeleri değerlendirip, gerekli tedbirleri alır.

2.6.2. Şubelerde Kredi Komiteleri⁵⁸

Kredi verme yetkisi bulunan şube müdürlüklerine gelen istihbarat sonuçlarına göre kredi istekleri şube müdürlerinin başkanlığı altında üç kişilik kredi komitesi tarafından karara bağlanır. Bunlar müdür, müdür yardımcısı ve kredi işlerinden sorumlu ikinci müdürden oluşur. Gelen kredi istekleri müdür tarafından toplantıya çağrılan komitede görüşülür. Müdürün olumlu oy kullanması kesin koşuluyla kararlar oy çokluğu ile alınır. Komitenin diğer üyeleri karşıt oyda olsalar dahi müdür tüm sorumluluğu alarak kredi verme kararını alabilir. Her ne şekilde olursa olsun komitenin onayına sunulmamış istekler hakkında olumlu işleme geçilmez.

Şube müdürlüğü yeni faaliyet dönemine geçmeden önce, yine şube kredi komitesinin onayını almak kaydıyla, şubenin geçmiş yıl faaliyet raporu ile birlikte bir piyasa raporunu hazırlar ve genel müdürlüğüne gönderir. Bu raporlarla beraber genel olarak şube, kredi limitinde öngördüğü artışları içeren kredi tekliflerini de genel müdürlüğe ulaştırır. Genel müdürlük kredi servisi bu teklifler üzerinde kendi istihbarat ve görüşlerini ekleyerek idare merkezi kredi komitesi veya yönetim kurulunda görüşülüp karara bağlanmasını sağlar.

⁵⁸ Ercan; 2002, a. g. e. s. 79.

2.6.3. İdare Merkezi Kredi Komitesi

Bankaların idare merkezlerinde Bankalar Yasası'nın 9'uncu maddesi uyarınca bir kredi komitesi vardır. Mevcut uygulamaya göre kredi komitesi, yönetim kurulunun kendi arasından seçtiği iki asil, iki yedek üye ile genel müdür veya vekilinden oluşmakta ve komitenin işlem ve kararları yönetim kurulunca her zaman denetlenmektedir. Kredi açma işleminde en geniş yetki yönetim kurulundur. İdare merkezi kredi komitesine, genel müdürlüğe, bölge veya şube müdürlüklerine devredilecek kredi açma yetkilerinin kapsam ve sınırları yönetim kurulunca saptanır.

2.7. Kredi Açılacaklarda Aranılan Koşullar

Kredi isteyen kişilerin medeni haklarını kullanmaya yetkili, yani reşit ve mümeyyiz olmaları gerekir. Reşit ve mümeyyiz olmayanların ancak kanuni mümessillerine kredi açılabilir. Ticari işletmeyi reşit ve mümeyyiz olmayanlar adına işleten veli ve vasi tüccar sayılmaz. Tüccar sıfatı temsil edene aittir. Fakat kanuni mümessil ceza hükümleri açısından tüccar gibi sorumludur. Şahıs firmalarında firma sahiplerinin, şahıs şirketlerinde (kollektif, kooperatif, sermayesi paylara bölünmemiş komandit gibi) sınırsız sorumlu ortakların, sermaye şirketlerinde de (anonim, limited şirket gibi) yöneticilerin genel ve ticari ahlaklarının çok iyi olması; dürüst, sözüne güvenilir, çevrelerinde sayılan ve sevilen kişiler olmaları gereklidir. Bunların ayrıca firmaların işlerini başarı ile yürütecek yetenekte, deneyimli, uzmanlık sahibi, temkinli, piyasa değişikliklerine uyabilen, işini iyi örgütlemiş kimseler olmasına dikkat edilmelidir.

Krediler genel olarak gerçek ve tüzel kişiler adına açılır. Tüzel kişilikleri olmadığı halde uygulamada adi şirketlere de kredi verilir. Kendilerine bankalarca kredi verilebilen kişi ve kuruluşlar gerçek kişiler, tüzel kişiler ve adi şirketlerdir. Tüccar, sanayici ve esnaf olmayan kimselere kredi açılması bazı durumlarda mümkündür. Bu durum emekli, dul ve yetim çeklerinin iskonto edilmesi, tacir vasfını taşımayanlara hisse senedi, tahvil, altın, nakit gibi karşılıkların rehniyle kredi açılabilmesi, memurlara iskonto yapılması, yurtdışında çalışan işçilere ve belirli özellikteki köylülere kredi verilmesi şeklinde olmaktadır.

2.8. Kredilendirme Prensipleri

Bankanın kredi kararına temel olan bazı faktörler vardır ki bunlara biz kredilendirme prensipleri diyoruz. Kredilendirmede bu prensiplerin kullanılmasının

amacı en iyi müşterileri seçerek en iyi kararı vermektir, kredi zararını minimum kılmak değildir. Bu noktada sağlanacak kâr ve katlanılan risk göz önünde bulundurulur. Bireysel müşteriler ve firma müşterileri için uygulanacak prensipler değişebilmekle birlikte her ikisi için de geçerli olacak bazı prensipler vardır ki bankalar bu prensiplere uymaya özen gösterirler. Aşağıda sıralayacağım beş prensipten sadece birine güvenmek gerçekçi sonuçlar vermeyecek ve bankayı kötü sonuçlara sürükleyebilecektir. Bunun için hepsine gerekli özen gösterilmeli ve değerlendirmeyi yapacak uzman kişiler görevlendirilmeli.

Bahsedilen beş prensibi şu şekilde sıralayabiliriz:⁵⁹

- **Karakter:**

Kredi talep eden kişinin borcunu geri ödemesi konusunda istekli olması anlamında kullanılmaktadır.

- **Kapasite:**

Kredi talep eden kişi ya da kuruluşun talep ettiği krediyi geri ödeyebilme gücünü göster Şirketler için finansal tablo analizi yapılarak hesaplanabilir. Ayrıca, yönetim kalitesi ve deneyimine bakılır.

- **Kapital:**

Kredi talep eden kişi, ya da kuruluşun sermaye yapısını belirtir.

- **Teminat:**

Talep edilen kredinin güvencesini oluşturur. Nakde dönüştürebilme yeteneği önemlidir.

- **Koşullar:**

Krediyi talep eden firmanın faaliyette bulunduğu dönemdeki ülkenin sahip olduğu ekonomik koşullar ile firmanın faaliyette bulunduğu sektörün sahip olduğu imkanların belirlenmesi. Oranlar ile ölçülebilen kredi riskini azaltabilmek amacıyla bankalar çeşitli yöntemler geliştirmişlerdir. Örneğin; kredi kullanan veya taraf olan üçüncü bir kişiden teminatlar alınır. Bu teminatlar maddi teminatlar olabileceği gibi kefaletler şeklinde de olabilir. Risk tutarının küçültülmesi veya riskin çeşitlendirilmesi ikinci bir yoldur. Aynı miktar fonu tek veya birkaç kişi yerine çok

⁵⁹Şakar Hakan ; “ *Genel Bankacılık Bilgileri*”, Strata Yayıncılık, Yayın No:4, İstanbul, 2000, s. 123.

daha fazla kişiye kullandırarak kredi müşteri üzerindeki risk azaltılır. Bankanın verebileceği kredilere bir üst sınır getirmek, yasal mevzuatlar ile izlenebilecek kredi politikalarının belirlenmesi de başka bir yoldur.

2.9. Kredi Kullandırma İlkeleri

Genel olarak kredilendirme ilkeleri; emniyet, seyyaliyet ve verimliliklerdir. Kredinin getirili bir şekilde sorun olmadan kullandırılması ve geri dönüşü konusunda bu üç ilke ayrı ayrı önem taşımaktadır.

2.9.1. Emniyet (Güvenlik) İlkesi

Emniyet, kredinin sağlamlığı, yani yeterli teminata bağlanmış ve kredibilite yönünden müşteri hakkında gereken araştırmanın yapılmış olmasıdır. Buna göre; genel olarak, aşağıda belirtilen hususlara gerekli önemin verilmesi gerekir.

- Firmanın iş konusu olan sektörün genel durumu değerlendirilmelidir.
- Kredi verilmesi söz konusu olan firmanın istihbaratı iyi yapılmalıdır. Bunun yanında; firma hakkında, piyasa ve bankalar nezdinde araştırma yapılmalıdır. Ayrıca, firmanın protestolu senet, karşılıksız çeki, daha önce herhangi bir kanuni takibata maruz kalıp kalmadığı konuları dikkatle araştırılması gerekir. Olumsuzluklar varsa, bunların nedenleri ve boyutları tespit edilmelidir.
- Firmanın mali yapısıyla ilgili inceleme, mümkünse son üç yıl üzerinden kıyaslama ile yapılmalıdır. Bu konuda; sermaye, özkaynak, borçluluk, borç-alacak, üretim, stok, ciro, kârlılık, net işletme sermayesi ve nakit akış hızına ilişkin mali veriler gözden geçirilmelidir. Olumsuz ve şüpheli mali verilerin firmadan açıklanmasının istenmesi gerekir.
- Firmanın diğer bankalardan kullandığı kredilerin tutar, maliyet ve vade durumları ile teminat bakımlarından çalışma yöntemleri üzerinde dikkatlice durulmalıdır.
- Alınacak teminatların yanı sıra, müşterinin kredibilitesi, talep edilen kredinin içeriği, nerede ve nasıl kullanılacağı gibi hususların bilinmesi de bir bakıma olayın kendi içindeki teminatını teşkil eder. Müşterinin kredi talebine olan ihtiyatın iyice bilinmesi, projenin ne olduğu yani, kredi ne için, nerede, nasıl kullanılacağı ve geridönüşünün hangi kaynaklardan, nasıl yapılacağına tespiti de bankayı kredi teminatı hakkında bilgi sahibi yapar.

- Kredi verildikten sonra yapılacak istihbaratlar sonucunda, hakkında olumsuz hususlar tespit edilen firmaların kredileri azaltılır veya gerekli tedbirler zamanında alınarak tasfiye edilir.

- Kredilerin çalışabilir nitelikte çok sayıda ve değişik işkollarına yayılarak bankanın riski azaltılabilir. Kullanılan krediler, az sayıda firma ve belirli işkollarında yoğunlaşması durumunda risk artacaktır.

2.9.2. Seyyaliyet (Akışkanlık) İlkesi

Seyyaliyet, kredinin kısa sürede geri ödenmesi, kredi konusu işin mevsimlere uygun, hareketli (kredide devamlı tahsilat, tediye yapılması) kullanılması, kredinin dolu ve donuk kullanılmamasıdır. Kredi kullanacak firmanın iş ve nakit akışı hakkında bilgi sahibi olunmasında zorluklar olabileceği, kredi vadelerinde beklenmeyen durumlarla karşılaşılacağı her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Seyyaliyet, bir bakıma verimi etkileyen yönünün yanı sıra, kredi teminatını teşkil etme bakımından da önem arz etmektedir.

Seyyaliyet ilkesinde; plasmanın kısa vadeli krediler ve kısa vadeli senetlerle kullanılması tercih edilmelidir. Senetli kredilerin, gerçek ticari işlemlerden doğmuş senetlere istinaden kullanılması, hatır senedi ile kredi kullanılmaması aynı zamanda, bankacılıkta temdit-tecdit olarak adlandırılan, teminata alınan senetlerde, plasmanın işlerliğini azaltıcı nitelikte olan yenileme ve vade uzatma işlemlerine yer verilmemelidir. Diğer taraftan; devre sonlarında tahakkuk edecek faiz, komisyon, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu ve Banka Sigorta Muamele Vergisi'nin nakden tahsili sağlanmalıdır.

2.9.3. Verimlilik (Randıman) İlkesi

Verimlilik, kredinin firmaya verimli olarak, faizin yanı sıra komisyon ve bankacılık hizmet gelirlerinden yararlanılacak şekilde kullanılmasıdır.

2.9.4. Diğer İlkeler

Kredi kullanılmasında emniyet, seyyaliyet ve verimlilik ilkelerinin yanı sıra, aşağıda belirtilen ilkelere de uyulması gerekir.

- Kredi işlemleri kanun ve mevzuat hükümlerine uygun olmalıdır.
- Kredi bankaya kaynak teminine yönelik bir şekilde kullanılmamalıdır.

▪ Banka, firma seçimine özen göstererek, piyasanın köklü, yerleşmiş ve itibarlı firmalarına kredi kullandırılmasına çalışmalıdır.

▪ Firmaya, ödeme gücü kadar kredi kullandırılmamalıdır.

▪ Firmanın tüm bankacılık işlemlerinin bankada toplânmasına çalışılmalıdır.

2.10. Kredi Sınırlamaları

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda bankaların;

- Kaynaklarını ekonomik kalkınmanın gereklerine göre kullanımlarını sağlamak,
- Mali yapılarının zayıflamasını önlemek,
- Bütün kaynakların birkaç firmaya tahsisini önlemek ve çok sayıda kişinin banka kredilerinden faydalanmasını sağlamak, amacıyla çeşitli kredi sınırlamalarına gidilmiştir.

2.10.1. Genel Kredi Sınırları

Daha önce açıklandığı gibi;

- 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 11. maddesinin 2/a bendinde, "Bir banka gerçek, ya da tüzel bir kişiye doğrudan veya dolaylı olarak öz kaynaklarının %25'inden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez veya hisse senetleri hariç, menkul değerlerini satın alamaz" denilmektedir. "Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi" sayılmaktadır.

- Aynı kanunun 11 'inci maddesinin 2/b bendinde, "Bir gerçek ya da tüzel kişiye doğrudan veya dolaylı olarak banka öz kaynaklarının %10'undan daha fazla bir oranda verilen krediler ile kabul edilen aval ve kefaletler hariç olmak üzere bunların toplamı bankanın öz kaynaklarının sekiz katını" aşamayacağı hükmünü getirmektedir.

- 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 11. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Bu Kanunu'nun uygulanmasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile kredi sınırlarının hesabında gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları BDDK'ca belirlenir" demektedir.

Burada, BDDK'ya, gelişmelere ve gereksinimlere göre yeni tanımlar ve oranlar belirlemesine imkan tanınmıştır. Kurulca yapılacak düzenlemeler Bankalar Kanunu'nun uygulanmasında göz önünde tutulacaktır.

• 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 11. maddesinin dördüncü fıkrasında, "Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile BDDK'ca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezi yönetimleri, merkez bankaları, kredi kurumlarıyla yapılan işlemler ve ya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil, benzeri sermaye piyasası araçlarıyla verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınacağı" belirtilmektedir.

Dördüncü fıkraya göre, kredi kurumları, her ülkenin mevzuatına göre tanımlanacak ve bankaların yanı sıra, diğer kredi kurumlarını da kapsayacaktır. Örneğin, Avrupa Birliği direktiflerinde kendi kurumu "halktan mevduat veya iade edilecek fonlar kabul ve kendi hesabına kredi vermek suretiyle faaliyet gösteren teşebbüsler" olarak tanımlanmıştır.

Sermaye piyasası araçları da her ülkenin kendi mevzuatına göre belirlenecektir. Sermaye piyasası araçları arasında teknik anlamda, Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen bonolar-kambiyo senetleri yer almamaktadır.

2.10.2. Sınırlamaya Tabi Olmayan Krediler

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 11. maddesinin altıncı fıkrasına göre, aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tabi değildir.

- Karşılığı nakit olan işlemler,
- Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile yapılan işlemlerle bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bonolarla tahviller karşılığı yapılan işlemler,
- BDDK'ca belirlenecek esaslar dahilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler,
- Merkez Bankası ile ya da bu Banka nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler,
- Kredi limitlerinin hesabında aynı kişiye yani kredi tahsisi halinde daha önce yabancı para cinsinden verilen kredilerden sonra, tahsis edilen kredinin kullandırıldığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması kaydıyla, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlarla vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlar,
- Bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışlarıdır.

2.10.3. Kredi Verilmesi Yasak Olan Durumlar

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun ikinci maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre, kredi verilmesi yasak olan durumlar şunlardır:

- Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcılara, kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına, bunların eşi ile velayeti altındaki çocuklarıyla, bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin %25 ve daha fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,
- Yukarıda sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eşleriyle velayet altındaki çocuklarına,
- Banka mensuplarının kurduğu, ya da bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,
- Her ne şekilde ve surette olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez, menkul veya menkul kıymetlerini satın alamazlar. Yukarıdaki ilk paragraf hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan banka sermayesinin doğrudan ve ya dolaylı olarak % 10 ve daha fazlasına sahip olan gerçek kişi ortaklarla tüzel kişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz. Bir bankanın iştirak ya da kuruluşlarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması, bu iştirakle kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir. Banka mensuplarına aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek nakdi krediler ile bu kişilere yönetmelikle belirlenecek esas ve şartlar çerçevesinde kredi kartı verilmek suretiyle kullanılacak kredilerle bunlar için kabul edilecek kefaletler bu fıkra hükümlerine tabi değildir.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 11. maddesinin, 11. fıkrasına göre;

- Bankalar açacakları kredilerle verecekleri kefalet, ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan BDDK'ca belirlenecek esaslarla usuller dahilinde hesap durumu almak zorundadır. Sermayesinin yarısından fazlasına genel ve katma bütçeli dairelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, 28.05.1986 tarihli 3291 sayılı Kanun kapsamına alınan kuruluşların sahip olduğu kurumlarla ortaklıklar, bankalar dışında kalan müşterilere açılacak krediler, verilecek kefalet veya teminatların BDDK'ca belirlenecek tutarı geçmesi halinde alınacak hesap durum belgesi ile eki bilanço, kar zarar cetvellerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygunluğunun sözü edilen

Kurumca belirlenecek esaslar dahilinde, 01.06.1989 tarihli 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensupları (yeminli mali müşavir) tarafından denetlenmesi şarttır.

Yukarda bahsi geçen istisnalar haricinde bankalar hesap durum belgesi almadan kredi kullandıramaz. Yine, belirli durumlarda hesap durum belgesi ve ekleri denetim yetkisine sahip meslek mensuplarınca denetlenmeden bankalar kredi kullandıramaz.

2.10.4. Bankaların Kredi Vermesine Engel Durumlar

Yasal bir zorunluluk olmamakla birlikte, bankalar aşağıdaki şartlardan biri veya birkaçı mevcut olan firmalara kredi vermekten kaçınır ve bu durumlardan birinin ortaya çıkması halinde, firmanın riskleri tasfiye edilir.

- İflâs eden, konkordato ilan edenlere (yeniden itibarını kazananlar hariç),
- Hileli vergi, gümrük vesair mali suçlardan, kaçakçılıktan mahkum olanlara,
- Devlet taahhütlerine girmekten ve ticaretten yasaklananlara,
- Tefeci, hileli ve yasa dışı yollardan çıkar sağladıkları mahkeme kararıyla tespit edilmiş olanlara,
- Çek kullanma yasağına girenlere,
- Kanuni takipte borcu bulunanlara,
- Medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip olmayanlar veya mahkeme kararıyla bu haktan yoksun kılınanlara,
- Ticaret şirketlerinde, ana sözleşmelerinde yazılı çalışma konusu dışında faaliyet gösterenlere,
- Bilânço dönemleri esas alınarak 2 yıl üst üste zarar eden firmalara,
- Yeni kurulmuş ve asgari bir yıllık bilânço dönemini tamamlamamış firmalara (ticari geçmişi belli kişilerce ve yeterli sermaye konularak, kurulan firmalar hariç).

2.10.5. Kredinin Sona Ermesi

Kredilerin sona ermesi, krediyi kullanan müşterinin arzusu veya bankanın gerek duyması durumunda gerçekleşir. Kredi müşterileri, bankaya olan borçlarını ve risklerini tasfiye etmek şartıyla, istedikleri anda hesaplarını ve kredilerini kapatabilirler.

Hesabın kapatılması sırasında daha önceden banka ile müşteri arasında yapılan anlaşmalar ve sözleşmelere göre hareket edilir. Sözgelimi, aylık vade sonu ödemeli bir nakit kredi kullanılmışsa ve vadesinden önce kapatılması halinde bir cezai şart varsa bu ceza ödenerek kredinin tasfiyesi sağlanır.

Kredinin banka tarafından tasfiye edilmesi: Kredi müşterilerine imzalatılan kredi sözleşmeleri uyarınca, kredilerin bankaların talebi ile her zaman sona erdirilmesi mümkündür.

Haciz, iflas, konkordato, ölüm, mahkumiyet, seri protesto, firmanın düzenlediği çeklerin karşılıksız çıkması, ticareti terk etme, şirketlerde tasfiye, mali gücünün üzerinde borçlanma, firmanın mali yapısının bozulması ve benzerleri gibi nedenlerle, gerçek ve tüzel kişilerin durumlarında meydana gelen olumsuz değişiklikler kredinin geri ödenmesini tehlikeye sokacağından, bu gibi durumlarda kredilerin tasfiyesi yoluna gidilir.

2.11. Kredilendirme Sürecinin Aşamaları

Bu süreç kredi başvurusunun gelmesiyle başlar ve beş aşamadan oluşur.

- Kredi talebi
- Kredilendirme işlemi ile ilgili istihbarat
- Kredi analizi
- Kredi yapılandırılması
- Kredi yönetimi
 - Kredi Politikası
 - Kredi onay süreci
 - Kredilerin izlenmesi
 - Kredilerin yeniden değerlendirilmesi.

Müşteri kredinin geri ödemesinde başarısız olursa süreç devam eder, başarılı olursa süreç sona erer ya da kredinin yenilenmesi söz konusu olabilir.

2.11.1. Kredi Talebi

Bankanın kredi pazarlama yetkilileri bankanın genel politikası ve şubenin özel politikalarına uygun olarak yeni müşterilerle ilişkiye geçerek (veya eski müşterilerle

yeniden görüşerek) kredi taleplerini araştırırlar. İncelemeye değer taleplerle karşılaştığında şube yönetmenlerinin ve gerekiyorsa Genel müdürlüğün ön onayını aldıktan sonra daha ayrıntılı bilgi edinme aşamasına geçilir.⁶⁰

2.11.2. Kredilendirme İşlemi İle İlgili İstihbarat

Bankanın müşterileri ve müşterilerin faaliyet gösterdikleri piyasalar hakkında kredi dağıtımına rehber olabilecek çeşitli bilgilerin bir sistem dahilinde değerlendirilmek üzere toplanıp kayıtlandırılmasına istihbarat denir. İstihbaratın gizlilik, tarafsızlık ve doğruluk, süreklilik ilkeleri bulunmaktadır.

İstihbarat çalışmaları sırasında müşteriden istenecek belgeler şunlardır:

- Hesap durumu, mali tabloların ekleri ve bunlara ilişkin açıklayıcı notlar,
- Ticaret sicil gazetesi,
- Şirket ana sözleşmesi,
- İmza sirküleri,
- Vergi dairesine verilen onaylı veya işletme hesap özeti,
- Taşınmaz dökümleri,
- Mizan,
- Yatırım teşvik belgesi,
- İnternetten sağlanan bilgiler,
- Faaliyet raporu v.b

İstihbarat çok çeşitli kaynaklardan elde edilebilir:

- Tüzel kişilerin ana sözleşmeleri ile bunlar üzerinde sonradan yapılan değişiklikler
- Ticaret sicil memurluğu kayıtları ile Ticaret sicil gazetesi,
- Tapu kütükleri,
- Trafik kayıtları,

⁶⁰ Şakar; 2002, a.g.e.s.64

- Vergi daireleri,
- Ticaret ve Sanayi Odaları ile esnaf dernekleri ve her çeşit meslekî kuruluşlar (ihracatçı birlikleri v.b)
- Resmi Gazete, yazın ve kitle iletişim araçları,
- TCMB protesto bültenleri, risk bildiri cetvelleri, sektörlere ilişkin yayınladığı bilânço ve istatistikler,
- DİE istatistikleri,
- Mahkemeler ve İcra Daireleri,
- Alıcı, satıcı ve rakip firmalardan alınan piyasa bilgileri,
- Firmanın çalıştığı diğer bankalardan elde edilecek bilgiler,
- Kredi kayıt bürosundan alınan bilgilerdir.

TCMB Risk santralizasyonu yönetmeliğine göre, tüm bankalar kullandıkları kredileri TCMB'na bildirmek zorundadır. Firmaların banka gözetimindeki kredi limitleri ve risklerini gösteren bilgileri, kredilerin hem tahsis hem de izlenmesi sırasında incelenmeli ve değerlendirilmelidir. Verilen bilgiler ile hesap durumundaki banka borçları karşılaştırılarak, varsa sebebi araştırılmalıdır.⁶¹

2.11.3. Kredi Analizi

Kredi analizin amacı, kredi talep edenin sözleşme koşullarına uygun olarak krediyi geri ödeme gücüne ve isteğine sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla kredi riskini azaltmaktır. Bu amaçla müşterinin talep ettiği krediye uygunluğu araştırılır. Bunun için müşteriler hakkında birtakım bilgilere ihtiyaç vardır. Bankalar müşteriler hakkında bilgiyi bir takım kaynaklardan elde ederler. Bu kaynaklar; araştırma kurumlarından, bankaların kendi topladıkları bilgilerden, firmaların finansal tablolarından, müşteri ziyaretlerinde edinilen bilgilerden ve diğer kaynaklardan oluşabilir. Aşağıda tüm bu kaynaklar detaylı bir şekilde incelenmiştir.

2.11.3.1. Derecelendirme Kuruluşlarının Verileri

ABD ve başka batılı ülkeler borsalarında taşınır değerler, yatırımcılar için önemli bir gösterge olan derecelendirme (rating) işlemine tabi tutulurlar. Rating

⁶¹ DİNÇER Yeşim ; “Kredilendirme Teknikleri/ Kredi Risk Yönetimi”, TBB Eğitim ve Tanıtım Grubu Semineri, 4-6 Nisan 2001, İstanbul, s.5

işlemi hangi aracı kurumun, ya da aracın güvenli olduğu konusunda yatırımcıya yön verir. Böylelikle yatırımcı kuruluş tarafından verilen nota göre hangi kuruluşların pay senedi, tahvil ya da bonosunun alınmasının güven verici olduğu konularına açıklık getirecektir. Türkiye'de de artık rating kuruluşları için tebliğ çıkarılmış ve faaliyetleri düzenlenmiştir. SPK'nın derecelendirme faaliyeti ile derecelendirme kuruluşlarına ilişkin esaslar tebliğine göre bundan böyle yatırım ortaklık ve fonları rating yaptıracaklardır. Gerek banka işletmeleri olsun gerekse normal işletmeler olsun belli aralıklarla bu kuruluşlara kredi notu veren dünyada isim yapmış önemli derecelendirme kuruluşları vardır. Bu kuruluşların en önemlileri Moody's ve Standart & Poor's'tur.

Bir uluslararası değerlendirme kuruluşunun değerlendirmelerinin esas alınabilmesi için tarafsızlık, bağımsızlık, saydamlık, kredibilite, uluslararası erişim, yeterli insan kaynağı ve ulusal gözetim ve denetim yetkisi tarafından tanınmışlık olarak belirlenen yedi ölçütü sağlaması gerekmektedir.

Derecelendirme kuruluşları bir şirketi incelerken onun piyasadaki konumuna (liderlik gibi), operasyonel ve finansal gücüne, hızlı abone ve müşteri artışına, maliyet bazlı operasyonlar ile borç geri ödemesine bakmaktadırlar.

2.11.3.2. Banka Bilgileri

Bankaların sunabileceği bilgilerde daha çok kısa ve kesin yoruma gereksinim duyulur. Bankalar Kanunu'nun da sınırlayıcı etkisi bankaların müşteri sırlarını banka dışına vermelerini önler. Ayrıca, müşterilerinin birden fazla banka ile ilişkilerinin varlığı, bankaların bu konuda ayrıntılı bilgi edinmelerini güçleştirmektedir. Bu nedenle de bankalardan alınabilecek bilgiler daha çok tamamlayıcı niteliktedir. Ancak, özellikle ödeme güçlüğü ve hileli müşteriler durumlarında bankalar bilgi vermekten kaçınmazlar.

2.11.3.3. Firmaların Finansal Tabloları

Bilindiği gibi muhasebe, işletmelerde rakamsal hareketleri izleyen ve kayıtları tablolar halinde düzenleyip sunan bir bilgi işlem sistemidir. Muhasebenin temel görevi; başta işletme yöneticileri olmak üzere ilgili çıkar gruplarının alacağı kararlara yardımcı olabilecek bilgileri sunmaktır. Özellikle birkaç yılın değerlerini ardı ardına karşılaştırmada, bilânçolar önemli varlık ve finansman yapısını içerdiklerinden yararlı bilgiler edinilmektedir. Hem mutlak değerler ve hem de oran analizleri ile

likidite, borçlanma, kârlılık ve varlık yapısına ilişkin sonuçlara varılabilir. Kâr-zarar tablosundaki satışlar, maliyetler ve getiri durumunun bilânçodaki rakamlarla karşılaştırılması, satışların karlılığı, alacakların, stokların, kısa vadeli borçların ve toplam varlıkların devir hızların belirlenmesi mümkündür.

2.11.3.4. Müşteri Ziyaretinde Edinilen Bilgiler

Eldeki bilgiler değerlendirilerek firma hakkında bir sonuca varılamıyorsa ya da firma ile bankanın çıkarları gereği ilişki kurulması isteniyorsa, firmanın yerinde incelenmesine gereksinim duyulur. Firma ziyaretinde firmanın teknik ve sosyal yapısı, yönetimin kalitesi ve firma sahipleri ya da temsilcilerinin mesleki nitelikleri hakkında oldukça yararlı bilgi ve izlenimler edinilmektedir.

2.11.3.4. Diğer Kaynaklar

Müşteri hakkında ayrıca günlük basın ve ekonomik yayınlardan da bilgi alınabilmektedir. Özellikle, genel konjonktür ve iş koluna ilişkin bilgiler işletmenin rekabet durumunu aydınlatır. Bu tür faaliyetler iyi bir arşiv sistemini ve kredi bölümü arasında iş bölümünü de gerektirebilir. Özellikle, uluslararası pazarlar ve çok uluslu şirketlerin bağlı kuruluşları, dış basın ve temsilcilikler de başvurulacak kaynaklar arasında yer alır. İşletmenin kuruluşu, ticari faaliyetlerinin niteliği, sorumluluk ilişkileri ve işletmeyi temsile yetkili kişiler hakkında ticaret sicilinden özellikle tapu, trafik ve liman müdürlüğünden taşınır ve taşınmaz mal varlıkları içinde gerekli bilgiler alınabilir. Ayrıca, işletmeye mal satan firmalar da iyi bir bilgi kaynağıdır.

Kredinin gerçek ve özel amacı nedir? Bu sorunun cevabı genelde kredi sözleşmelerinde yer alır ancak orada yazanlar çoğu zaman gerçeği yansıtmazlar. Burada analiste, gerçekte kredinin nereye kullanılacak olduğunu anlamak ve kredinin kabul edilebilir olup olmadığı kararını vermek konusunda büyük görev düşüyor.

Borçlanan krediyi nasıl ödeyecek? Kredi analisti burada da çok dikkatli olmalı ve nakit akımlarının gerçekleşmeme riskini çok iyi değerlendirmelidir.

Kredi ne derecede risklidir? Kredi analizi bankanın riskini azaltmayı amaçlamaktadır ki bu riskler;

- Faaliyet riski,
- Ödeyememe riski,

- Portföy katılım riski,
- Faiz riski,
- Sendikasyon riski olarak sıralanabilir.

Kredi analizi, kredilendirme sürecinde, saydığımız risklerin minimum kılınması için kredi analistleri tarafından dikkatle yapılması gereken bir aşamadır.

Kredi analizini etkileyen faktörler aşağıdadır:⁶²

- Şahsi faktörler
- Mali faktörler
 - Faaliyet yeterlilik derecesi
 - Gelir yaratma kapasitesi
 - Özsermaye
 - Finansal tablolar analizi
- Ekonomik faktörler
- Diğer faktörler

Şahsi faktörler: Hakkında istihbarat yapılan firma hakiki veya hükmi şahıs olabilir. Firmalarla ilişki kurmada, öncelikle firmanın şahsi durumu dikkate alınıp kredi açılmasının uygun olup olmadığına bakılır, ve ona göre mali ve ekonomik incelemeler yapılır. Şahsi faktörlerin belirlenmesinde müşterinin kimliğinin belirlenmesi ilk adımdır.

Firma kimliği aşağıdaki unsurlardan oluşur:

- Ticaret unvanı,
- Tabiyeti,
- İşletme adı,
- İkametgahı,
- Faaliyet konusu,
- Kuruluş tarihi ve süresi,

⁶²TEMEL Halime ; “ Basel II Kriterlerine Göre Ticari Bankalarda Kredi Risk Yönetimi”, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2006, İstanbul,s. 22.

- Sicil numarası,
- Hukuki ehliyeti,
- Yöneticilerin özelliklerinden oluşur.

Firma kimliğine ilişkin konular hakkında değerlendirme yapılır ve sonuç çıkarılır.

Mali faktörler: Kredide riski önleyici çalışmalardan biri de firmaların mali durumlarını inceleyerek, ödeme gücünün olup olmadığını, firmanın fon sağlama kapasitesinin, gelir gider durumu v.b konuların ortaya konmasıdır.

- **Firmanın yeterlilik derecesi:** Firmanın iş hacmi, ürün çeşitliliği, piyasadaki durumu, satış olanaklarındaki esneklik gibi durumlar incelenir.

- **Gelir yaratma kapasitesi:** Kredi talep eden firmanın gelir yaratma kapasitesi dikkatli bir biçimde incelenmelidir. Bir borç genel olarak şu iç kaynaklarla ödenebilir:

- Aktiflerin satışıyla,
- Başka bir kaynaktan sağlanan borçlarla,
- Faaliyet sonucu yaratılacak fonlarla,

İlk iki madde bankalarca istenilen bir durum değildir

Firmaların gelir yaratma kapasitesi çeşitli faktörlere bağlıdır; kuruluş yeri, üretim kapasitesi, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesi, rekabet şartları, personelin yetenekleri, yönetimin etkinliği v.b faktörler.

Bankalar, müşterileri olan firmaların geçmişteki gelir yaratma kapasitelerini incelerken, hareketli ve durgun yılları da kapsayacak şekilde geniş dönemleri göze alarak yapmalı; gerek ekonominin hareketli olduğu yıllarda gerekse durgun olduğu yıllarda gelir yaratma kapasitesini dikkate almalıdırlar.

- **Öz sermaye:** Bir firmada öz sermayenin iki fonksiyonu vardır; öz sermaye,

- İktisadi değerlerin elde edilmesi için kaynak sağlar,
- Firmanın alacakları için güvence oluşturur.

Diğer koşullar aynı kalmak şartıyla, öz sermayesi yeterli olan firmalara kredi vermek bankaların kredilendirmeden doğan riski hafifleten bir önlemdir.

Öz sermaye, kredi talep eden firmaların sahip oldukları iktisadi varlıklar, verecekleri teminat ve teminat tutarı hakkında bankalara fikir verir.

- **Finansal tablolar analizi:** Kredi müşterisinin, bilânçoları gelir tabloları, kar dağıtım tabloları, net işletme sermayesi değişim tabloları ve fon akım tabloları incelenerek kredi talebi değerlendirilir.

Kaldıraç oranları firmanın borçluluk durumunu belirtir. Likidite oranları firmanın ne kadar kolaylıkla nakit elde edebileceğini belirtir. Verimlilik oranları, firmanın varlıklarını hangi yoğunlukla kullandığını gösterir. Kârlılık oranları, firmanın yatırımlarının getirisini ölçer. Piyasa değeri oranları, firmanın yatırımcılar tarafından nasıl değerlendirildiğini gösterir.

Finansal analiz, bir firmanın finansal bilgilerinin belirli teknikler yardımıyla analiz edilmesi, raporlanması ve bu raporların yorumlanarak firma hakkında bir değerlendirme yapılmasıdır. Yani finansal analiz; bir firmanın finansal durumunun ve finansal bakımdan gelişmesinin yeterli olup olmadığını tespit etmek için, finansal tablo kalemlerindeki değişiklikleri, kalemler arasındaki ilişkilerin, zaman içinde göstermiş oldukları farklılıkların incelenmesi ve gerektiğinde belirlenen standart ve sektör ortalaması ile karşılaştırılarak yorumlanması faaliyetlerin bütünü olarak açıklanabilir.

Finansal tabloların analizi; analizden beklenen amaç, analiz sonuçlarından yararlanacak taraflar ve analizi yapanın firma ile ilişkisi göz önüne alınarak değişik açılardan yapılabilir.

Ekonomik faktörler: Firmaların piyasadaki yerinin belirlenmesi, üretilen malların stok durumları ile fiyat hareketlerinin bilinmesini gerektirir. Yapılan piyasa araştırmaları sırasında firmanın durumunu açıklayıcı bilgiler elde edilerek istihbaratın büyüklüğü sağlanmış olur bunu gerçekleştirmek için ise, bölgede çıkan ekonomi içerikli yayınlarla meslek kuruluşlarının ticaret odalarının, ihracatçı birliklerinin kayıtları ile gazetelerin ekonomi ile ilgili haberlerin takip edilmesi gerekir.

- **Konjonktürel dalgalanmalar:** Piyasalarda belli dönemlerde, belirli zaman aralıklarında meydana gelen daralma veya genişlemeler konjonktürel dalgalanmaları oluşturur. Bu dalgalanmalar etkisini en yoğun olarak fiyat dalgalanmaları şeklinde gösterirler. Bu nedenle, her firmanın faaliyette bulunduğu sektörlerin niteliklerinin detaylı bir şekilde incelenerek, üretilen malların talebinin fiyat değişmelerinden

etkilenme derecesinin tahmin edilebilmesi, kredilerin güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır.

- **Firmanın faaliyette bulunduğu sektörün durumu:** Kredi analizlerinde firmanın içinde bulunduğu sektörün özellikleri de dikkate alınmalıdır. Bunlar; Sektörün türü, sektörün büyüme hızı, sektörün rekabet biçimi, sektörün müşteri profili, sektörde kar artış hızı, sektördeki kârlılık oranları ve benzerleri.

Verilen kredilerin bir sektöre odaklaşmasını önlemek için sektör analizin dikkatli bir şekilde yapılması gerekir.

- **Hükümetlerce hazırlanan hedefler ve izlenen ekonomik politika:** Hükümetlerce hazırlanan yıllık programlar izlenerek yatırım yapılacak sektörler, vergilendirme politikaları, sübvansiyonlar v.b bilgilerin takip edilmesi gerekir. Programların bilinmesi sektörün gelişmesi ve geleceği hakkında da bilgi sahibi olunmasını sağlayacaktır.

Diğer faktörler: Kredi talep eden firmanın hukuki yapısı, alınacak teminat, kredi isteğinin bankanın kredi politikasına uyumu ve verilecek kredinin bankaya sağlayacağı verim de göz önünde bulundurulmalıdır.

2.12. Kredinin Yapılandırılması

Kredi talebinin ele alınması, bilgilerin toplânıp analiz edilmesi ve kredi verilme kararından sonra kredinin yapılandırılması gerekir. Kredinin yapılandırılması kredinin miktarının, vadesinin, teminatının, faiz oranının, fiyatlamasının, belgelenmesinin ve kredi sözleşmesinin hazırlanması sürecini kapsar.⁶³

Kredilerin fiyatlaması aşamasında müşteriye kullanılan fonun karşılığı olarak bir tutar belirlenir. Bu tutar belirlenirken öncelikle fonun maliyeti dikkate alınır sonra kredi ile ilgili idare giderleri ve kâr marjı eklenir. Daha sonra kredinin riski belirlenir. Çünkü, müşterinin kredi değerliliğine göre kredi fiyatı değişecek, kredi değerliliği yüksek olan müşteri için fiyat, kredi değerliliği düşük olan müşteri için belirlenen fiyattan daha düşük olacaktır.

Kredinin teminatı müşterinin borcunu ödeyememesi durumunda bankanın, kredinin kapatılmasında, nakde döndürerek kullanmaya hakkı olduğu varlıklardır. Genelde uzun vadeli kredilerde teminat istenmekte ve ancak önceden tanınan itibarlı

⁶³ Aras G; 1999, a. g. e. s. 60.

müşterilere teminatsız uzun süreli kredi kullanılmaktadır.

Teminatlar maddi varlıklar ve kişisel teminatlar olarak iki şekilde olabilir. Maddi varlıklarda dikkat edilmesi gereken noktalar varlığın değerinin uzmanlarca saptanması, ipotekli olup olmadığının ve vergilerinin ödenip ödenmediğinin belirlenmesidir. Kişisel teminatlar menkul kıymetler ya da banka hesabının dondurulması şeklinde olabilir. Menkul kıymetlerin teminat olması durumunda rehin sözleşmesi imzalanır ve kredinin zamanında geri ödenmemesi durumunda banka, bu menkul kıymetleri satma hakkına sahip olur. Bunların yanında stoklar da teminat olarak gösterilebilir ancak bu tür teminatlar bankalar tarafından riskli kabul edilmektedir.

Kredi sözleşmesi kredilerin risklerini azaltmaya yönelik bazı kısıtlayıcı maddeler içeren anlaşmalardır. Sözleşmelerde olumlu bazı hükümlerin yanında olumsuz bazı hükümler de yer alır. Olumlu hükümler, müşteriye, bankaya, firmanın ana işlemlerinden haberdar ve finansal tabloları vermekle yükümlü kılarken; olumsuz hükümler, bankanın kredi alıcısını kontrol altında tutmak için hazırladığı bazı hükümlerden oluşur ki bunlar firmanın borçlanma oranını etkileyebilecek maddeler olabileceği gibi yapacağı faaliyetleri de kısıtlayabilir.

Kredi analizi ve kredilerin yapılandırılmasından sonraki aşamaları kredi yönetimi kısmında ele alacağız.

2.13. Kredi Yönetimi

Kredi yönetimi, bankanın kredilendirmeye ilişkin uygulamalarının banka politikaları ile tutarlı olması ve kredi portföyünün krediye ait faiz ve anapara ödemelerinin zamanında yapılması ve problemlerin önceden teşhisini sağlayacak şekilde yönetilmesi çabalarını içerir.⁶⁴

Bankanın büyüklüğü, organizasyon yapısı, tepe yönetiminin amaçları kredi yönetimini farklılaştıran etmenlerdir.

Kredi yönetimini kredi politikası, kredi onay süreci, kredilerin izlenmesi ve kredilerin yeniden değerlendirilmesi olarak dört bölümde inceleyeceğiz.

⁶⁴ Seval Belkıs ; “ *Kredilendirme Süreci ve Kredi Yönetimi*”, Muhasebe Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1990, s. 251.

2.13.1. Kredi Politikası

Temel yönetim felsefesiyle kredilere ilişkin uygulamaların birleştirilmiş şeklidir. Çoğunlukla tepe yönetimi tarafından belirlenir ve onayı da yönetim kurulu tarafından alır. Kredi fonksiyonunun sınırlarını belirler ve kredi yöneticilerine yol gösterir. Kredi politikası yönetimin ilk unsurudur ve diğer aşamalar bu unsur etrafında oluşur.

Kredi politikasının unsurları;⁶⁵

- Kredilerin onaylanmasına ilişkin sistemin ana hatları,
- Kredilerin sınıflanmasına ilişkin ana hatlar,
- Kredi onay mercilerinin limitleri,
- Kredilerin izlenmesine ve değerlendirilmesine ilişkin bir sistem,
- Kredilendirme standartları,
- Kredilendirme standartlarına ve onay uygulamalarına istisna teşkil eden durumlar olarak sıralanabilir.

2.13.2. Kredi Onay Süreci

Müşteri ile kredi pazarlama yetkilisi arasında kredinin genel çerçevesi hakkında anlaşma sağlandıktan sonra, şube yetkilileri kredi kendi limitleri dahilinde ise, şube kredi komitesinin kararının sağlanmasından sonra krediyi belgelendirip kullanırlar. Ancak, Kredi Bölge Müdürlüğü veya Genel Müdürlük yetkisinde ise, bu durumda ilgili yere kredi teklifi mektubu yazarak kredi hakkında bilgi verirler ve onay almak için girişimde bulunurlar. Genel Müdürlük veya Bölge Müdürlüğü krediyi teklif edilen koşullarla aynı şekilde kabul edebilir, koşulları değiştirerek kabul edebilir veya reddedilir.

2.13.3. Kredilerin İzlenmesi

Kredinin tahsisi ile geri dönüşü arasındaki sürede kredi izlemeden sorumlu yönetici, müşteriyi izlemek ve kredi ilişkilerini gözden geçirmek durumundadır. Kredi izlemek bankaya, sorun yaratan kredilerin çözümü için önlemlerin vaktinde alınması, müşterinin sözleşmeye uygun hareket edip etmediğinin belirlenmesi ve

⁶⁵ Seval B; a. g. E. s. 252.

banka sermayesinin zararlar için yeterli olup olmadığı konusunda fikir edinilmesi gibi avantajlar sağlar.

Kredilerin izlenmesi için bazı yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemlerden kısaca bahsedelim.

Ara finansal tabloların değerlendirilmesi yönteminde amaç, firmanın yeni risk derecesinin belirlenmesi ve “bugünkü koşullarda bu krediyi verir miydik?” sorusuna cevap aranmasıdır. Burada firmaların ara dönemlerde finansal tablo hazırlamamaları gibi bir sorun vardır ki bu durumlarda işkoluna, faaliyet türüne uygun olarak yeniden değerlemede kullanılacak özel amaçlı raporlar düzenlenebilir.

Özel amaçlı raporlar, ara dönemler itibariyle finansal tabloların elde edilemediği durumlarda, dönem içinde örneğin satış hacmini belirleyen harcamaların dökümü ya da yatırımın neler olduğunu kapsayan raporlar şeklinde olabilir.

Firma ziyaretleri, izleme için yapılması mecburi bir aşamadır. En ayrıntılı analiz bile firma ziyaretleri olmadan eksik kalacaktır. İzlemede firma ziyaretlerinin sıklığı firmanın riskine bağlıdır.

Kredi koşullarına uygunluğun kontrolü, kredi tahsis edilirken belirlenen koşulların yerine getirilip getirilmediğinin kontrolüdür. Bu koşullardan bazıları; kredi ile yapılacak işler, verilecek teminatlar, vadeler olarak sıralanabilir. Bu koşullardan birisinin bile yerine getirilmemesi çıkacak sorunlara haberci olabilir.

Bunlar dışında mevduat düzeyinin izlenmesi, limit aşımalarının izlenmesi, protestoların izlenmesi gibi yöntemler de kullanılabilir.

2.13.4. Kredilerin Yeniden Değerlendirilmesi

Bu kavram genelde kredilerin izlenmesi kavramıyla karıştırılabilmektedir ancak kredilerin izlenmesi kredi yönetiminden sorumlu kişilerce borcun geri ödenmesini kapsar ancak kredilerin yeniden değerlendirilmesi, kredi politikasına uyulup uyulmadığının denetlenmesi ve ileride krize girebilecek sektörlerin belirlenmesini kapsamaktadır.

Bu değerlendirme işlemi müşteri bazında, ya da portföy bazında yapılabilmektedir.

Müşteri bazında yapılan değerlendirme;

- Kredi kalitesi,
- Belgeler
- Teminatların piyasa değerleri,
- Fiyatlama ve fon yönetimi,
- Yasal zorunluluklarına ve politikalara uyum konularını kapsamalıdır.

Bu konular hakkında toplanan bilgiler aynı başlıklar altında raporlarda toplanır ve değerlendirilir. Bu yolla banka, firma hakkındaki tutumunu değiştirip değiştirmeyeceğine karar verir.

Portföy bazındaki değerlendirme;

- Portföy yönetiminin değerlendirilmesi,
- Portföydeki gelişmelerin izlenmesi,
- Müşteri bazında yapılan değerlendirme kapsamındaki diğer konular olarak sıralanabilir.

Kredi yönetimi, kredilendirme sürecinin son aşamasıdır ve kredi politikası, kredi politikalarına uyum ve onay mekanizmaları, kredilerin izlenmesi ve kredi portföyünün yeniden değerlendirilmesi fonksiyonlarını kapsar.⁶⁶

2.14. Kredilerin Sorunlu Hale Gelme Nedenleri

Bir kredinin sorunlu hale gelmesinde rol oynayan pek çok neden vardır. Bu sebepler kredi müşterisine ilişkin olabileceği gibi, çevresel faktörlere veya bankanın yapmış olduğu hatalara da dayalı olabilmektedir.

2.14.1. Firmaya İlişkin Nedenler

Kredinin sorunlu hale gelmesinde firmanın aşağıda belirtilen özellikleri etkili olabilmektedir:

2.14.2. Yönetim

Bir işletmenin başarısız olmasında, finansal yapısının zayıflamasında kötü yönetimin payı oldukça büyüktür. Bilgi, uzmanlık ve tecrübesi yetersiz,

⁶⁶ Seval B; a. g. e. s. 273.

sorumluluklarını yerine getiremeyen yöneticiler firmanın gidişatını olumsuz yönde etkilemektedir.

Firmanın başarılı bir şekilde faaliyet göstermesi için yönetimin, kısa ve uzun vadeli plânlara firmanın faaliyetlerine yön vermesi ve firmaya değişen koşullara uyum kabiliyeti kazandırması gerekmektedir. Yöneticilerin ileriye görme ve plânlama yeteneği ne kadar fazla ise firmanın başarı olasılığı da o kadar yüksek olacaktır. Amaçları ve gideceği yönü belirlenmemiş bir firma ise dış faktörlerin etkisiyle önceden öngörülemeyen sonuçlara doğru kolaylıkla sürüklenebilecektir.

2.14.3. Üretilen Mal veya Sunulan Hizmet

Bir firmanın faaliyetlerini karlı bir şekilde sürdürebilmesi, üretilen malın veya sunduğu hizmetin kalitesini ve pazar payını koruyabilmesine bağlıdır. Hammadde veya enerji teminindeki zorluklar, kaliteli iş gücünün bulunamaması firmanın maliyetlerini ve iş hacmini etkileyebilecektir.

Diğer taraftan, tüketim tercihlerindeki değişimler veya teknolojik gelişmeler de firmanın piyasadaki durumunda değişikliklere yol açabilecektir. Firma eski teknoloji ile üretim yapmaya devam ettiği takdirde, yeni teknolojinin maliyet, hız ve etkinlik avantajlarını kullanamayarak pazardaki yerini kaybedecektir. Yeni teknolojiye uyum sağlamak için yapılan yatırımlarda hatalı seçim yapılması durumunda ise firma çok büyük maliyetlere katlanmak zorunda kalacaktır. İşletmenin faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyen bu faktörler firmanın karlılığını ve borç ödeme gücünü olumsuz olarak etkileyebilecektir.

2.14.4. Pazarlama Koşulları

Kredi borçlusu firmanın iyi tanımlanmış bir pazarlama politikası ve bu politikanın uygulanmasını sağlayacak etkin araçları olmalıdır. Pazarlanacak ürünün ve niteliklerinin saptanması, fiyat politikasının belirlenmesi, dağıtım kanallarının seçimi ve tutundurma çalışmalarına ilişkin kararlar alınması pazarlama faaliyetlerinin temelini teşkil etmektedir. Firma etkin bir pazarlama stratejisi oluşturamaz ise büyüme hızını ve pazar payını kaybedecek ve dolayısıyla firmanın ödeme gücü zayıflayacaktır.

Borçlunun içinde bulunduğu rekabet ortamı da pazarlama açısından önemli bir faktördür. Benzer veya ikame mal üreten güçlü bir rakip piyasaya girdiğinde borçlu firmanın satışları düşebilir, kar marjları azalabilir, maliyetleri yükselebilir ve kilit

personeli firmadan ayrılabilir. Rakip firmanın piyasaya girişi, pazar hacmini genişletmedikçe ve toplam ürün talebini artırmadıkça, firma bu etkiyi hissetmeye devam edecektir. Bu nedenle, firmanın rekabetten mümkün olduğunca az zarar görmesi için sürekli ayarlamalar yapması gerekmektedir.

2.14.5. Sermaye Yapısı

Öz sermaye firmaların varlıklarını sürdürebilmesi açısından çok büyük bir önem taşımaktadır. Ani nakit çıkışlarına karşı firmaları koruyan öz sermaye, şirketlerin yeni fırsatları değerlendirmesi ve yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için de önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Öz sermayenin yetersiz olması durumunda firmaları düşük maliyetli fon bulmaları önem kazanmaktadır. Düşük maliyetli fonlara ulaşmak için de yüksek kredibiliteye sahip olmak gerekmektedir. Bu fonların verimli alanlarda kullanılması durumunda firma geri ödemeleri için kaynak yaratabilecek ve sorunlu kredilerin doğumuna sebep olmayacaktır.

Firmaların varlıklarını koruma amacı yanında diğer bir amacı da büyüme hızlarını en yüksek seviyeye çıkarmaktır. Ancak, oldukça atak ve kontrolsüz büyüme işletmeyi sarsabilir. Büyümenin gerektirdiği finansmanın sağlanması için borçlanmanın artması ve faiz giderlerinin yükselmesi firmanın sermaye yapısını bozacak ve kayıplara neden olabilecektir.

2.14.6. Kontrol Sistemleri

Faaliyetleri etkin bir şekilde kontrol edilmeyen bir firmanın başarılı olma ihtimali oldukça düşüktür. Firmanın sağlıklı bir şekilde yönetilebilmesi için varlıkların, alacakların, stokların ve giderlerin kontrol altında tutulmasını sağlayacak sistemler geliştirilmeli, bütçeler, projeksiyonlar ve plânlar yapılmalıdır. Kontrolsüz bir firmada herhangi bir sorun teşhis edilemeden büyüyecek ve çözümü imkansız hale gelebilecektir.

2.14.7. Çevresel Faktörler

Çevresel faktörler, firmaların faaliyetlerini önemli ölçüde etkileme gücüne sahiptirler. Bu nedenle, firmaların yaptıkları plânlarda ekonomik faktörler, hükümet kararları ve teknolojik gelişmeler gibi firmanın dışında gerçekleşen çevresel faktörleri de hesaba katmaları gerekmektedir.

2.14.8. Teknolojik Çevre

Bilgi çağının yaşandığı günümüzde teknolojik gelişmeler büyük hız kazanmıştır. İleri teknolojinin uygulamaya sokulması firmanın ürettiği ürünleri veya kullandığı üretim metodlarını demode kılabilir. Sürekli değişen teknolojik koşullara uyum sağlayamayan bir firmanın, varlığını sürdürmesi ve finansal istikrarını koruması mümkün görünmemektedir. Gelişmiş teknoloji ile üretilen yeni ürünleri pazarlayan bir firmanın piyasadaki rekabet gücü artacak ve finansal yapısı güçlenecektir.

2.14.9. Ekonomik Çevre

Bir işletmeyi başarılı bir şekilde yönetebilmek için ekonomik koşulların çok iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Enflasyon, faiz oranları, döviz kurları, dış ticaret dengesi gibi birçok ekonomik faktör firmanın başarısını ve dolayısıyla borç ödeme gücünü önemli ölçüde etkileyecektir. İşletmenin ekonomik dalgalanmalara ne derece duyarlı olacağını faaliyet gösterdiği sektörün özellikleri belirlemektedir. Bazı sektörler genel ekonomik gidişatla aynı yönde hareket ederken, bazı sektörler genel trendlerden hiç etkilenmemekte veya ters yönde etkilenmektedirler.

2.14.10. Doğal Çevre

Birçok firma enerji ve hammadde ihtiyaçları nedeniyle doğal kaynaklara bağımlıdır. Bu kaynakların temini ve maliyeti arz-talep koşullarına, politik ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir. Örneğin; petrol fiyatlarındaki değişim tüm dünyada, bütün iş kollarında etkili olmaktadır. Deprem, yangın, sel, kuraklık gibi doğal felaketler de işletmenin hammadde ve enerji temin etmesi ve dolayısıyla faaliyetlerini sürdürmesi üzerinde etkili olabilmektedir.

2.14.11. Politik Çevre

Hükümetin aldığı kararlar, uyguladığı programlar ve mevcut yasal düzenlemeler firma yönetimi ve başarısı üzerinde oldukça büyük bir etkiye sahiptir. Asgari ücretlerde yapılan değişiklikler, yürürlükte bulunan vergiler, dış ticaret hacmini etkileyecek düzenlemeler, verilen teşvikler, sermaye piyasasının işleyişine yönelik düzenlemeler, fiyat kontrolleri ve benzeri uygulamalar firmanın faaliyetlerini etkileyen politik faktörler arasında sayılabilir.

2.14.12. Bankacılık Hataları

Kredilerin sorunlu hale gelmesinde krediyi tahsis eden bankanın yapmış olduğu hatalar da etkili olabilmektedir. Bu hatalar kredinin tahsis edilmesinden önce yapılmış olabileceği gibi tahsisten sonra da yapılmış olabilmektedir.

Bankaların yaptığı en önemli hatalardan biri, sorunun varlığını kabul etmemektir. Genellikle, sorun teşhis edildiği anda hemen harekete geçmemekte ve sorunun daha da büyümesine yol açmaktadırlar. Bu durum zarar olasılığını artırmakta ve kontrol edilemez boyutlara ulaştırabilmektedir.

III.BÖLÜM

III. KREDİ RİSKİ YÖNETİMİ VE DERECELENLİDİRME

3.1. Kredi Riski Yönetimi

Kredi riski, müşterilerin taahhütlerini yerine getirmemeleri, yani borçlarını ödeme konusunda yükümlülüklerine uymamalarıdır. Ödeyememe, karşı tarafa borç verilen her tutarın tamamen veya kısmi olarak kaybını tetikler. Bankalarda kredi riski genellikle klasik metotlarla takip edilir. Limit sistemiyle, bir müşteri veya bir endüstri dalına ve/veya belli bir ülkedeki müşterilere borç verilebilecek miktar için bir tavan belirlenir. Kredi başvurusu kredi komitesince incelenir ve onaylanır. Bankanın açtığı her kredinin az, ya da çok ödenmeme ihtimali bulunduğundan, kişi/firmaya tahsis edilen kredi limitinin herhangi bir tarih itibariyle kullandırılan kısmı için “risk” ifadesi kullanılır.

Kredi riski yönetimi iyi kredi vermekle sınırlı olmayan, kredilerin bir bütün olarak değerlendirildiği ve sermaye getirisinin riske göre hesaplandığı bir anlayışı kavramaktadır. Kredi riski yönetiminin temel amacı, kredi portföyünün kalitesinin banka hedefleri ve risk iştahı ile uyumunun gözetilmesidir.⁶⁷

3.1.1. Kredi Riski Tanımı Ve Önemi

Risk; sözlükte kelime anlamı olarak zarar hasar, kayıp veya ihtimali olarak ifade edilirken değişik bilim dallarında farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Finansal açıdan risk ise, beklenen getirinin gerçekleşen getiriden sapma olasılığıdır.⁶⁸

Risk, faaliyet hedeflerinin elde edilmesinde etken olacak şeylerin gerçekleşme veya gerçekleşmeme olasılığı olarak tanımlanabilir. Finans kuramı çerçevesinde tartışılan boyutu ile risk ise; finans işlemlerinden sağlanacak getiri ile bu işlemlerin ilgili nakit akışlarının beklenen bugünkü değeri arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır.⁶⁹

⁶⁷ Candan ,Hasan; Özün Alper; **Bankalarda Risk Yönetimi Ve Basel II**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2009 (Genişletilmiş İkinci Baskı), İstanbul, s.116.

⁶⁸ Ceylan Ali , Turhan Korkmaz;” *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*,” 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa, 2004, s. 424.

⁶⁹ Madendere M.Ali; “**Risk Bazlı İç Denetim**”, Terimler Sözlüğü Bölümü, Ekim 2003, İstanbul, s.76.

Kredi vermek çoğu bankanın en temel faaliyetidir. Kredi işlemleri, bankaların ödünç alanların kredibilitesi konusunda doğru kararlar vermelerini gerektirir. Bu kararlar her zaman doğru olmayabilir ya da ödünç alanların kredibilitesi çeşitli faktörlere bağlı olarak zaman içerisinde azalabilir. Dolayısıyla, bankaların maruz kaldıkları en temel risk kredi riski, yani ödünç alan tarafın yapılan anlaşma gereklerine uymaması durumudur. Yalnızca kredi işlemlerinde değil diğer bilanço dışı işlemlerde de (garanti ve kabuller, menkul kıymet yatırımları vb.) bankalar bu tür risklere maruz kalabilirler. Önemli bankacılık problemleri, bankaların aktif kalemlerindeki zararları doğru tespit ederek yeterli karşılığı ayıramamaları ve faiz gelirlerindeki ertelemeyi zamanında hesaplarına geçirememelerinden kaynaklanmaktadır.

Kredi riski nakit akımlarında da sorunlara neden olabilmekte ve banka açısından belirsizliğe neden olabilmektedir. Kredi riski sorunlu kredilerin varlığı ile yakından ilişkilidir. Bu şekilde kısa vadeli alacaklar uzun vadeli hale dönüşebilmektedir. Nakit akımında beklenmeyen böyle bir gelişmenin, bankanın likiditesini de olumsuz yönde etkileyeceği açıktır. Sorunlu krediler bankanın itibarı ve imajı açısından da problem yaratmaktadır. Böyle bir durumun varlığı ise, bankanın fon sağlama serbestisinde ve maliyetlerinde olumsuz bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.⁷⁰

Tüm finansal kuruluşların karşı karşıya olduğu temel risk faktörlerinden birisi kredi riskidir. Kredi riski; borçlu kişi veya kuruluşun anlaşma şartları dahilinde taahhüt ettiği yükümlülükleri yerine getirememesi olarak tanımlanabilir.⁷¹

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 48. maddesi kapsamında, kredi riski taşıyan işlemler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır⁷²

- Kullanılan nakdi krediler,
- Verilen teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdi krediler ve bu özelliğe sahip taahhütler,
- Satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları,

⁷⁰ Babuşcu Şenol ; "*Bankacılıkta Risk Derecelendirmesi*", Sermaye Piyasası Kurulu Yayını, Ankara, 1994, s. 73.

⁷¹ Alkın Emre , Tuğrul Savaş, Vedat Akman; "*Bankalarda Risk Yönetimine Giriş*", İstanbul , 2001, s. 110.

⁷² Candan, Hasan ve Alper ÖZÜN; "*Bankalarda Risk Yönetimi ve Basel II*", Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2006, s.135.

- Tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir sekil ve surette verilen ödünçler,
- Varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar,
- Vadesi geçmiş nakdi krediler,
- Tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler,
- Gayri nakdi kredilerin nakde tahsil olan bedelleri,
- Ters repo işlemlerinden alacaklar,
- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler,
- Ortaklık payları.

Kredi riski yönetimi, kredi riskinin belirlenmesi, ölçülmesi, izlenmesi, kontrolünün sağlanması ve raporlanması ile bu riskleri karşılamak için yeterli sermayenin ayrılması konusundaki faaliyetleri kapsar. Kredi riski yönetimi, “iyi kredi vermek” ile sınırlı olmayan, kredilerin bir bütün olarak değerlendirildiği ve sermaye getirisinin riske göre hesaplandığı bir süreci ifade etmektedir.⁷³

3.1.2. Kredi Riski Yönetiminin Amacı

Bankaların kredi birimlerinin, tahsis öncesindeki istihbarat işlemleri, kredi kullandırım kriterleri ve diğer idari prosedürlere ilişkin yazılı politikalar belirlemeleri ve bunları uygulamaları, ihtiyatlı bir kredi riski yönetiminin ön koşulunu oluşturmaktadır. Ancak, kredi kullandırım kararlarının banka yönetiminden bağımsız olarak verilmesi ve öngörülen yasal sınırlamalara dikkat edilmesi gereği de gözden kaçırılmamalıdır. Kredi kullandırım kararları, yazılı sınırlamalar bulunmasa dahi, borç alan gerçek ve/veya tüzel kişi, ya da kişilerle bağlantısı bulunan gruba ait riskler, büyük riskler ile bir sektöre, coğrafi bir bölgeye yoğunlaşmış gibi hususlar dikkate alınarak verilmelidir.⁷⁴

Kredi riskine maruz kalınması, dünyada bankalara ait, en önemli problemlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle bankalar, kredi riskinin tanınmasına, ölçülmesine, izlenmesine ve denetimine, yani kredi risk yönetimine

⁷³ Candan, H., a. g. e. s.136.

⁷⁴ Delikanlı İhsan Uğur, “*Bankalarda Uluslar arası Standartlara Uygun Risk Yönetimi ve Kontrolü*”, İktisadi Araştırmalar Vakfı, Seminer, İstanbul, 2000, s. 43.

büyük önem vermeye başlamışlardır.⁷⁵

Bankacılık doğası gereği geniş ölçüde risk üstlenimi gerektiren bir sektördür. Burada risk, bankanın zararı uğrama olasılığıdır. Bankalar işlemlerini etkin biçimde gerçekleştirilmesi için piyasa bilgilerinden yararlanarak nakit akışı yaratmak amacıyla bilançolarındaki finansal enstrümanları kullanırlar ve riskleri dengeli pozisyon yönetimi stratejileri aracılığıyla minimize ederler.⁷⁶

3.1.3. Kredi Riski Yönetiminin Aşamaları

Basel komitesinin 1999 yılında yayınladığı 'Principles for the Management of Credit Risk' (Kredi Riski Yönetiminin İlkeleri) adlı dokümanda, ilk bölümde, kredi risk yönetimi sürecinin aşamaları aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

- Kredi riskiyle ilgili çevresel ortamının oluşturulması,
- Kredi verme sürecinin etkin biçimde işlemesi,
- Kredi riskinin tanımlanması, yönetimi, ölçümü ve izleme işlevlerinin sürdürülmesi,
- Kredi riski ile ilgili içsel ve dışsal olarak yeterli kontrolünün sağlanmasıdır.

Basel komitesinin yayınladığı dokümanını esas olarak bu çalışmada kredi risk yönetimi sürecinin temel unsurlarını şu şekilde tanımlayabiliriz:

- Üst yönetim tarafından onaylanmış kredi risk stratejileri ve politikaları,
- Kredi risk yönetiminin organizasyonel yapısı,
- Kredi risklerinin tanımlanması, ölçülmesi, izlenmesi, kontrolü,
- Kredi riskine ilişkin uygun kontrollerin uygulanması.

3.1.4. Kredi Riski Yönetiminin Temel İlkeleri

Her bankanın kredi sürecini yönetebilmesi, beklenen ve beklenmeyen zararları ölçebilmesi ve bunlardan korunabilmesi için öncelikle sağlam temellere dayanan, güçlü ve etkin bir kredi riski yönetimine ihtiyacı vardır. Dünyadaki en iyi uygulamalar çerçevesinde, kredi risk yönetimi süreçlerinde yer alması gereken temel

⁷⁵ TBB (Türkiye Bankalar Birliği), "*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*", İstanbul, 1999, s. 1.

⁷⁶ Erçel Gazi, *Türk Bankacılık Sistemi, Türk Amerikan Konseyi Toplantısı*, TCMB, Ankara, 18.Mart.1999 (Kaynak: İnternet)

ilkeler aşağıdaki gibidir.⁷⁷

- Kredi riskinin tespiti için uygun ortamın oluşturulması,
- Kredi sürecinin etkin biçimde yürütülmesi,
- Kredi risk ölçümü ve yönetimi,
- Kredi riskinin yeterli kontrolünün sağlanması.

3.1.4.1.Kredi Riskinin Tespiti İçin Uygun Ortamın Oluşturulması

İki gruba ayrılmaktadır. Bular kredi risk stratejisinin belirlenmesi ve bunlara uygun politikaların geliştirilmesidir.

3.1.4.1.1. Kredi Risk Stratejisinin Belirlenmesi

Bankanın kredi risk stratejisi ve önemli kredi risk politikalarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bankanın bu konudaki stratejisi; kredi riskine ilişkin müsamaha derecesini ve üstlendiği çeşitli kredi risklerine karşılık elde etmeyi beklediği getiriye yansıtmalıdır. Bu nedenle, bankalar kredi risk stratejilerini geliştirmeli ya da kredi verme faaliyetlerine ilişkin amaçlarını ortaya koyan bir program hazırlayarak uygun politika ve prosedürleri benimsemelidirler.⁷⁸

Bankanın kredilendirme işlevini yerine getirirken; kredinin türü, verildiği sektör, coğrafi bölge, para cinsi, geri ödeme ve tahmini kârlılık gibi konularda hedeflerini belirlemesi gerekmektedir. Banka ayrıca, kredi portföyünün yapısı, çeşitliliği, yoğunluğu ve hedef kitleleri ile ilgili stratejisini ortaya koymalıdır.

Kredi risk stratejisi; kredi niteliği, getirisi ve büyüklüğü gibi unsurlara göre belirlenmektedir. Buna bağlı olarak bankanın, faaliyetlerine yönelik kabul edilebilir bir risk/getiri oranı tespit etmesi gerekmektedir. Herhangi bir kredi risk stratejisi süreklilik arz etmektedir. Banka kredi risk politikasına uygun olarak kredilendirme faaliyetlerini yerine getirirken, iktisadi gelişmelerin kredi portföyünün niteliği ve kompozisyonu üzerindeki etkilerini dikkate almalıdır. Ayrıca, kredi risk stratejisi ve kredi politikası çerçevesinde, kredi verme kriterlerini düzenli olarak yenilemelidir.⁷⁹

⁷⁷ TBB (Türkiye Bankalar Birliği), “*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*”, İstanbul, 1999, s.3

⁷⁸ TBB, a.g.e. s.3

⁷⁹ TBB (Türkiye Bankalar Birliği), “*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*”, İstanbul, 1999, s.5

3.1.4.1.2. Kredi Risk stratejisine Uygun Politikaların Geliştirilmesi

Kredi risk stratejisinin uygulanmasına, yönelik politika ve prosedürler geliştirilmelidir.

Söz konusu politika ve prosedürlerde, bankanın portföyünde taşıdığı tüm faaliyetlerine ilişkin kredi risklerine yer verilmelidir. Bunun yanında, bankanın kredi verme faaliyetleri mevcut strateji ile uyumlu olmalı, yazılı prosedürler oluşturulmalı ve uygulanmalıdır. Kredi onay ve inceleme yetkileri ise, açık ve uygun biçimde dağıtılmalıdır. Ayrıca, bankanın kredi verme faaliyetleri düzenli ve bağımsız bir şekilde değerlendirilmelidir.⁸⁰

Kredi politikalarının, bankanın kredi verme faaliyetlerine ilişkin çerçeveyi oluşturması gerekmektedir. Kredi politikaları ile hedef pazarlar, portföy yapısı, fiyat ve fiyat dışı faktörler, kredi limitleri, onay yetkisi sahipleri, ara raporlamalar gibi konulara açıklık getirilmelidir. Söz konusu politikalar açıkça tanımlanmalı, bankacılık uygulamalarına, ilgili düzenleyici kurallara ve bankanın yapısına uyumlu olmalıdır. Bu politikaların; bankanın piyasadaki durumu, faaliyet alanı, personelinin yeteneği ve kullandığı teknoloji gibi çeşitli iç ve dış faktörler dikkate alınarak oluşturulması gerekmektedir. Bu politikalar bankanın;

- Güvenilir kredi verme standartlarını korumasını,
- Kredi riskini izlemesi ve kontrol etmesini,
- Yeni iş imkanlarını uygun olarak değerlendirmesini,
- Problemleri tanımasını ve yönetmesini sağlamalıdır.⁸¹

Kredi portföyünün oluşturulmasıyla ilgili politikalar da geliştirilmeli ve bu politikalar oluşturulurken, risk limitleri ve portföy kompozisyonuyla ilgili konular dikkate alınmalıdır. Ayrıca, oluşturulan politikalar değişimler çerçevesinde yeniden gözden geçirilmelidir.

Kredi risk stratejisi ve politikaları hakkında banka personelinin bilgilendirilmesi önemlidir. Çünkü, tüm ilgili personele, söz konusu politika ve prosedürlere uygun

⁸⁰ TBB, a.g.e., s.6

⁸¹ TBB (Türkiye Bankalar Birliği), "*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*", İstanbul, 1999, s.6

davranma sorumluluğunun yüklenmesi gerekmektedir.⁸²

3.1.4.2. Kredi Risk Sürecinin Etkin Biçimde Yürütülmesi

Bankaların kredilendirme faaliyetlerinin etkin bir biçimde yürütülebilmesi için, güvenilir ve açıkça tanımlanmış kredilendirme kriterlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca kredi limitlerinin oluşturulması ve kredi tahsisine ilişkin kuralların açıkça tanımlanması şarttır.

3.1.4.2.1. Kredi Verme Kriterleri

Bankalar güvenilir ve açıkça tanımlanmış kredi verme kriterlerini belirlemeli ve kredilendirme faaliyetlerini bu çerçevede yürütülmelidir. Bu kriterler, kredi talebinin uygunluğu, hangi miktar, koşul ve vadede, ne tür kredi kullanılacağı konularına açıklık getirilmelidir.

Bankalar, kredi talep eden firmanın gerçek risk profilini ayrıntılı biçimde ortaya koyacak ve kredi değerliliğinin ölçülmesine imkan verecek yeterli bilgiyi sağlamalıdır. Onaya sunulan kredilere ilişkin belgelerde şu hususlara yer verilmesi gerekmektedir ⁸³

- Geri ödeme gücünün tespiti için, mevcut durumunun ve geçmiş ödeme performansının geçmiş finansal eğilimler ve nakit akış projeksiyonlarına göre değerlendirilmesi,
- Çeşitli yöntemlere göre geri ödeme kapasitesinin analiz edilmesi,
- Kredi talep edenin borç yükümlülüğüne girebilmesi ile ilgili yasal durumunun değerlendirilmesi,
- Ticari krediler için, ticari işletmenin faaliyet gösterdiği sektörün durumu ve işletmenin sektördeki pozisyonu,
- Kredi için öngörülen vade ve koşulların, kredi talep edenin finansal durumunda gelecekte meydana gelebilecek olası gelişmelerin dikkate alınarak hazırlanması,

⁸² TBB, a. g. e. s.8.

⁸³ TBB, a. g. e. s. 9.

- Garanti ve teminatların uygunluk ve yeterliliğinin, değişik yöntemlerle değerlendirilmesi.

Kredilendirmeye ilişkin kriterler oluşturulduktan sonra, bankanın doğru ve uygun kredi kararları alabilmesi için edinilen bilgilerin yeterli olduğundan emin olunması gerekmektedir. Bu bilgilerden, bankanın dahili kredi derecelendirme sistemine göre yapılacak değerlendirmesi için veri olarak yararlanılacaktır. Bankalar krediyi kime kullanacaklarını bilmek durumundadır. Bu nedenle bir banka, yeni bir kredi ilişkisine girmeden önce krediyi alacak olanı tanımalı, piyasa itibarı ve kredibilitesi hakkında yeterli bilgiye ulaşmalıdır. Bu bilgileri elde edebilmek için; kredi kayıtlarına ulaşmak, referans almak, şirketin yönetiminden sorumlu yetkilileri tanımak, kişisel referanslar ve finansal kayıtları kontrol etmek ve benzerleri olarak sıralanabilir.⁸⁴

Bankalar, bağlantılı şirketleri bir grup altında toplamalı ve tek bir borçlu gibi değerlendirmelidir. Bu nedenle, bağlantılı şirketlerin hesaplarına ilişkin risklerin bir araya getirilmesi gerekmektedir. Önemli risklere yol açabileceğinden, bağlantılı şirketlerin oluşturduğu grupların genel kredi limitlerinin belirlenmesine yönelik prosedürler geliştirilmelidir. Bağlantılı şirketlerin oluşturduğu gruplara karşı bankanın üstlenebileceği risk sınırlarını tespit ederken, sektör, coğrafik bölge ya da özel ürünler bazında da risk limitleri oluşturulmalıdır.⁸⁵

Kredi limitleri, oluşturulurken kredi riskinden likidite durumunun ne derecede etkileneceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle; ekonomik konjonktürdeki değişimler, faiz oranları, likidite durumu ve diğer piyasa hareketleri dikkate alınmalıdır.

Bankaların kredilerle ilgili problemlerin kaynağını kredi portföyündeki yoğunlaşmalar oluşturmaktadır. Yoğunlaşma, önemli miktarda ve benzer özelliklere sahip kredilerin söz konusu olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bankanın portföyünde;

- Tek bir şirket,

⁸⁴ TBB, TBB (Türkiye Bankalar Birliği), "*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*", İstanbul, 1999, s.10

⁸⁵ TBB, a. g. e. s.10.

- Bağılantılı şirketler grubu,
- Özel bir sanayi, ya da sektör,
- Coğrafi bölge,
- Yabancı bir ülke ya da ekonomileri arasında sıkı ilişki bulunan bir grup yabancı ülkeye verilmiş büyük miktarda dolaylı ve doğrudan kredilerin olması durumunda yoğunlaşma ortaya çıkar.⁸⁶

3.1.4.2.2. Kredilerin Onaylanması ve Mevcut Kredilerin Arttırılmasına İlişkin İlkelerin Belirlenmesi:

Bankaların yeni kredilerin onaylanması ve mevcut kredilerin arttırılmasına ilişkin açıkça belirtilmiş kriterleri olmalıdır. Kredi onayları bankaların yazılı prosedürlerine uygun olarak ilgili yönetim birimince verilmelidir. Onay işlevinin uygunluğu, karar alan ve veri temin eden kişi ya da komiteyi belirten açık bir denetim dokümantasyonu olmalıdır.⁸⁷

3.1.4.3. Kredi Riskinin Ölçümü ve Yönetimi

Bankalar, maruz kalabilecekleri kredi risklerini ölçebilmek için gerekli metodolojilere sahip olmalıdır. Kredi riskinin ölçümünde şu noktalara dikkat edilmelidir.⁸⁸

- Kredinin yapısı ve özellikleri, kredi sözleşmesinin hükümleri ve finansal koşullar,
- Vade bitimine kadar risk profilinin yapısı,
- Garanti ve teminatlar,
- Dahili risk ratingleri ve riskin oluşması durumunda ratinglerdeki muhtemel değişim.

Bankalar taşıdıkları risklerin yapısına ve miktarına uygun ve güvenilir verilere dayanan ölçüm teknikleri kullanılmalı ve düzenli olarak bunların geçerliliklerini incelemelidir.

Kredi riskinin ölçümü, yapılan kredi başvurusunun kabul veya ret edilmesinde

⁸⁶ TBB, TBB (Türkiye Bankalar Birliği), "*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*", İstanbul, 1999, s.11.

⁸⁷ TBB, a. g. e, s.11.

⁸⁸ TBB, a. g. e. s.13.

kullanılabileceği gibi aynı zamanda kredi talep edene sunulacak kredi şartları konusunda da kullanılabilecektir. Ölçüm sonrasında elde edilen verilere göre riskli kabul edilen müşteri için ya da zaman dilimi için yüksek faiz ve ağır şartlar ile daha fazla teminat, tersi durumda da düşük faiz, ağır olmayan şartlar ve normal miktarda teminat talep edebilmektedir. Ayrıca ölçülen kredi riski ayrılacak karşılıklara esas teşkil edecektir.⁸⁹

Kredi riski ölçüm yöntemleriyle iki tür kayıp ölçülmeye çalışılmaktadır. Bunlar beklenen kayıp ve beklenmeyen kayıp şeklinde adlandırılmaktadır. Kullandığımız ölçme yöntemi ve değerlendirmelerimize göre belli bir yüzdeyle ortaya çıkacağını tahmin ettiğimiz kredi kayıplarını, beklenen kayıp olarak nitelendirmekteyiz.⁹⁰

Beklenmeyen kayıplar ise kullanılan ölçme yöntemleriyle, ortaya çıkacağına dair yeterli yüzdeye ulaşamadığı için beklenen kayıp çerçevesinde nitelendirilemeyecek olan, ancak, beklenen kayıp ölçümünün standart sapması veya belirsizliğin meydana getirdiği öngörülemezlik şeklinde ortaya çıkabilecek riskleri ifade eden bir terim olarak kullanılmaktadır.⁹¹

Kredi riski birbirine bağlı ve birbirini etkileyen birkaç ölçüte göre ölçülebilir. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:⁹²

1) Risk, sorunlu alacakların aktif içindeki payı ile ölçülebilir. Farklı bakış açısına göre dört farklı oran elde edilebilir:

- Brüt(Karşılık ayırmadan önce) Sorunlu Alacaklar Tutarı / Toplam Aktif Tutarı
- Brüt Sorunlu Alacaklar Tutarı / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı Oranı
- Net (karşılık ayırdıktan sonra) Sorunlu Alacaklar Tutarı / Toplam Aktif Tutarı Oranı
- Net Sorunlu Alacaklar Tutarı / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı Oranı

Bu oranların dönemler itibariyle artıyor olması kredi riskinin arttığı anlamına

⁸⁹ Sayım Ferhat; TBB, "*Bankalarda Kredi Karşılıkları Sistemi ve Vergisel İncelemesi*", Yayın No:244, Şubat 2006, s.28.

⁹⁰ Sayım; a. g. e. s.28.

⁹¹ Sayım; a. g. e. s.29.

⁹² Şakar Hakan ; "*Risk Yönetimi Açısından Bankalarda Aktif Pasif Yönetimi*", Bankacılık Eğitim Dizisi, No:5, Temmuz 2002, İstanbul, s.268.

gelmektedir.

Plase edilebilir aktifler; bankalar arası plasmanlar, menkul değerler portföyündeki faizli menkuller, bireysel, kurumsal, ticari plasmanlar ve yatırım bankalarındaki finansal kiralama alacaklarından oluşmaktadır. Başka bir ifadeyle kasa / bankalar, sabit kıymetler, iştirakler, borçlu ve geçici hesaplar ve diğer aktifler dışında kalan aktif kalemler plase edilebilir aktiflerdir.

2) Risk, gelir tablosundaki karşılık giderinin gelir tablosu tutarları ile karşılaştırılması yoluyla ölçülebilir. Burada da farklı bakış açılarına göre farklı oranlar elde edilebilir:

- Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Net Faiz Geliri Oranı
- Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar
- Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar
- Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar
- Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar

Bu oranların dönemlere göre artıyor olması kredi riskinin arttığı anlamına gelecektir. Bu noktada belirtmek gereken en önemli nokta, gelir tablosu rakamlarının dönemsel olması nedeniyle; analizlerde dönemler arası kaynaklara dikkat edilmesi gerektiğidir.

Dönemsel karşılık giderleri, dönem içinde ayrılan karşılık giderleridir.

Dönemsel net faiz geliri, Brüt faiz gelirinden brüt faiz giderlerinin düşülmesi sonucu kalan rakamı ifade etmektedir.

Dönemsel vergi öncesi kar, tüm düzeltmelerden sonraki, vergi pozisyonlarından önceki kar tutarını ifade etmektedir.

Dönemsel net vergi sonrası kar, tüm düzeltmelerden ve vergi provizyonundan sonra kalan net karı ifade etmektedir.

Karşılıklar sonrası net faiz geliri, net faiz gelirinden karşılık giderlerinin düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir.

3) Risk, müşteri değerlilik gruplarındaki tutarlarla ölçülebilir. Burada iki farklı ölçüte göre elde edilebilecek oran bulunmaktadır:

- Müşteri Değerlilik Gruplarındaki Risk Toplamı / Toplam Kredi Riski
- Grup İçi Sorunlu Alacak Tutarları / Toplam Grup Riski

Birinci oranın yaratacağı sonuçların değerlendirilebilmesi için bankanın risk anlayışının ve hangi gruptan ne kadar risk almayı plânladığının biliniyor olması gerekmektedir. Sözgelimi, riskin sadece % 10'unu C Grubu Risk Kategorisindeki müşterilerine ayırmayı uygun gören bir bankanın, bu gruptaki riski % 10'u aştığında genel kredi riskinin arttığını söylemek olasıdır. İkinci oranın dönemlere göre yükseliyor olmasının kredi riskinin arttığına ilişkin kararın oluşması için yeterli olduğu söylenebilir.

Müşteri değerlilik gruplarındaki risk toplamı, bir kredi değerlilik grubu (diyelim ki B kategorisindeki) müşterilerin risklerinin belli bir andaki risk toplamını açıklamaktadır.

Toplam grup riski ise, belli bir risk grubu müşterilere ait sorunlu alacaklarının toplamının grubun risk toplamına oranını açıklamaktadır.

3.1.4.4. Kredi Riskinin Yeterli Kontrolünün Yapılması

Bankalar kredilerin izlenmesi için bağımsız ve sürekli faaliyet gösteren bir birim kurarak gelişmeleri gerekli yerlere rapor etmelidir.

Bankalar kredi risklerini kurum içi limitlere uygun seviyelerde tutulmasını sağlamalıdır. Limit sistemi banka yönetimine belli seviyeleri aşan krediler için erken uyarının yapılmasına olanak verir. Uygun limit sistemi, yönetim tarafından kredi risk kontrolünün ve risklerin ve avantajların müzakeresinin yapılmasına ve belirlenmiş kredi riski toleranslarını aşan risklerin izlenmesine olanak verir.⁹³

Kredi risk yönetiminin bankanın kredi politikalarına ve prosedürlerine uygun olarak sürdürüldüğünün, kredilendirme yönetim kurulunca belirlenen usul ve esaslar dahilinde yapıldığının ve kredilerin vade, miktar ve niteliklerinin üst düzey yönetime doğru olarak rapor edildiğinin belirlenmesine yönelik düzenli iç denetimler yapılmalıdır. Bankaların ayrıca, problemlili kredilerin yönetimine yönelik açıkça tanımlanmış politikaları olmalıdır. Bankaların problemlili kredilerin yönetimine ilişkin uyguladıkları yöntemler ve organizasyon yapıları farklılık gösterir.⁹⁴

⁹³ TBB, "*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*", İstanbul, 1999, s. 18.

⁹⁴ TBB, a. g. e, s.19.

3.2. Derecelendirme

3.2.1. Derecelendirme ve Tanımı

Derecelendirme, kaynaklardan bağımsız olarak düşünüldüğünde, derecelendirmeye konu olanı, belli kriterlere dayanarak notlandırma ve bu doğrultuda arzu edinilen konularda elde edilen verileri, sistematik bir düzenlemeye tabi tutmak ve performansları belli notasyonlar kullanarak belirlemektir.

Dereceleme sözlük anlamıyla bir şeyin veya bir kimsenin sahip olduğu değerlerin kalite düzeylerinin ortaya konulması işlemidir.

Derecelendirme (ya da rating) , ihraç edicilerin (şirket, devlet, ve benzerleri) ihraç ettikleri borç niteliğindeki menkul kıymetlerin (tahvil, finansman bonusu vs.) anapara ve faizini zamanında geri ödeme yeterliliğine ne ölçüde sahip olduklarını göstermek amacıyla bağımsız kuruluşlar tarafından yapılan değerlemedir.⁹⁵

1 Kasım 2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi ve Faaliyetlerine ilişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik”e göre derecelendirme faaliyetleri ve kredi değerliliğinin derecelendirilmesi aşağıdaki başlıklar halinde yeniden düzenlenmiştir.Bu yönetmeliğe göre derecelendirme faaliyetleri;

- a) Kredi değerliliğinin derecelendirilmesini,
- b) Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesini,
- c) Bankalarca kullanılan derecelendirme yöntemlerinin geçerliliğinin değerlendirilmesini ve bu faaliyetlerin niteliğine göre yapılacak inceleme ve analiz sonucuna dayanılarak bir derecelendirme notu belirlenmesi sürecini içerir.

Kredi değerliliğinin derecelendirilmesi, müşterinin; kullanacağı krediyi geri ödeyebilme gücünün veya

b) Borçluluğunu temsil eden sermaye piyasası araçlarının anapara, faiz ve benzeri yükümlülüklerini vadelerinde karşılayabilme riskinin, derecelendirme kuruluşu tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyetidir. Müşterinin ana ortaklık niteliğinde olması durumunda, bu faaliyet, kredi derecelendirmesi için görüş oluşturmak amacı ile sınırlı olmak üzere

⁹⁵ <http://www.global.com.tr/sozluk.jsp>

konsolidasyon kapsamındaki ortaklıkların kredi değerliliklerinin de incelenmesi ve analiz edilmesi faaliyetini kapsar. Ancak, bu halde verilen derecelendirme notu sadece ana ortaklığa ilişkin olup, gruba dahil diğer ortaklıklar için geçerli değildir.

“Basel II kriterlerine göre riskinin belirlenmesi, banka ve finansal kurumların derecelendirilmesi ile sağlanacaktır. Derecelendirme içsel derecelendirme (Bankaların kredi verdikleri firmaları derecelendirmesi) ve dışsal derecelendirme kuruluşlarının (S&P, Moodys, Fitch, Duff vb.) ve ihracat kredi kuruluşlarının, ülkeler, bankalar ve firmalar için belirlediği ölçüm değerine (rating) göre belirlenecektir.”⁹⁶

Raporlama çerçevesinin belirlenmesi bankanın sorumluluğundadır. Risklerin ölçümünde kullanılan model ile ilgili bilgiler, analizler, varsayımlar ve parametreler raporlarda yer almalı, kararlarında bu raporları dikkate alan birimler, ölçüm modellerinde kullanılan varsayımları bilmeli, bunların kullanımının ve değişiklik göstermesinin yarattığı sonuçları anlamalı ve geçerli olmamaları durumunda raporlanan rakamların nasıl değişeceği konusunda fikir sahibi olabilmelidir. Bununla birlikte, aşağıdaki maddelerle kısıtlı kalmamak koşuluyla raporlamanın aşağıda belirtilenleri de içermesi beklenir;

Kredi riski raporlarında;

- Derecelendirilmiş portföy tanımları (tutar, borçlu sayısı, her derece bazında temerrüt oranları, derece bazında toplam portföyün ne kadarlık kısmının kapsama alındığı, sektörlerdeki, alt portföylerdeki ve iş kollarındaki bozulmalar)
- Toplam portföyün dereceler bazında dağılımı, temerrüt olasılık bandları ve geçen yıla göre karşılaştırmaları
- Gerçekleşen kayıp oranları ile beklenen oranların karşılaştırılması
- Stres testi sonuçları
- Yasal sermaye yükümlülüğünün ve ekonomik sermayenin hazırlanması
- Risk dereceleri arasındaki geçişmeler.⁹⁷

⁹⁶ Atiker, a. g. e. s. 2.

⁹⁷ TBB Çalışma Grubu, *Risk Yönetimi Prensipleri*, 2006, Sayı:57 , s. 26.

3.2.2. Bağımsız Kredi Derecelendirmeleri

3.2.2.1. Yetkilendirme Süreci:

Denetim otoriteleri, bağımsız kredi derecelendirme kuruluşlarının (BKDK) aşağıdaki paragrafta sayılan kriterlere uygun olup olmadıklarının tespit edilmesinden sorumludur. BKDK'lerin yaptığı değerlendirmelere sınırlı geçerlilik (örneğin, sadece belirli alacak türleri için ya da belirli ülkeler için) tanınabilecektir. Gereksiz engeller nedeniyle piyasa girişlerinin sınırlandırılmasını önlemek için, denetim otoritesinin BKDK'lerin resmi olarak tanınmasına ilişkin denetimsel süreci kamuoyuna açıklaması gerekmektedir.

3.2.2.2 Liyakat Kriterleri

Bir BKDK, aşağıda sayılan altı kriteri yerine getirmelidir:

- **Objektiflik:** Kredi derecelerinin tahsisinde izlenen yöntem basiretli ve sistemli olmalı; tarihsel deneyimlere dayanan bir doğrulama sürecine tâbi tutulmalıdır. Ayrıca, kredi derecelendirmeleri, finansal durumdaki değişiklikleri yansıtacak şekilde ve sürekli olarak gözden geçirilmelidir. Denetim otoritesi tarafından resmi geçerlilik tanınmasından önce, geriye dönük testi de içeren ve her piyasa segmenti için ihtimamla hazırlanmış, tahsisinden asgari bir tercihen üç yıl geçmiş bir kredi derecelendirme yöntemi mevcut olmalıdır.

- **Bağımsızlık:** Derecelendirme sürecini etkileyebilecek politik veya ekonomik baskılara maruz kalmaması için bir BKDK'nın bağımsız olma şarttır. Kredi derecelendirme süreci, derecelendirme kuruluşunun ortaklık yapısının veya yönetim kurulunun oluşumunun menfaat çatışmasına mahal vermesinden kaynaklanacak tahditlerden mümkün mertebede bağımsız olmalıdır.

- **Uluslararası Erişim/Şeffaflık:** Münferit kredi dereceleri, eşit koşullarla, yasal menfaat sahibi, yerli ve yabancı tüm kuruluşların erişimine açık olmalıdır. Ayrıca, BKDK'nin kullanmakta olduğu genel yöntem de kamuya açıklanmalıdır.

- **Kamuya Açıklama:** BKDK'ler temerrüt tanımı, hesaplama süresi ve her derecenin tanımı da dahil olmak üzere, kullandığı kredi derecelendirme yöntemleri; her derecelendirme kategorisine ilişkin fiili temerrüt oranları; ve derecelendirmeler arasındaki geçiş ve derecelendirmelerde meydana gelen değişiklikleri (AA derecelerinin zaman içinde A olması olasılığı gibi) kamuoyuna açıklamalıdır.

• **Altyapı ve İnsan Kaynağı:** sağlıklı kredi derecelendirmesi yapabilmeleri için BKDK'lerin yeterli insan kaynağı ve altyapıya sahip olmaları gerekmektedir. Yeterli insan kaynağı ve altyapıya sahip olunması BKDK'nin, derecelendirmeye tâbi kurumların üst düzey yöneticileriyle, 40 operasyon kademelerindeki personeliyle sürekli olarak irtibat ve temas halinde olmasına ve bu sayede yapılan kredi değerlendirmelerinin katma değerinin yükseltilmesine olanak sağlayacaktır. Bu tür değerlendirmeler, hem nitel hem de nicel yaklaşımlardan müteşekkil yöntemlere dayanmalıdır.

• **Kredibilite:** Güvenilirlik, bir dereceye kadar, yukarıda sayılan kriterlerle uyumun da doğrudan bir sonucudur. Ayrıca, üçüncü taraflarca (yatırımcılar, sigortacılar, ticaret ortakları) itibar edilmesi de yapılan derecelendirmelerin güvenilirliğine karine teşkil edecektir. Özel ve gizli bilgilerin kötüye kullanılmasına yönelik içsel prosedürlere de sahip olması bir BKDK'nin güvenilirliğini tescilleyen diğer bir unsurdur. resmi geçerlilik tanınabilmesi için, BKDK'nin birden fazla ülkede firma derecelendirmesi yapmış olması gerekmektedir.⁹⁸

3.2.3. Derecelendirmenin Amaçları

Risk dereceleri bir ülkenin veya kuruluşun borç ödeme gücünü ve Pazar payını kaybetme olasılığını yansıtan derecelendirme firmaları, derecelendirme işlemlerinde oldukça tutucu ve tarafsız davranmaktadırlar.⁹⁹

Kredi derecelendirmenin önemli katkılarından birisi, dış piyasalardan yerel piyasaya yatırımcıların girmesinin sağlanmasıdır. Bu o piyasanın özelliğini belli bir not olarak göstermektedir. Borç veren kesim ya da yatırımcı kredi yerel piyasasındaki durumu kolaylıkla saptayabilir. Fakat diğer piyasaların durumu ancak “ kredi derecelendirme kuruluşları” aracılığı ile hızlı ve güvenilir bir şekilde öğrenilebilmektedir.¹⁰⁰

3.2.4. Derecelendirmenin Türleri

Derecelendirmenin literatürde iki türünden bahsedilmektedir. Bunlar iç ve dış derecelendirme türleridir.

⁹⁸ Basel bankacılık denetim komitesi, *Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslar arası Düzeyde Uyumlaştırılması, (Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı), Haziran, 2004, Gözden geçirilmiş versiyon, Türkçe versiyon*, Kaynak: BDDK

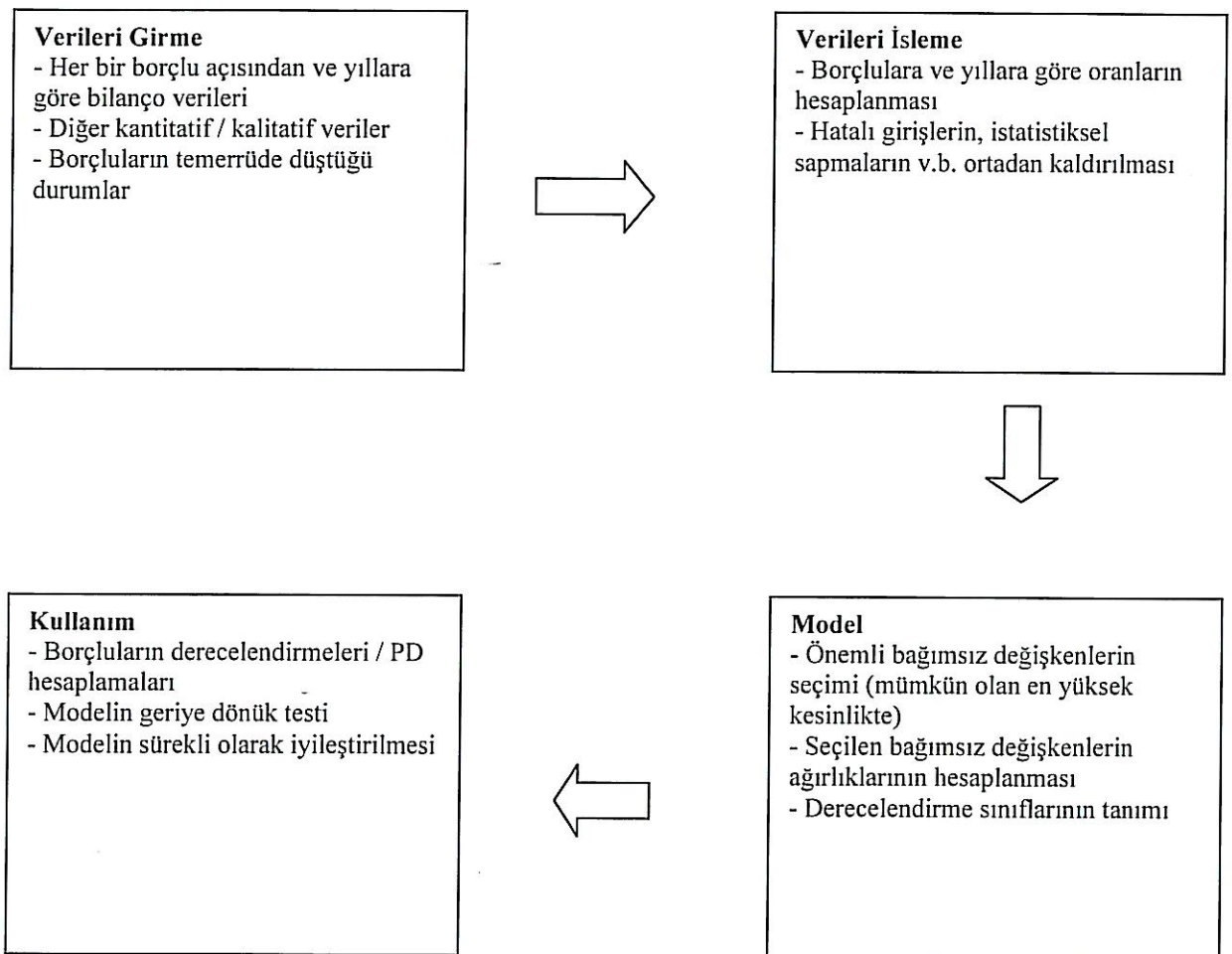
⁹⁹ Babuşçu Ş; a. g. e. s. 75.

¹⁰⁰ Bakdur Alper, Gül Yeter Duman; *“Kredi Notu Uygulaması ve Bazı Ülkelerin Kredi Notu”*, Dış Ekonomik İlişkileri Genel Müdürlüğü, Temmuz 1999, s.1.

İç derecelendirme bankaların kredi verdiği müşterileri için kendi yaptığı derecelendirmedir.

İçsel derecelendirme yaklaşımları bankalara, kendi derecelendirme modellerini kullanma imkanı tanıdığından ve bu sayede temerrüt olasılıklarını (PD) belirlemeleri mümkün olduğundan, önemli bir esneklik sağlamakta ve yaklaşım uygulamasında özerklik vermektedir. Buna karşın resmi otorite bankanın içsel derecelendirme yöntemini gözden geçirmek ve uygulanabilirliğine onay vermek durumunda olduğundan çok önemli bir sorumluluk üstlenmektedir.¹⁰¹

Bankalarda Derecelendirme sürecinin yapısı ve aşamaları

Kaynak: GIESE, Guido; Basel II Çerçevesinde İçsel Derecelendirme Sürecine Giriş, Çeviren Melek Acar Boyacıoğlu, Bankacılar Dergisi, Sayı 46, 2003.

Dış derecelendirme ise bankaların dış derecelendirme firmaları tarafından derecelendirmeye tabi tutulmasıdır. Banka derecelendirme sistemleri, gelişmiş bankacılık sektörlerinde 1990'ların başında sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim

¹⁰¹ Yayla, Münür, ve Yasemin Türker Kaya, , *Basel II, Ekonomik Yansımaları ve Geçiş Süreci*, ARD Çalışma Raporları:2005/3, BDDK Araştırma Dairesi,s. 8.

etkinliği, karlılık ve likidite performanslarını göz önünde bulundurarak yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.¹⁰²

Standart Yaklaşım: Standart yaklaşımda bankacılık defterindeki firmalar, bankalar ve ÷lke riskleri için bağımsız dışsal derecelendirme kurumlarının (Standart&Poors, Moody's, Fitch gibi) derecelendirmeleri kullanılarak varlıkların risk ağırlıkları hesaplanır. Hangi derecelendirme şirketinin notlarının kullanılacağını ulusal otorite belirleyecektir.¹⁰³

¹⁰² Beycan Mehmet, *Bankalarda Performans Değerlemesi Ve Bir Uygulama*, Dokuz Eyl÷l Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2007, s. 86-87.

¹⁰³ *Ankara Ticaret Odası Yayınları, BASEL II "Kobilerin Kredi Riski ve Derecelendirmesi" Ankara, 2007, s. 23.*

IV. BÖLÜM

IV. Garanti Bankası A.Ş. Kredi risk Analizi

4.1. Riskin Sorunlu Alacakların Aktif İçindeki Payı ile Ölçülmesi

Tablo III: Riskin, Sorunlu Alacakların Aktif içindeki Payı İle Ölçülmesi

YILLAR	DÖNEM	BRÜT SORUNLU ALACAK TUTARI (x) (TL)	TOPLAM AKTİF TUTARI (y) (TL)	x/y
2005	ARALIK	722715	41301764	0,017498
2006	ARALIK	644234	57298386	0,011243
2007	ARALIK	852314	76148493	0,011193
2008	ARALIK	1264824	99038413	0,012771
2009	EYLÜL	2165595	111548414	0,019414

Brüt sorunlu alacak tutarı bilançoda takipteki alacaklar olacak geçmektedir. Bu oran, toplam aktif tutarının içinde ne oranda sorunlu alacak olduğunu göstermektedir ve bu oranın artıyor olması kredi riskinin arttığı anlamına gelmektedir. 2005-2008 yılları son dönemler ve 2009 yılı Eylül dönemi itibariyle ele almış olduğumuz verilere göre elde ettiğimiz oranlara baktığımızda 2005 yılında yüksek olduğunu 2006, 2007 yıllarında düşüş gösterdiğini, 2008 yılında biraz artışla 2009 yılının Eylül ayında en yüksek seviyeye geldiğini görüyoruz. Bu dönemlerde yıldan yıla aktif artışları genelde aynı seviyede olmuşken 2006 yılında düşen sorunlu alacak miktarının 2007 yılında normal bir artış gösterdiği ancak 2008 hızlı bir yükselişle 2009 yılının Eylül ayına kadar büyük oranda arttığını görüyoruz. Bu da bize 2007 ile birlikte kredi riskinin hızlı bir artışa geçtiğini ve giderek büyüyen bir hızla arttığını göstermektedir.

Tablo IV: Brüt Sorunlu Alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı

YILLAR	DÖNEM	BRÜT SORUNLU ALACAK TUTARI (x) (TL)	PLASE EDİLEBİLİR VE FAİZLE İLİŞKİLİ AKTİF TUTARI (Y) (TL) (V+VII)	x/y
2005	ARALIK	722715	9127417	0,079181
2006	ARALIK	644234	10391158	0,061998
2007	ARALIK	852314	14029371	0,060752
2008	ARALIK	1264824	19019972	0,0665
2009	EYLÜL	2165595	26810604	0,080774

Plase edilebilir aktifler; bankalar arası plasmanlar, menkul değerler portföyündeki faizli menkuller, bireysel, kurumsal, ticari plasmanlar ve yatırım bankalarındaki finansal kiralama alacaklarından oluşmaktadır. Başka bir ifade ile kasa / bankalar, sabit kıymetler, iştirakler, borçlu ve geçici hesaplar ve diğer aktifler dışında kalan aktif kalemler plase edilebilir aktiflerdir. Bu oran toplam plase edilebilir aktiflerin içinde ne oranda sorunlu alacağın olduğunu göstermektedir ve bu oranın da dönemler itibariyle artıyor olması kredi riskinin arttığı anlamına gelmektedir. Tablo IV'e bakıldığında kredi riskinin en yüksek olduğu dönem 2009 Eylül dönemidir. 2005'ten sonra azalmaya başlayan risk, 2007 Aralık ayından sonra tekrar yükselmeye geçmiş ve son dönem itibariyle son 5 yılın en yüksek seviyesindedir.

Tablo V: Net Sorunlu Alacaklar / Toplam Aktif Tutarı

YILLAR	DÖNEM	BRÜT SORUNLU ALACAK TUTARI (x) (TL)	ÖZEL KARŞILIKLAR (TL)	NET SORUNLU ALACAKLAR(x) (TL)	TOPLAM AKTİF TUTARI(y) (TL)	x/y
2005	ARALIK	722715	485292	237423	41301764	0,005748495
2006	ARALIK	644234	458392	185842	57298386	1,405421561
2007	ARALIK	852314	545274	307040	76148493	1,56309305
2008	ARALIK	1264824	814678	450146	99038413	1,552544686
2009	EYLÜL	2165595	1770966	394629	111548414	1,222832624

Net sorunlu alacak tutarı, brüt sorunlu alacak tutarından karşılıkların çıkarılması sonucu elde edilmektedir. Bu oran aktif tutarının içinde ne oranda net sorunlu

alacağın olduğunu göstermektedir ve bu oranın artıyor olması kredi riskinin artıyor olması anlamına gelmektedir. Tablodan elde etmiş olduğumuz oranlara bakıldığında, kredi riskinin 2004'te çok düşük seviyede olduğu, daha sonraki yıllarda giderek arttığı görülmektedir. Son dönemde ise önceki 3 döneme göre daha düşük bir seviyeye gerilemiş olması bu değerlendirmeye göre düştüğünü göstermektedir.

Tablo VI: Net Sorunlu alacaklar / Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif tutarı

YILLAR	DÖNEM	BRÜT SORUNLU ALACAK TUTARI (A) (TL)	ÖZEL KARŞILIKLAR (B) (TL)	NET SORUNLU ALACAKLAR(x) (A-B) (TL)	PLASE EDİLEBİLİR VE FAİZLE İLİŞKİ AKTİF TUTARI (Y) (TL)	x/y
2005	ARALIK	722715	485292	237423	9127417	0,026012
2006	ARALIK	644234	458392	185842	10391158	1,405422
2007	ARALIK	852314	545274	307040	14029371	1,563093
2008	ARALIK	1264824	814678	450146	19019972	1,552545
2009	EYLÜL	2165595	1770966	394629	26810604	1,222833

Bu oran, plase edilebilir aktif tutarın içinde ne oranda net sorunlu alacakların olduğunu göstermektedir. Net sorunlu alacaklar, daha önce de bahsettiğimiz gibi, brüt sorunlu alacaklardan karşılıkların çıkarılması sonucu elde edilmektedir. Bu oranın artıyor olması yine kredi riskinin arttığını göstermektedir. Tabloyu incelediğimizde, bir önceki değerlendirmeye aynı olduğunu yani son dönemde kredi riskinde önceki 3 yıla göre bir azalma olduğunu söyleyebiliriz.

4.2. Riskin Gelir Tablosundaki Karşılık giderlerinin Gelir Tablosu Tutarları ile Karşılaştırılması Yoluyla Ölçülmesi

Tablo VII: Dönemsel Karşılık giderleri / Dönemsel Net Faiz Geliri

YILLAR	DÖNEM	KARŞILIK GİDERİ(x) (TL)	NET FAİZ GELİRİ(y) (TL)	x/y
2005	ARALIK	433370	1423468	0,304447
2006	ARALIK	449525	1817392	0,247346
2007	ARALIK	335996	2151783	0,156148
2008	ARALIK	617955	3097952	0,199472
2009	EYLÜL	1474257	3837725	0,384149

Karşılık giderleri hesabı gelir tablosundaki kredi ve diğer alacaklar karşılığı hesabını ifade etmektedir. İhtiyatlılık kavramı gereğince şüpheli hale gelen alacaklar için karşılık ayrılması gerekmektedir. Bu oran, net faiz gelirlerinin içinde ne oranda karşılık giderinin olduğunu göstermektedir ve bu oranın artması yine kredi riskinin arttığını, azalması da kredi riskinin azaldığını göstermektedir. Tabloya baktığımızda, 2005'ten 2007'nin sonuna kadar bir düşüş görmekteyiz. Yine önceki risk değerlendirmelerinde olduğu gibi 2008 ve 2009 da hızlı bir artış ve maksimum seviyeye ulaşma söz konusudur.

Tablo VIII: Dönemsel Karşılık Giderleri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar

YILLAR	DÖNEM	KARŞILIK GİDERİ(x) (TL)	VERGİ ÖNCESİ KAR(y) (TL)	x/y
2004	ARALIK	431370	702881	0,613717
2005	ARALIK	449525	1027202	0,437621
2006	ARALIK	335996	1465112	0,229331
2007	ARALIK	349695	2918904	0,119804
2008	ARALIK	617955	2346775	0,263321
2009	EYLÜL	1474257	2777418	0,530801

Vergi öncesi kar, dönem net karı ile vergi ve diğer yasal yükümlülükleri karşılıklarının toplamından oluşmaktadır. Aynı zamanda dönem karı olarak da bilinmektedir. Bu oran, vergi öncesi karın içinde ne oranda kredi ve alacak karşılığının olduğunu göstermektedir ve bu oranın artması kredi riskinin arttığını, azalması ise kredi riskinin azaldığını göstermektedir. Tabloyu incelediğimizde, 2004 Aralık'dan itibaren azalmaya başladığını ve 2007 sonunda en düşük seviyede olduğunu ve bu yıldan sonra artış gösterdiğini görmekteyiz.

Tablo IX: Dönemsel karşılık giderleri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar

YILLAR	DÖNEM	KARŞILIK GİDERİ(x) (TL)	VERGİ SONRASI NET KAR(y) (TL)	x/y
2004	ARALIK	431370	400.567	1,076898
2005	ARALIK	449525	769.959	0,58383
2006	ARALIK	335996	1.166.563	0,288022
2007	ARALIK	349695	2.421.756	0,144397
2008	ARALIK	617955	1.891.178	0,326757
2009	EYLÜL	1474257	2.158.258	0,683077

Net vergi sonrası kar, dönem sonunda işletmeye ait olan vergi ve yasal yükümlülüklerden sonraki kar veya zararı göstermektedir. Aynı zamanda dönem net karı veya zararı olarak da bilinmektedir. Bu oran, dönüm net karının / zararının içinde ne oranda karşılık giderinin olduğunu göstermektedir ve bu oranın artması kredi riskinin arttığını, azalması ise kredi riskinin azaldığını göstermektedir. Tabloya göre 2004 ve 2009'da risk yüksek görünmektedir. Bunu krizlere bağlamak uygun bir yaklaşım olacaktır.

Tablo X: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Vergi Öncesi Kar

YILLAR	DÖNEM	NET FAİZ GELİRİ(A) (TL)	KARŞILIK GİDERİ(B) (TL)	KARŞILIK SONRASI NET FAİZ GELİRİ(x) (A-B) (TL)	VERGİ ÖNCESİ KAR(y) (TL)	x/y
2005	ARALIK	1423468	449525	973943	1027202	0,948151
2006	ARALIK	1817392	335996	1481396	1465112	1,011115
2007	ARALIK	2151783	349695	1802088	2918904	0,617385
2008	ARALIK	3097952	617955	2479997	2346775	1,056768
2009	EYLÜL	3837725	1474257	2363468	2777418	0,850959

Karşılık sonrası net faiz geliri, net faiz gelirinden karşılık giderlerinin düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir. Bu oran vergi öncesi karın içinde ne oranda karşılık sonrası net faiz gelirin olduğunu göstermektedir ve bu oranın artması kredi riskinin arttığını, azalması ise kredi riskinin azaldığını ifade

etmektedir. Tabloyu incelediğimizde, oranın en düşük 2007 Aralık ayında olduğu görülmektedir. Bu da kredi riskinin en düşük olduğu dönemi ifade etmektedir. 2008 yılı sonunda ise en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Tablo XI: Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Dönemsel Net Vergi Sonrası Kar

YILLAR	DÖNEM	NET FAİZ GELİRİ(A) (TL)	KARŞILIK GİDERİ(B) (TL)	KARŞILIK SONRASI NET FAİZ GELİRİ(x) (A-B) (TL)	VERGİ SONRASI NET KAR(y)	x/y
2005	ARALIK	1423468	449525	973943	769.959	1,264928
2006	ARALIK	1817392	335996	1481396	1.166.563	1,269881
2007	ARALIK	2151783	349695	1802088	2.421.756	0,744124
2008	ARALIK	3097952	617955	2479997	1.891.178	1,31135
2009	EYLÜL	3837725	1474257	2363468	2.158.258	1,095081

Bu oran, net vergi sonrası karın içinde ne oranda karşılık sonrası net faiz gelirinin olduğunu ifade etmektedir. Bu oranın artıyor olması kredi riskinin arttığını, azalıyor olması ise kredi riskinin azaldığını ifade etmektedir. Tabloyu incelediğimizde, en yüksek kredi riskinin 2008 yılında gerçekleştiğini ve nedeninin düşük oranda karşılık ayrılması olduğunu görmekteyiz.

SONUÇ:

Bankacılık denetimiyle ilgili önemli hususların anlaşılmasının kolaylaştırılması ve dünya genelinde bankacılık denetiminin kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla 1974 yılında oluşturulan Basel Bankacılık Denetim Komitesi, ulusal sermaye yeterliliği hesaplama yöntemlerini birbirleriyle uyumlu hale getirmek ve bu konuda asgari bir standart oluşturmak amacıyla Basel I olarak adlandırılan sermaye Yeterliliği Uzlaşısını 1988 yılında yayımlamıştır. Basel I; bankaların risk düzeylerini tam olarak yansıtmaması, düzenlemenin yarattığı farklılıklar nedeniyle oluşabilecek arbitrajı engelleyememesi, operasyonel risk gibi bazı riskleri içermemesi ve OECD ülkesi kriterinin yol açtığı rekabet eşitsizliği nedeniyle bankalarda yeterli sermaye ve risk yönetimine sahip olunması veya bankacılık sisteminin güven ve sağlamlığının temin edilmesi hususlarında yetersiz kalmış ve yeni bir düzenleme ihtiyacı hâsıl olmuştur. Basel II Uzlaşısı, riskleri yasal özkaynak gereksinimleri ile daha iyi eşleştirmiş, risk ölçümü ve yönetimindeki gelişmeleri dikkate alarak daha kapsamlı bir yaklaşım inşa

etmiş, finansal sistemdeki güvenliği ve sağlamlığı desteklemeyi ve rekabet eşitliğini kolaylaştırmayı sürdürmüş ve karmaşıklık düzeyi çeşitlilik arz eden özellikle uluslararası bankalara odaklanmıştır.

Basel II kriterleri hükümetlerden firmalara, meslek mensuplarından akademisyenlere kadar geniş bir etki alanına sahiptir. Özellikle Avrupa Birliği uyum sürecindeki ülkemizde Basel II kriterleri çok büyük öneme sahiptir. Henüz uygulama tarihi belli olmayan Basel II'ye uyumu kolaylaştırabilmek için ilgili alanlarda çalışmalar yapılmaya başlanmıştır ve birçok banka teknik altyapılarını tamamlamış ve konuyla ilgili örgütlemelerini gerçekleştirmiştir. Basel II kriterlerinin yeni düzenlemeler getirdiği alanlardan biri de derecelendirme faaliyetleri ve derecelendirme müesseseleridir.

Çalışmamızda öncelikle Basel çalışmaları kapsamında Basel II kriterlerinin getirdiği yeni düzenlemelerin ana hatları ile açıklanması amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı, kredilerin ve kredi risklerinin Basel II kapsamında değerlendirilmesi, kredi riski ölçüm yöntemlerinden ikisi kullanılarak Garanti Bankası A.Ş.'nin risk ölçümünün yapılması ve bu bağlamda yaşanan süreç açıklanmaya çalışılmıştır.

Yapılan risk ölçümü sonucu 2004 krizi ile birlikte yükselen kredi riskleri 2008 yılına kadar bir düşüş seyretmiş ancak bu yılın sonundan itibaren yeni krizin etkisiyle normalin üstünde bir artış sergilemiştir. Bu artışın olduğu dönemlerde banka alacak takibine önem vererek riski azaltma yoluna gitmelidir. Ayrıca bazı bankaların yaptığı gibi (Akbank), tahsil olunacak alacaklar hesabında izlenen varlıklarının varlık şirketlerine satışını gerçekleştirerek risklerini azaltma yoluna gidebilir. İkinci bölümde bahsettiğimiz emniyet, seyyaliyet ve randıman ilkelerine yüksek derecede verilecek önem, riskin azaltılmasında büyük rol oynayacaktır.

KAYNAKÇA KİTAPLAR

AKGÜÇ Öztin ; (1989), "*Finansal Yönetim*", Muhasebe Enstitüsü Yayını, Yayın No:56, 5.Basım, Avcıol Matbaası, İstanbul.

ALKIN Emre, SAVAŞ Tuğrul , AKMAN Vedat ; (2001) "*Bankalarda Risk Yönetimine Giriş*", Çetin Matbaacılık, İstanbul .

ARAS Güler; (1996), "*Ticari Bankalarda Kredi Portföyünün Yönetimi*", Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara.

BABUŞÇU Şenol, (2003), "*Türk Bankacılık Sektöründe Beklentiler ve Gelişmeler*", Halk Bankası, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara.

BABUŞÇU Şenol; (1994) "*Bankacılıkta Risk Derecelendirmesi*", Sermaye Piyasası Kurulu Yayını, Ankara.

BAKDUR Alper ; DUMAN Gül Yeter ; (1999), "*Kredi Notu Uygulaması ve Bazı Ülkelerin Kredi Notu*", Dış Ekonomik İlişkileri Genel Müdürlüğü, Ankara.

BAYBAR Şaziye ve Ahmet BAYOĞLU, (1997), *Bankacılıkta Kaynak Maliyeti*, T.B.B. Ekonomik Araştırmalar Merkezi Yayınları No:8, Aralık , Ankara.

BERK, Niyazi. (1998), *Avrupa Topluluğuna Tam Üyelik Açısından Türk Bankacılık Sisteminin Uyum Gereksinimleri*, 2. Baskı, İTÜ, İstanbul.

BERK Niyazi ; "*Bankacılıkta; Pazara Yönelik Kredi Yönetimi*, 3. Basım, Beta Yayın Dağıtım, 2001, İstanbul.

BOLAK, Mehmet , (2004) , *Risk ve Yönetimi*, Birsan Yayınevi, İstanbul.

CANDAN, Hasan; ÖZÜN Alper (2006);*Bankacılıkta Risk Yönetimi ve Basel II*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.

CEYLAN, Ali; Turhan Korkmaz; (2004)" *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*," 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

ÇITAK, Serdar; (1999), *Geleneksel Risk Yönetiminden Programlanmış Menkul Kıymet İşlemleri*, Dünya Yayıncılık, Ekonomi Dizisi:7, İstanbul .

ÇOLAK, Ömer Faruk;(2005) *Finansal Piyasalar ve Para Politikası*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

DOĞMUŞ, Makbule Didem; (2008), *AB Ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Bülteni*, Ankara.

KAVAL, Hasan, 2000. *Bankalarda Risk Yönetimi*, Yaklaşım Yayınları, Ankara.

PARASIZ, İlker;(2000) “*Modern Bankacılık Teori Ve Uygulama*”, Kuşak Yayınevi, İstanbul.

Risk Yönetimi Müdürlüğü, (2004),*Bankacılıkta Yeni Sermaye Yeterliliği Düzenlemeleri: Basel II*, T. İş Bankası A.Ş. Eğitim Md.Yayınları, İstanbul.

SAYIM Ferhat; (2006) TBB, “*Bankalarda Kredi Karşılıkları Sistemi ve Vergisel İncelemesi*”, Yayın No:244, Şubat, Ankara.

SEVAL Belkis ; (1990), “ *Kredilendirme Süreci ve Kredi Yönetimi*”, Muhasebe Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

ŞAKAR Hakan ; (2000), “ *Genel Bankacılık Bilgileri*”, Strata Yayıncılık, Yayın No:4, İstanbul.

Tezer Öcal ve Ö.Faruk Çolak; (1999), “*Finansal Sistem ve Bankalar*”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Avni Zarakolu; (1990), “ *Bankacılar için Para ve Kredi Bilgisi*”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No:354, Bankacılar Serisi No; 5, 11.Baskı, Ankara.

YAYINLAR ve ÇALIŞMALAR

Active Araştırma, (2000) *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, Ekim-Kasım Sayısı.

Ankara Ticaret Odası Yayınları, (2007), *Basel II, Kobilerin Kredi Riski ve Derecelendirilmesi*, Ankara.

ARAS, Güler, (2007), “*Basel II Bankacılık Düzenlemelerinin Ekonomiye ve Reel Sektöre Yansımaları*”, Deloitte CEO/ CFO Serisi.

ARAS, Güler, (2005), *Friedrich Ebert Vakfı ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün ortaklaşa olarak 24 Aralık 2005 tarihinde İstanbul'da düzenlemiş olduğu çalıştayda Tebliğ olarak sunulan Çalışma*, İstanbul.

ARAS Güler; (1996), “*Ticari Bankalarda Kredi Portföyünün Yönetimi*”, Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara.

ARSLAN, İbrahim,(2007), *Basel Kriterleri ve Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri*, www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2007/18./IBRAHIMARSLAN.PDF

ATAN, Murat; (2002), “ *Risk Yönetimi ve Türk Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama*”, Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara.

ATİKER, Mustafa, (2005), “*Basel I ve Basel II*, Konya Ticaret Odası Etüt Araştırma Servisi”, Sayı: 2005 -41/08, Konya,

AYDIN, M. Erol ; (1993) “*Aktif-Pasif Yönetiminde Likidite ve Faiz Oranı Riski*”, Uzman Gözüyle Bankacılık Dergisi.

BEYCAN Mehmet; (2007), *Bankalarda Performans Değerlemesi Ve Bir Uygulama*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

BDDK, (2005) , *10 Soruda Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı, (BASEL II)*, Ankara.

DİNÇER Yeşim ; (2001) “*Kredilendirme Teknikleri/ Kredi Risk Yönetimi*”, TBB Eğitim ve Tanıtım Grubu Semineri, 4-6 Nisan, İstanbul.

DELİKANLI İhsan Uğur; (2000), “*Bankalarda Uluslararası Standartlara Uygun Risk Yönetimi ve Kontrolü*”, İktisadi Araştırmalar Vakfı, Seminer, İstanbul.

ERÇEL, Gazi, (1999), *Türk Bankacılık Sistemi, Türk Amerikan Konseyi Toplantısı*, TCMB, Ankara.

EYÜPGİLLER Servet ; “*Bankacılar için Banka İşletmeciliği Bilgisi*”, Bankacılar Serisi No:18, 1999, Ankara.

ERKAN Mehmet ; (1990), ” *Enflasyonist Ortamda İşletmelerin Ticari Kredi Yönetimi*”, Anadolu Üniversitesi Yayını; No: 380, Afyon İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını; No:7, Eskişehir.

KAZMİRCİ Kaya ve BAŞLIGİL Begüm ; (200) “*Denetim+ Danışmanlık= İş Denetimi*”, Active Bankacılık ve Finans Makaleleri , İstanbul .

MADENDERE M.Ali ,(2003) “*Risk Bazlı İç Denetim*”, Terimler Sözlüğü Bölümü, İstanbul.

MANDACI P.E. ; “*Türk Bankacılık Sektörünün Taşıdığı Riskler ve Finansal Riski Aşmada Kullanılan Risk Ölçüm Teknikleri*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:5, İzmir.

ÖZEREN, Baran; (2000), *İç Denetim, Standartları ve Mesleğin Yeni Açılımları*, Sayıştay, Ankara.

ÖZEN Nahit , *Temel Kredi Bilgileri*, T.B.B. Eğitim ve Tanıtım Grubu Semineri, Ocak 1998, Ankara, www.tbb.org.tr

MİÇÖZKADIOĞLU Andaç.; 2002, *Piyasa Riski Yönetimi Politikaları, Risk Yönetimi Haber Bülteni*, Deloitte & Touche, Sayı 7, İstanbul.

SUNGUR Turgut ; (1999), “*Bankacılar için Banka Tekniği İşlemleri*”, Bankacılar Serisi, No:23, 4. Baskı, Ankara.

TEKER, Suat; BOLGÜN, K. Evren; AKÇAY M. Barış; (2005), *Banka Sermaye Yeterliliği: Basel II Standartlarının Bir Türk Bankasına Uygulanması*, Elektronik sosyal Bilimler Dergisi, C:3

Tezer Öcal ve Ö.Faruk Çolak; (1999), “*Finansal Sistem ve Bankalar*”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

TEMEL Halime ; 2006, “ *Basel II Kriterlerine Göre Ticari Bankalarda Kredi Risk Yönetimi*”, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TUĞAY Fatoş; (1991) “*Ülke Riski*”, Bankacılar Dergisi:5, Temmuz, İstanbul.

TBB Çalışma Grubu, (2006),*Risk Yönetimi Prensipleri*, Sayı:57

TBB, (1992), Bankalar Kanunu (Kanun No: 4389), Madde 2

TBB ,(1999) “*Kredi Riskinin Yönetimine İlişkin Temel İlkeler*”, İstanbul.

TBB, (2002)“ *Yeni Sermaye Yeterliliği Düzenlemesi*”, Ekim.

TBB, (2004), *Bankaların Risk Yönetimi Çalışmaları Hakkında Değerlendirme*, Risk Yönetim Sistemleri ve Uygulama Esasları Çalışma Grubu, Nisan.

TBB, (2004), *Risk Yönetimi ve Basel II'nin KOBİ'lere Etkileri*, Yayın No:228, Eylül.

TBB, (2005), *Risk Yönetimi ve Basel II'nin Kobilere Etkiler*”, 2. Baskı, Yayın No: 238, İstanbul,

ULUDAĞ, İlhan; (2006), *RİSK YÖNETİMİ*, 25 Nisan –Kadir Has Üniversitesi - Finans Kulüp Konferansı Açılış Konuşması .

Yayla, Münür, ve Yasemin Türker Kaya, (2005), *Basel II, Ekonomik Yansımaları ve Geçiş Süreci, ARD Çalışma Raporları:2005/3*, BDDK Araştırma Dairesi.

YÜZBAŞIOĞLU, A.Nejat, (2003) *Risk Yönetimi Ve Bankaların Denetimi*, Risk Yönetimi Konferansı (16 Ocak), İstanbul.

DİĞER

<http://www.baskent.edu.tr>

<http://www.bddk.org.tr>

<http://www.bumko.gov.tr/>

<http://www.deu.edu.tr>

<http://www.global.com.tr/sozluk>

<http://www.imkb.gov.tr/>

<http://www.moodys.com>

<http://scholar.google.com.tr/>

<http://www.selcuk.edu.tr>

<http://www.tbb.org.tr/> (Gelir Tablosu ve Bilançoların Tamamı)

<http://www.yenimakale.com>

<http://www.yok.gov.tr/>

EKLER**EK-1. Bilançolar**

Konsolide Mali Tablolar				
Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2005 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
			ÖNCEKİ DÖNEM	
	AKTİF KALEMLER		31 Aralık 2005	
		TP	YP	Toplam
I.	NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	1.110.811	2.999.181	4.109.992
II.	GERÇEĞE UYGUN D FARKI K/Z'A YANSITILAN FV (Net)	136.893	838.363	975.256
2.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	136.424	826.595	963.019
2.1.1	Devlet Borçlanma Senetleri	136.361	164.567	300.928
2.1.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.1.3	Diğer Menkul Değerler	63	662.028	662.091
2.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan O. Sınıflandırılan FV	-	-	-
2.2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.2.3	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
2.3	Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	469	11.768	12.237
III.	BANKALAR VE DİĞER MALİ KURULUŞLAR	475.644	1.881.199	2.356.843
IV.	PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	-	-	-
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-
V.	SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	5.998.275	2.860.829	8.859.104
5.1	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	19.108	3.005	22.113
5.2	Devlet Borçlanma Senetleri	5.947.803	2.764.127	8.711.930
5.3	Diğer Menkul Değerler	31.364	93.697	125.061
VI.	KREDİLER	9.641.809	8.657.268	18.299.077
6.1	Krediler	9.404.386	8.657.268	18.061.654
6.2	Takipteki Krediler	714.938	7.777	722.715
6.3	Özel Karşılıklar (-)	477.515	7.777	485.292
VII.	FAKTORİNG ALACAKLARI	233.735	34.578	268.313
VIII.	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	182.788	2.881.857	3.064.645

8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	181.748	2.772.471	2.954.219
8.2	Diğer Menkul Değerler	1.040	109.386	110.426
IX.	İŞTİRAKLER (Net)	26.497	4.401	30.898
9.1	Özkaynak Yöntemine Göre Konsolide Edilenler	-	-	-
9.2	Konsolide Edilmeyenler	26.497	4.401	30.898
9.2.1	Mali İştirakler	-	4.401	4.401
9.2.2	Mali Olmayan İştirakler	26.497	-	26.497
X.	BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	8.310	6.163	14.473
10.1	Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	419	6.163	6.582
10.2	Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	7.891	-	7.891
XI.	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net)	-	-	-
11.1	Özkaynak Yöntemine Göre Konsolide Edilenler	-	-	-
11.2	Konsolide Edilmeyenler	-	-	-
11.2.1	Mali Ortaklıklar	-	-	-
11.2.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
XII.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR (Net)	232.958	554.192	787.150
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	285.089	611.831	896.920
12.2	Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-
12.3	Diğer	-	-	-
12.4	Kazanılmamış Gelirler (-)	52.131	57.639	109.770
XIII.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR	-	5.300	5.300
13.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	5.300	5.300
13.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XIV.	MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	1.058.459	53.601	1.112.060
XV.	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	69.877	1.712	71.589
15.1	Şerefiye	6.611	-	6.611
15.2	Diğer	63.266	1.712	64.978
XVI.	VERGİ VARLIĞI	59.152	2	59.154
16.1	Cari Vergi Varlığı	-	-	-
16.2	Ertelenmiş Vergi Varlığı	59.152	2	59.154
XVII.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR (Net)	423.893	-	423.893
XVIII.	DİĞER AKTİFLER	738.671	125.346	864.017
	AKTİF TOPLAMI	20.397.772	20.903.992	41.301.764

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları					
31 Aralık 2005 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço					
BİN YENİ TÜRK LİRASI					
			ÖNCEKİ DÖNEM		
PASİF KALEMLER			31 Aralık 2005		
			TP	YP	Toplam
I.	MEVDUAT		11.879.907	13.611.319	25.491.226
II.	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR		41.441	46.546	87.987
III.	ALINAN KREDİLER		381.057	6.307.392	6.688.449
IV.	PARA PİYASALARINA BORÇLAR		1.365.506	974.818	2.340.324
4.1	Bankalararası Para Piyasalarından Borçlar		-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Borçlar		-	-	-
4.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar		1.365.506	974.818	2.340.324
V.	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)		-	-	-
5.1	Bonolar		-	-	-
5.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler		-	-	-
5.3	Tahviller		-	-	-
VI.	FONLAR		-	-	-
VII.	MUHTELİF BORÇLAR		1.137.240	189.407	1.326.647
VIII.	DİĞER YABANCI KAYNAKLAR		155.336	577.971	733.307
IX.	FAKTÖRİNG BORÇLARI		44.835	6.463	51.298
X.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR (Net)		-	3.973	3.973
10.1	Finansal Kiralama Borçları		-	4.574	4.574
10.2	Faaliyet Kiralaması Borçları		-	-	-
10.3	Diğer		-	-	-
10.4	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)		-	601	601
XI.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR		-	-	-
11.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar		-	-	-
11.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar		-	-	-
11.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar		-	-	-

XII.	KARŞILIKLAR	462.475	9.524	471.999
12.1	Genel Karşılıklar	95.043	5.663	100.706
12.2	Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-
12.3	Çalışan Hakları Karşılığı	105.561	-	105.561
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	154.487	-	154.487
12.5	Diğer Karşılıklar	107.384	3.861	111.245
XIII.	VERGİ BORCU	131.706	16.940	148.646
13.1	Cari Vergi Borcu	131.683	16.351	148.034
13.2	Ertelenmiş Vergi Borcu	23	589	612
XIV.	SATIŞ AMAÇLI DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN BORÇLAR	-	-	-
XV.	SERMAYE BENZERİ KREDİLER	-	60.206	60.206
XVI.	ÖZKAYNAK LAR	3.840.892	56.810	3.897.702
16.1	Ödenmiş Sermaye	2.100.000	-	2.100.000
16.2	Sermaye Yedekleri	886.270	55.391	941.661
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-
16.2.2	Hisse Senedi İptal Kârları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	110.684	51.838	162.522
16.2.4	Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Değer Artışları	2.147	-	2.147
16.2.5	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Değer Artışları	-	-	-
16.2.6	İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. Bedelsiz Hisse Senetleri	885	-	885
16.2.7	Riskten Korunma Fonları (Etkin Kısım)	-	3.553	3.553
16.2.8	Satış Amaçlı Duran Varlıklar Değer Artışları	-	-	-
16.2.9	Diğer Sermaye Yedekleri	772.554	-	772.554
16.3	Kâr Yedekleri	68.127	1.419	69.546
16.3.1	Yasal Yedekler	67.990	1.419	69.409
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	-	-	-
16.3.4	Diğer Kâr Yedekleri	137	-	137
16.4	Kâr veya Zarar	744.473	-	744.473
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kâr ve Zararları	(4.379)	-	(4.379)
16.4.2	Dönem Net Kâr ve Zararı	748.852	-	748.852
16.5	Azınlık Hakkı	42.022	-	42.022
	PASİF TOPLAMI	19.440.395	21.861.369	41.301.764

Konsolide Mali Tablolar				
Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2006 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
BİN YENİ TÜRK LİRASI				
AKTİF KALEMLER			CARİ DÖNEM	
			31 Aralık 2006	
		TP	YP	Toplam
I.	NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	1.885.419	3.399.014	5.284.433
II.	GERÇEĞE UYGUN D FARKI K/Z'A YANSITILAN FV (Net)	112.526	940.039	1.052.565
2.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	96.229	901.214	997.443
2.1.1	Devlet Borçlanma Senetleri	86.754	128.549	215.303
2.1.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.1.3	Diğer Menkul Değerler	9.475	772.665	782.140
2.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan O. Sınıflandırılan FV	-	-	-
2.2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.2.3	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
2.3	Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	16.297	38.825	55.122
III.	BANKALAR VE DİĞER MALİ KURULUŞLAR	207.543	2.345.038	2.552.581
IV.	PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	-	-	-
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-
V.	SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	5.604.552	4.205.447	9.809.999
5.1	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	27.513	21.668	49.181
5.2	Devlet Borçlanma Senetleri	5.577.039	3.992.815	9.569.854
5.3	Diğer Menkul Değerler	-	190.964	190.964
VI.	KREDİLER	15.721.751	13.513.102	29.234.853
6.1	Krediler	15.536.406	13.512.605	29.049.011
6.2	Takipteki Krediler	636.589	7.645	644.234
6.3	Özel Karşılıklar (-)	451.244	7.148	458.392
VII.	FAKTÖRİNG ALACAKLARI	479.158	102.001	581.159
VIII.	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	4.033.978	1.138.623	5.172.601

8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	4.032.026	1.073.790	5.105.816
8.2	Diğer Menkul Değerler	1.952	64.833	66.785
IX.	İŞTİRAKLER (Net)	1.535	-	1.535
9.1	Özkaynak Yöntemine Göre Konsolide Edilenler	-	-	-
9.2	Konsolide Edilmeyenler	1.535	-	1.535
9.2.1	Mali İştirakler	-	-	-
9.2.2	Mali Olmayan İştirakler	1.535	-	1.535
X.	BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	8.310	585	8.895
10.1	Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	419	585	1.004
10.2	Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	7.891	-	7.891
XI.	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net)	-	-	-
11.1	Özkaynak Yöntemine Göre Konsolide Edilenler	-	-	-
11.2	Konsolide Edilmeyenler	-	-	-
11.2.1	Mali Ortaklıklar	-	-	-
11.2.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
XII.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR (Net)	399.486	887.382	1.286.868
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	501.017	990.216	1.491.233
12.2	Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-
12.3	Diğer	-	-	-
12.4	Kazanılmamış Gelirler (-)	101.531	102.834	204.365
XIII.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR	-	4.799	4.799
13.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	4.799	4.799
13.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XIV.	MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	917.332	59.955	977.287
XV.	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	83.547	3.725	87.272
15.1	Şerefiye	6.388	-	6.388
15.2	Diğer	77.159	3.725	80.884
XVI.	VERGİ VARLIĞI	43.810	20	43.830
16.1	Cari Vergi Varlığı	-	-	-
16.2	Ertelenmiş Vergi Varlığı	43.810	20	43.830
XVII.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR (Net)	115.196	-	115.196
XVIII.	DİĞER AKTİFLER	919.364	165.149	1.084.513
	AKTİF TOPLAMI	30.533.507	26.764.879	57.298.386

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2006 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
		BİN YENİ TÜRK LİRASI		
		CARİ DÖNEM		
PASİF KALEMLER		31 Aralık 2006		
		TP	YP	Toplam
I.	MEVDUAT	14.326.846	19.453.359	33.780.205
II.	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	243.904	15.641	259.545
III.	ALINAN KREDİLER	950.116	8.711.759	9.661.875
IV.	PARA PİYASALARINA BORÇLAR	4.310.794	984.851	5.295.645
4.1	Bankalararası Para Piyasalarından Borçlar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Borçlar	-	-	-
4.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	4.310.794	984.851	5.295.645
V.	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)	-	-	-
5.1	Bonolar	-	-	-
5.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-
5.3	Tahviller	-	-	-
VI.	FONLAR	-	-	-
VII.	MUHTELİF BORÇLAR	1.599.078	141.420	1.740.498
VIII.	DiĞER YABANCI KAYNAKLAR	111.242	462.460	573.702
IX.	FAKTÖRİNG BORÇLARI	147.722	30.839	178.561
X.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR (Net)	-	1.664	1.664
10.1	Finansal Kiralama Borçları	-	1.815	1.815
10.2	Faaliyet Kiralaması Borçları	-	-	-
10.3	Diğer	-	-	-
10.4	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)	-	151	151
XI.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	-	-	-
11.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
11.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
11.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XII.	KARŞILIKLAR	614.762	22.748	637.510

12.1	Genel Karşılıklar	148.747	9.719	158.466
12.2	Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-
12.3	Çalışan Hakları Karşılığı	129.930	-	129.930
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	198.676	8.068	206.744
12.5	Diğer Karşılıklar	137.409	4.961	142.370
XIII.	VERGİ BORCU	200.135	1.287	201.422
13.1	Cari Vergi Borcu	199.418	896	200.314
13.2	Ertelenmiş Vergi Borcu	717	391	1.108
XIV.	SATIŞ AMAÇLI DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN BORÇLAR	-	-	-
XV.	SERMAYE BENZERİ KREDİLER	-	143.372	143.372
XVI.	ÖZKAYNAKLAR	4.748.777	75.610	4.824.387
16.1	Ödenmiş Sermaye	2.100.000	-	2.100.000
16.2	Sermaye Yedekleri	805.552	73.433	878.985
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-
16.2.2	Hisse Senedi İptal Kârları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	52.419	70.285	122.704
16.2.4	Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Değer Artışları	2.147	-	2.147
16.2.5	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Değer Artışları	-	-	-
16.2.6	İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. Bedelsiz Hisse Senetleri	950	-	950
16.2.7	Riskten Korunma Fonları (Etkin Kısım)	(22.518)	3.148	(19.370)
16.2.8	Satış Amaçlı Duran Varlıklar Değer Artışları	-	-	-
16.2.9	Diğer Sermaye Yedekleri	772.554	-	772.554
16.3	Kâr Yedekleri	670.144	2.177	672.321
16.3.1	Yasal Yedekler	106.476	2.177	108.653
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	526.745	-	526.745
16.3.4	Diğer Kâr Yedekleri	36.923	-	36.923
16.4	Kâr veya Zarar	1.165.311	-	1.165.311
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kâr ve Zararları	-	-	-
16.4.2	Dönem Net Kâr ve Zararı	1.165.311	-	1.165.311
16.5	Azınlık Hakkı	7.770	-	7.770
	PASİF TOPLAMI	27.253.376	30.045.010	57.298.386

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2007 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
		BİN YENİ TÜRK LİRASI		
			ÖNCEKİ DÖNEM	
AKTİF KALEMLER			31 Aralık 2007	
		TP	YP	Toplam
I.	NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	3.186.970	4.050.061	7.237.031
II.	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)	281.010	750.690	1.031.700
2.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	236.454	690.782	927.236
2.1.1	Devlet Borçlanma Senetleri	225.090	107.044	332.134
2.1.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	1.462	-	1.462
2.1.3	Diğer Menkul Değerler	9.902	583.738	593.640
2.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-	-
2.2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.2.3	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
2.3	Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	44.556	59.908	104.464
III.	BANKALAR	1.058.305	3.497.847	4.556.152
IV.	PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	-	-	-
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	-	-	-
V.	SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	9.822.740	3.712.231	13.534.971
5.1	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	20.797	37.674	58.471
5.2	Devlet Borçlanma Senetleri	9.690.401	2.268.068	11.958.469
5.3	Diğer Menkul Değerler	111.542	1.406.489	1.518.031
VI.	KREDİLER	22.649.101	17.378.545	40.027.646
6.1	Krediler	22.342.086	17.378.520	39.720.606
6.1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler	22.720	51.941	74.661
6.1.2	Diğer	22.319.366	17.326.579	39.645.945
6.2	Takipteki Krediler	846.538	5.776	852.314
6.3	Özel Karşılıklar (-)	539.523	5.751	545.274
VII.	FAKTÖRİNG ALACAKLARI	345.643	148.757	494.400
VIII.	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	3.498.885	801.475	4.300.360
8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	3.495.683	777.619	4.273.302

8.2	Diğer Menkul Değerler	3.202	23.856	27.058
IX.	İŞTİRAKLER (Net)	45.656	-	45.656
9.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	28.997	-	28.997
9.2	Konsolide Edilmeyenler	16.659	-	16.659
9.2.1	Mali İştirakler	14.682	-	14.682
9.2.2	Mali Olmayan İştirakler	1.977	-	1.977
X.	BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	9.694	540	10.234
10.1	Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	418	540	958
10.2	Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	9.276	-	9.276
XI.	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net)	-	-	-
11.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	-	-	-
11.2	Konsolide Edilmeyenler	-	-	-
11.2.1	Mali Ortaklıklar	-	-	-
11.2.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
XII.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR	549.408	1.396.241	1.945.649
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	690.122	1.560.826	2.250.948
12.2	Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-
12.3	Diğer	-	-	-
12.4	Kazanılmamış Gelirler (-)	140.714	164.585	305.299
XIII.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR	-	31.960	31.960
13.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	31.960	31.960
13.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XIV.	MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	1.048.771	72.321	1.121.092
XV.	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	24.926	3.127	28.053
15.1	Şerefiye	6.388	-	6.388
15.2	Diğer	18.538	3.127	21.665
XVI.	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)	-	-	-
XVII.	VERGİ VARLIĞI	63.263	311	63.574
17.1	Cari Vergi Varlığı	5.222	-	5.222
17.2	Ertelenmiş Vergi Varlığı	58.041	311	58.352
XVIII.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)	112.886	-	112.886
18.1	Satış Amaçlı	112.886	-	112.886
18.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XIX.	DİĞER AKTİFLER	1.484.191	122.938	1.607.129

	AKTİF TOPLAMI	44.181.449	31.967.044	76.148.493
--	----------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2007 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
		BİN YENİ TÜRK LİRASI		
		ÖNCEKİ DÖNEM		
PASİF KALEMLER		31 Aralık 2007		
		TP	YP	Toplam
I.	MEVDUAT	20.196.472	23.493.058	43.689.530
1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı	204.546	135.893	340.439
1.2	Diğer	19.991.926	23.357.165	43.349.091
II.	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	501.205	37.388	538.593
III.	ALINAN KREDİLER	1.812.519	9.088.223	10.900.742
IV.	PARA PİYASALARINA BORÇLAR	7.447.905	1.144.051	8.591.956
4.1	Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar	-	-	-
4.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	7.447.905	1.144.051	8.591.956
V.	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)	-	-	-
5.1	Bonolar	-	-	-
5.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-
5.3	Tahviller	-	-	-
VI.	FONLAR	-	-	-
6.1	Müstakriz Fonları	-	-	-
6.2	Diğer	-	-	-
VII.	MUHTELİF BORÇLAR	2.384.138	129.090	2.513.228
VIII.	DİĞER YABANCI KAYNAKLAR	863.062	298.408	1.161.470
IX.	FAKTORİNG BORÇLARI	-	-	-
X.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR	-	4.115	4.115
10.1	Finansal Kiralama Borçları	-	4.115	4.115
10.2	Faaliyet Kiralaması Borçları	-	-	-
10.3	Diğer	-	-	-
10.4	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)	-	-	-
XI.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	-	249	249
11.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
11.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	249	249
11.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-

XII.	KARŞILIKLAR	651.197	22.225	673.422
12.1	Genel Karşılıklar	265.965	14.695	280.660
12.2	Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-
12.3	Çalışan Hakları Karşılığı	143.883	-	143.883
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	101.150	-	101.150
12.5	Diğer Karşılıklar	140.199	7.530	147.729
XIII.	VERGİ BORCU	217.521	3.219	220.740
13.1	Cari Vergi Borcu	217.521	3.189	220.710
13.2	Ertelenmiş Vergi Borcu	-	30	30
XIV.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)	-	-	-
14.1	Satış Amaçlı	-	-	-
14.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XV.	SERMAYE BENZERİ KREDİLER	-	728.771	728.771
XVI.	ÖZKAYNAKLAR	6.983.672	142.005	7.125.677
16.1	Ödenmiş Sermaye	2.100.000	-	2.100.000
16.2	Sermaye Yedekleri	886.218	139.484	1.025.702
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-
16.2.2	Hisse Senedi İptal Kârları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değerleme Farkları	81.517	108.020	189.537
16.2.4	Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	29.864	-	29.864
16.2.5	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.6	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.7	İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri	1.509	-	1.509
16.2.8	Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)	774	31.464	32.238
16.2.9	Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.10	Diğer Sermaye Yedekleri	772.554	-	772.554
16.3	Kâr Yedekleri	1.560.342	2.521	1.562.863
16.3.1	Yasal Yedekler	165.846	2.521	168.367
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	1.388.561	-	1.388.561
16.3.4	Diğer Kâr Yedekleri	5.935	-	5.935
16.4	Kâr veya Zarar	2.413.778	-	2.413.778
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kâr/ Zararı	-	-	-
16.4.2	Dönem Net Kâr/ Zararı	2.413.778	-	2.413.778
16.5	Azınlık Payları	23.334	-	23.334
	PASİF TOPLAMI	41.057.691	35.090.802	76.148.493

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
31 Aralık 2008 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
		BİN TÜRK LİRASI		
		CARİ DÖNEM		
AKTİF KALEMLER		31 Aralık 2008		
		TP	YP	Toplam
I.	NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	2.575.060	2.974.970	5.550.030
II.	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)	659.366	614.557	1.273.923
2.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	146.799	383.889	530.688
2.1.1	Devlet Borçlanma Senetleri	123.957	15.599	139.556
2.1.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	13.642	14	13.656
2.1.3	Diğer Menkul Değerler	9.200	368.276	377.476
2.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-	-
2.2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.2.3	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
2.3	Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	512.567	230.668	743.235
III.	BANKALAR	1.713.868	5.336.354	7.050.222
IV.	PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	40.552	-	40.552
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	40.552	-	40.552
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-
V.	SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	15.031.030	3.296.591	18.327.621
5.1	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	17.464	44.989	62.453
5.2	Devlet Borçlanma Senetleri	14.714.792	1.045.877	15.760.669
5.3	Diğer Menkul Değerler	298.774	2.205.725	2.504.499
VI.	KREDİLER	28.086.979	24.662.721	52.749.700
6.1	Krediler	27.636.833	24.662.721	52.299.554
6.1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullandırılan Krediler	48.308	201.823	250.131
6.1.2	Diğer	27.588.525	24.460.898	52.049.423
6.2	Takipteki Krediler	1.239.739	25.085	1.264.824
6.3	Özel Karşılıklar (-)	789.593	25.085	814.678
VII.	FAKTORİNG ALACAKLARI	405.992	245.807	651.799
VIII.	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	6.086.566	1.697.815	7.784.381
8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	6.086.566	1.658.021	7.744.587
8.2	Diğer Menkul Değerler	-	39.794	39.794

IX.	İŞTİRAKLER (Net)	57.074	-	57.074
9.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	40.342	-	40.342
9.2	Konsolide Edilmeyenler	16.732	-	16.732
9.2.1	Mali İştirakler	14.755	-	14.755
9.2.2	Mali Olmayan İştirakler	1.977	-	1.977
X.	BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	20.780	674	21.454
10.1	Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	417	674	1.091
10.2	Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	20.363	-	20.363
XI.	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net)	-	-	-
11.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	-	-	-
11.2	Konsolide Edilmeyenler	-	-	-
11.2.1	Mali Ortaklıklar	-	-	-
11.2.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
XII.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR	450.766	1.653.231	2.103.997
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	560.173	1.869.013	2.429.186
12.2	Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-
12.3	Diğer	-	-	-
12.4	Kazanılmamış Gelirler (-)	109.407	215.782	325.189
XIII.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR	-	69.161	69.161
13.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	69.161	69.161
13.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XIV.	MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	1.108.806	98.218	1.207.024
XV.	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	32.456	5.023	37.479
15.1	Şerefiye	6.388	-	6.388
15.2	Diğer	26.068	5.023	31.091
XVI.	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)	-	-	-
XVII.	VERGİ VARLIĞI	34.877	17.777	52.654
17.1	Cari Vergi Varlığı	70	63	133
17.2	Ertelenmiş Vergi Varlığı	34.807	17.714	52.521
XVIII.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)	81.346	-	81.346
18.1	Satış Amaçlı	81.346	-	81.346
18.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XIX.	DİĞER AKTİFLER	1.823.944	156.052	1.979.996
	AKTİF TOPLAMI	58.209.462	40.828.951	99.038.413

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları					
31 Aralık 2008 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço					
BİN YENİ TÜRK LİRASI					
CARİ DÖNEM					
31 Aralık 2008					
PASİF KALEMLER			TP	YP	Toplam
I.	MEVDUAT		29.119.139	28.840.818	57.959.957
1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı		150.823	350.667	501.490
1.2	Diğer		28.968.316	28.490.151	57.458.467
II.	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR		302.141	298.951	601.092
III.	ALINAN KREDİLER		2.738.501	10.734.878	13.473.379
IV.	PARA PİYASALARINA BORÇLAR		10.452.524	700.656	11.153.180
4.1	Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar		-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar		-	-	-
4.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar		10.452.524	700.656	11.153.180
V.	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)		-	-	-
5.1	Bonolar		-	-	-
5.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler		-	-	-
5.3	Tahviller		-	-	-
VI.	FONLAR		-	-	-
6.1	Müstakriz Fonları		-	-	-
6.2	Diğer		-	-	-
VII.	MUHTELİF BORÇLAR		2.795.404	121.233	2.916.637
VIII.	DİĞER YABANCI KAYNAKLAR		633.430	231.590	865.020
IX.	FAKTORİNG BORÇLARI		-	-	-
X.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR		-	4.845	4.845
10.1	Finansal Kiralama Borçları		-	4.845	4.845
10.2	Faaliyet Kiralaması Borçları		-	-	-
10.3	Diğer		-	-	-
10.4	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)		-	-	-
XI.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR		-	4.871	4.871

11.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
11.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	4.871	4.871
11.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XII.	KARŞILIKLAR	944.756	28.510	973.266
12.1	Genel Karşılıklar	409.543	19.256	428.799
12.2	Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-
12.3	Çalışan Hakları Karşılığı	198.840	-	198.840
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	123.603	-	123.603
12.5	Diğer Karşılıklar	212.770	9.254	222.024
XIII.	VERGİ BORCU	390.131	6.746	396.877
13.1	Cari Vergi Borcu	387.893	6.746	394.639
13.2	Ertelenmiş Vergi Borcu	2.238	-	2.238
XIV.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)	-	-	-
14.1	Satış Amaçlı	-	-	-
14.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XV.	SERMAYE BENZERİ KREDİLER	-	946.709	946.709
XVI.	ÖZKAYNAKLAR	9.752.345	(9.765)	9.742.580
16.1	Ödenmiş Sermaye	4.200.000	-	4.200.000
16.2	Sermaye Yedekleri	1.576.741	(18.270)	1.558.471
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	11.880	-	11.880
16.2.2	Hisse Senedi İptal Kârları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değerleme Farkları	257.174	(79.268)	177.906
16.2.4	Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	597.090	-	597.090
16.2.5	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.6	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.7	İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri	1.509	-	1.509
16.2.8	Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)	(63.466)	60.998	(2.468)
16.2.9	Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.10	Diğer Sermaye Yedekleri	772.554	-	772.554
16.3	Kâr Yedekleri	2.061.101	8.505	2.069.606
16.3.1	Yasal Yedekler	280.954	4.097	285.051
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	1.681.758	-	1.681.758
16.3.4	Diğer Kâr Yedekleri	98.389	4.408	102.797
16.4	Kâr veya Zarar	1.879.378	-	1.879.378
16.4.1	Geçmiş Yıllar Kâr/ Zararı	-	-	-

16.4.2	Dönem Net Kâr/ Zararı	1.879.378	-	1.879.378
16.5	Azınlık Payları	35.125	-	35.125
	PASİF TOPLAMI	57.128.371	41.910.042	99.038.413
Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
30 Eylül 2009 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
BİN TÜRK LİRASI				
CARI DÖNEM				
30 Eylül 2009				
AKTİF KALEMLER		TP	YP	Toplam
I.	NAKİT DEĞERLER VE MERKEZ BANKASI	5.272.103	3.012.506	8.284.609
II.	GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR/ZARARA YANSITILAN FV (Net)	820.545	447.902	1.268.447
2.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklar	820.545	447.902	1.268.447
2.1.1	Devlet Borçlanma Senetleri	189.889	10.284	200.173
2.1.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	15.124	763	15.887
2.1.3	Alım Satım Amaçlı Türev Finansal Varlıklar	605.922	279.246	885.168
2.1.4	Diğer Menkul Değerler	9.610	157.609	167.219
2.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-	-
2.2.1	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
2.2.2	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-
2.2.3	Krediler	-	-	-
2.2.4	Diğer Menkul Değerler	-	-	-
III.	BANKALAR	2.661.005	6.475.841	9.136.846
IV.	PARA PİYASALARINDAN ALACAKLAR	30.117	-	30.117
4.1	Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	30.117	-	30.117
4.3	Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	-	-	-
V.	SATILMAYA HAZIR FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	21.812.387	4.198.893	26.011.280
5.1	Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	20.813	60.750	81.563
5.2	Devlet Borçlanma Senetleri	21.524.660	1.242.385	22.767.045
5.3	Diğer Menkul Değerler	266.914	2.895.758	3.162.672
VI.	KREDİLER VE ALACAKLAR	29.656.979	23.767.605	53.424.584
6.1	Krediler ve Alacaklar	29.266.965	23.762.993	53.029.958
6.1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuna Kullanılan Krediler	103.130	152.244	255.374
6.1.2	Devlet Borçlanma Senetleri	-	-	-
6.1.3	Diğer	29.163.835	23.610.749	52.774.584
6.2	Takipteki Krediler	2.114.449	51.143	2.165.592
6.3	Özel Karşılıklar (-)	1.724.435	46.531	1.770.966

VII.	FAKTÖRİNG ALACAKLARI	545.966	223.241	769.207
VIII.	VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK YATIRIMLAR (Net)	5.818.153	1.444.232	7.262.385
8.1	Devlet Borçlanma Senetleri	5.818.153	1.405.523	7.223.676
8.2	Diğer Menkul Değerler	-	38.709	38.709
IX.	İŞTİRAKLER (Net)	63.839	-	63.839
9.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	47.121	-	47.121
9.2	Konsolide Edilmeyenler	16.718	-	16.718
9.2.1	Mali İştirakler	14.741	-	14.741
9.2.2	Mali Olmayan İştirakler	1.977	-	1.977
X.	BAĞLI ORTAKLIKLAR (Net)	22.502	682	23.184
10.1	Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar	419	682	1.101
10.2	Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar	22.083	-	22.083
XI.	BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (Net)	-	-	-
11.1	Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler	-	-	-
11.2	Konsolide Edilmeyenler	-	-	-
11.2.1	Mali Ortaklıklar	-	-	-
11.2.2	Mali Olmayan Ortaklıklar	-	-	-
XII.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR	365.421	1.372.546	1.737.967
12.1	Finansal Kiralama Alacakları	447.145	1.569.448	2.016.593
12.2	Faaliyet Kiralaması Alacakları	-	-	-
12.3	Diğer	-	-	-
12.4	Kazanılmamış Gelirler (-)	81.724	196.902	278.626
XIII.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR	-	-	-
13.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
13.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XIV.	MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)	1.119.064	95.218	1.214.282
XV.	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net)	36.931	4.932	41.863
15.1	Şerefiye	6.388	-	6.388
15.2	Diğer	30.543	4.932	35.475
XVI.	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)	-	-	-
XVII.	VERGİ VARLIĞI	105.852	4.328	110.180
17.1	Cari Vergi Varlığı	34.666	3.066	37.732
17.2	Ertelenmiş Vergi Varlığı	71.186	1.262	72.448
XVIII.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)	86.712	-	86.712
18.1	Satış Amaçlı	86.712	-	86.712
18.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XIX.	DİĞER AKTİFLER	1.879.232	203.680	2.082.912

	AKTİF TOPLAMI	70.296.808	41.251.606	111.548.414

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları				
30 Eylül 2009 Tarihi İtibarıyla Konsolide Bilanço				
CARİ DÖNEM				
PASİF KALEMLER				
30 Eylül 2009				
		TP	YP	Toplam
I.	MEVDUAT	32.014.357	32.278.240	64.292.597
1.1	Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı	259.816	316.845	576.661
1.2	Diğer	31.754.541	31.961.395	63.715.936
II.	ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	227.710	158.211	385.921
III.	ALINAN KREDİLER	3.489.339	11.048.149	14.537.488
IV.	PARA PİYASALARINA BORÇLAR	11.988.896	212.760	12.201.656
4.1	Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar	-	-	-
4.2	İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar	-	-	-
4.3	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar	11.988.896	212.760	12.201.656
V.	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)	-	-	-
5.1	Bonolar	-	-	-
5.2	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler	-	-	-
5.3	Tahviller	-	-	-
VI.	FONLAR	-	-	-
6.1	Müstakriz Fonları	-	-	-
6.2	Diğer	-	-	-
VII.	MUHTELİF BORÇLAR	3.511.517	105.842	3.617.359
VIII.	DİĞER YABANCI KAYNAKLAR	544.024	268.946	812.970
IX.	FAKTORİNG BORÇLARI	-	-	-
X.	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR	-	4.906	4.906
10.1	Finansal Kiralama Borçları	-	4.906	4.906
10.2	Faaliyet Kiralaması Borçları	-	-	-
10.3	Diğer	-	-	-
10.4	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)	-	-	-
XI.	RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	-	3.763	3.763
11.1	Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
11.2	Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar	-	3.763	3.763

		-		
11.3	Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar	-	-	-
XII.	KARŞILIKLAR	1.275.282	21.051	1.296.333
12.1	Genel Karşılıklar	429.086	19.492	448.578
12.2	Yeniden Yapılanma Karşılığı	-	-	-
12.3	Çalışan Hakları Karşılığı	208.893	-	208.893
12.4	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)	132.136	-	132.136
12.5	Diğer Karşılıklar	505.167	1.559	506.726
XIII.	VERGİ BORCU	561.808	13.277	575.085
13.1	Cari Vergi Borcu	561.808	209	562.017
13.2	Ertelenmiş Vergi Borcu	-	13.068	13.068
XIV.	SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)			
14.1	Satış Amaçlı	-	-	-
14.2	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin	-	-	-
XV.	SERMAYE BENZERİ KREDİLER	-	1.018.559	1.018.559
XVI.	ÖZKAYNAKLAR	12.705.741	96.036	12.801.777
16.1	Ödenmiş Sermaye	4.200.000	-	4.200.000
16.2	Sermaye Yedekleri	2.652.914	83.106	2.736.020
16.2.1	Hisse Senedi İhraç Primleri	11.880	-	11.880
16.2.2	Hisse Senedi İptal Kârları	-	-	-
16.2.3	Menkul Değerler Değerleme Farkları	1.332.243	85.534	1.417.777
16.2.4	Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	598.194	-	598.194
16.2.5	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.6	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.7	İştirakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri	1.509	-	1.509
16.2.8	Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)	(63.466)	(2.428)	(65.894)
16.2.9	Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran			
	Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları	-	-	-
16.2.10	Diğer Sermaye Yedekleri	772.554	-	772.554
16.3	Kâr Yedekleri	3.659.414	12.930	3.672.344
16.3.1	Yasal Yedekler	374.641	4.641	379.282
16.3.2	Statü Yedekleri	-	-	-
16.3.3	Olağanüstü Yedekler	3.187.603	-	3.187.603
16.3.4	Diğer Kâr Yedekleri	97.170	8.289	105.459
16.4	Kâr veya Zarar	2.147.332	-	2.147.332

16.4.1	Geçmiş Yıllar Kâr/ Zararı	-	-	-
16.4.2	Dönem Net Kâr/ Zararı	2.147.332	-	2.147.332
16.5	Azınlık Payları	46.081	-	46.081
	PASİF TOPLAMI	66.318.674	45.229.740	111.548.414

EK-2. Gelir Tabloları

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları			
31 Aralık 2005 Tarihi İtibariyle Konsolide Gelir Tablosu			
		(Bin Yeni Türk Lirası)	
		CARİ DÖNEM	ÖNCEKİ DÖNEM
		2005	2004
I.	FAİZ GELİRLERİ	3.782.251	3.317.904
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	2.052.155	1.520.674
1.1.1	TP Kredilerden Alınan Faizler	1.599.107	1.128.111
1.1.1.1	Kısa Vadeli Kredilerden	1.440.846	1.096.414
1.1.1.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	158.261	31.697
1.1.2	YP Kredilerden Alınan Faizler	447.568	385.663
1.1.2.1	Kısa Vadeli Kredilerden	164.144	166.791
1.1.2.2	Orta ve Uzun Vadeli Kredilerden	283.424	218.872
1.1.3	Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	5.480	6.900
1.1.4	Kaynak Kul. Destekleme Fonundan Alınan Primler	-	-
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	67.784	62.300
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	130.246	101.331
1.3.1	T.C. Merkez Bankasından	6.003	6.007
1.3.2	Yurtiçi Bankalardan	42.763	44.482
1.3.3	Yurtdışı Bankalardan	81.480	50.842
1.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubelerden	-	-
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	947	1.139
1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	1.408.201	1.511.325
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	65.320	244.477
1.5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	994.348	696.527
1.5.3	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden	348.533	570.321
1.6	Diğer Faiz Gelirleri	122.918	121.135
II.	FAİZ GİDERLERİ	1.964.859	1.894.436
2.1	Mevduata Verilen Faizler	1.508.338	1.551.642
2.1.1	Bankalararası Mevduata	70.077	76.677
2.1.2	Tasarruf Mevduatına	750.736	755.520
2.1.3	Resmi Kuruluşlar Mevduatına	7.516	249
2.1.4	Ticari Kuruluşlar Mevduatına	381.726	386.826
2.1.5	Diğer Kuruluşlar Mevduatına	48.322	49.074
2.1.6	Döviz Tevdiat Hesaplarına	249.751	283.198
2.1.7	Kıymetli Maden Depo Hesaplarına	210	98
2.2	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	197.848	178.173
2.3	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	218.837	149.314
2.3.1	T.C. Merkez Bankasına	-	-

2.3.2	Yurtiçi Bankalara	32.583	31.031
2.3.3	Yurtdışı Bankalara	169.857	105.668
2.3.4	Yurtdışı Merkez ve Şubelere	-	-
2.3.5	Diğer Kuruluşlara	16.397	12.615
2.4	Çıkarılan Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-	6.433
2.5	Diğer Faiz Giderleri	39.836	8.874
III.	NET FAİZ GELİRİ (I - II)	1.817.392	1.423.468
IV.	NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ	804.666	628.881
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	1.114.837	882.302
4.1.1	Nakdi Kredilerden	73.840	68.612
4.1.2	Gayri Nakdi Kredilerden	65.180	79.206
4.1.3	Diğer	975.817	734.484
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	310.171	253.421
4.2.1	Nakdi Kredilere Verilen	28.968	26.661
4.2.2	Gayri Nakdi Kredilere Verilen	242	337
4.2.3	Diğer	280.961	226.423
V.	TEMETTÜ GELİRLERİ	1.145	1.208
5.1	Alım Satım Amaçlı Menkul Değerlerden	-	-
5.2	Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden	1.145	1.208
VI.	NET TİCARİ KÂR / ZARAR	133.929	173.601
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı/Zararı (Net)	4.624	105.001
6.1.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı	2.428.537	1.406.808
6.1.1.1	Türev Finansal Araçlardan Kârlar	327.749	212.771
6.1.1.2	Diğer Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı	2.100.788	1.194.037
6.1.2	Sermaye Piyasası İşlemleri Zararı (-)	2.423.913	1.301.807
6.1.2.1	Türev Finansal Araçlardan Zararlar	390.944	186.203
6.1.2.2	Diğer Sermaye Piyasası İşlemleri Zararı	2.032.969	1.115.604
6.2	Kambiyo İşlemleri Kârı/Zararı (Net)	129.305	68.600
6.2.1	Kambiyo Kârı	2.496.491	4.597.449
6.2.2	Kambiyo Zararı (-)	2.367.186	4.528.849
VII.	DİĞER FAALİYET GELİRLERİ	351.215	255.151
VIII.	FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)	3.108.346	2.482.310
IX.	KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)	449.525	431.370
X.	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)	1.631.620	1.316.948
XI.	FAALİYET KÂRI (VIII-IX-X)	1.027.202	733.992
XII.	BAĞLI ORTAKLIKLAR VE İŞTİRAKLERDEN KÂR/ZARAR	-	11.832
XIII.	NET PARASAL POZİSYON KÂRI/ZARARI	-	(42.943)
XIV.	VERGİ ÖNCESİ KÂR (XI+XII+XIII)	1.027.202	702.881
XV.	VERGİ KARŞILIĞI (±)	257.243	302.314
15.1	Cari Vergi Karşılığı	195.029	29.977
15.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	62.214	272.337
XVI.	VERGİ SONRASI OLAĞAN FAALİYET KÂR/ZARARI (XIV±XV)	769.959	400.567
XVII.	VERGİ SONRASI OLAĞANÜSTÜ KÂR/ZARAR	-	-
17.1	Vergi Öncesi Olağanüstü Net Kâr/Zarar	-	-
17.1.1	Olağanüstü Gelirler	-	-

17.1.2	Olağanüstü Giderler (-)	-	-
17.2	Olağanüstü Kâra İlişkin Vergi Karşılığı (-)	-	-
XVIII.	KONSOLIDASYON DIŞI ORTAKLIKLAR KÂR/ZARARI (-)	-	-
XIX.	NET DÖNEM KÂRI (XVI+XVII+XVIII)	769.959	400.567
19.1	Grubun Kârı / Zararı	767.081	399.227
19.2	Azınlık Hakları Kârı / Zararı (-)	2.878	1.340
	HİSSE BAŞINA KAR / ZARAR (1,000 YTL nominal için tam YTL olarak)	365	333

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları

31 Aralık 2007 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide Gelir Tablosu

		BİN YENİ TÜRK LİRASI	
GELİR VE GİDER KALEMLERİ		CARİ DÖNEM	ÖNCEKİ DÖNEM
		1 Ocak 2007- 31 Aralık 2007	1 Ocak 2006- 31 Aralık 2006
I.	FAİZ GELİRLERİ	7.886.063	5.673.601
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	4.433.971	3.105.286
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	184.252	125.849
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	439.006	241.944
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	5.538	2.150
1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2.342.324	1.799.117
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklardan	52.725	61.566
1.5.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/ Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-
1.5.3	Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan	1.593.503	1.130.437
1.5.4	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlardan	696.096	607.114
1.6	Finansal Kiralama Gelirleri	188.173	129.302
1.7	Diğer Faiz Gelirleri	292.799	269.953
II.	FAİZ GİDERLERİ	4.788.111	3.521.818
2.1	Mevduata Verilen Faizler	3.295.478	2.454.736
2.2	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	749.030	531.951
2.3	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	738.564	472.357
2.4	İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	3.035	712
2.5	Diğer Faiz Giderleri	2.004	62.062
III.	NET FAİZ GELİRİ/GİDERİ (I - II)	3.097.952	2.151.783
IV.	NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ/GİDERLERİ	1.288.569	1.035.384
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	1.720.948	1.360.951
4.1.1	Gayri Nakdi Kredilerden	107.983	96.908
4.1.2	Diğer	1.612.965	1.264.043
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	432.379	325.567
4.2.1	Gayri Nakdi Kredilere	322	875
4.2.2	Diğer	432.057	324.692
V.	TEMETTÜ GELİRLERİ	2.866	2.767
VI.	TİCARİ KÂR / ZARAR (Net)	(218.454)	(51.433)
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı/Zararı	(171.873)	20.420
6.2	Kambiyo İşlemleri Kârı/Zararı	(46.581)	(71.853)
VII.	DİĞER FAALİYET GELİRLERİ	1.201.924	461.767

VIII.	FAALİYET GELİRLERİ/GİDERLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)	5.372.857	3.600.268
IX.	KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-)	349.695	335.996
X.	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)	2.108.356	1.799.160
XI.	NET FAALİYET KÂRI/ZARARI (VIII-IX-X)	2.914.806	1.465.112
XII.	BİRLEŞME İŞLEMİ SONRASINDA GELİR OLARAK KAYDEDİLEN FAZLALIK TUTARI	-	-
XIII.	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ UYGULANAN ORTAKLIKLARDAN KÂR/ZARAR	4.098	-
XIV.	NET PARASAL POZİSYON KÂRI/ZARARI	-	-
XV.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XI+...+XIV)	2.918.904	1.465.112
XVI.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	497.148	298.549
16.1	Cari Vergi Karşılığı	507.497	293.524
16.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	(10.349)	5.025
XVII.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XV±XVI)	2.421.756	1.166.563
XVIII.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GELİRLER	-	-
18.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Gelirleri	-	-
18.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Karları	-	-
18.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Gelirleri	-	-
XIX.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GİDERLER (-)	-	-
19.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Giderleri	-	-
19.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Zararları	-	-
19.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Giderleri	-	-
XX.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XVIII-XIX)	-	-
XXI.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	-	-
21.1	Cari Vergi Karşılığı	-	-
21.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	-	-
XXII.	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XX±XXI)	-	-
XXIII.	NET DÖNEM KÂRI/ZARARI (XVII+XXII)	2.421.756	1.166.563
23.1	Grubun Kârı / Zararı	2.413.778	1.165.311
23.2	Azınlık Payları Kârı / Zararı (-)	7.978	1.252
	Hisse Başına Kâr / Zarar (1,000 YTL nominal için)	1.149	555

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları			
31 Aralık 2008 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Konsolide Gelir Tablosu			
		BİN YENİ TÜRK LİRASI	
GELİR VE GİDER KALEMLERİ		CARİ DÖNEM	ÖNCEKİ DÖNEM
		1 Ocak 2008 -	1 Ocak 2007 -
		31 Aralık 2008	31 Aralık 2007
I.	FAİZ GELİRLERİ	10.066.076	7.886.063
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	5.957.380	4.450.886
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	218.100	184.252
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	393.989	422.091
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	7.120	5.538
1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	3.075.798	2.342.324
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklardan	49.756	52.725
1.5.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/ Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-
1.5.3	Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan	2.171.769	1.593.503
1.5.4	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlardan	854.273	696.096
1.6	Finansal Kiralama Gelirleri	235.025	188.173
1.7	Diğer Faiz Gelirleri	178.664	292.799
II.	FAİZ GİDERLERİ	6.635.372	4.788.111
2.1	Mevduata Verilen Faizler	4.542.020	3.295.478
2.2	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	908.834	749.030
2.3	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	1.180.050	738.564
2.4	İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	2.872	3.035
2.5	Diğer Faiz Giderleri	1.596	2.004
III.	NET FAİZ GELİRİ/GİDERİ (I - II)	3.430.704	3.097.952
IV.	NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ/GİDERLERİ	1.578.335	1.288.569
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	2.042.770	1.720.948
4.1.1	Gayri Nakdi Kredilerden	133.118	107.983
4.1.2	Diğer	1.909.652	1.612.965
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	464.435	432.379
4.2.1	Gayri Nakdi Kredilere	453	322
4.2.2	Diğer	463.982	432.057
V.	TEMETTÜ GELİRLERİ	29.472	2.866
VI.	TİCARİ KÂR / ZARAR (Net)	253.585	(218.454)
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı/Zararı	486.852	(435.806)
6.2	Kambiyo İşlemleri Kârı/Zararı	(233.267)	217.352
VII.	DİĞER FAALİYET GELİRLERİ	437.723	1.201.924
VIII.	FAALİYET GELİRLERİ/GİDERLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)	5.729.819	5.372.857
IX.	KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-)	617.955	349.695
X.	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)	2.775.746	2.108.356
XI.	NET FAALİYET KÂRI/ZARARI (VIII-IX-X)	2.336.118	2.914.806
XII.	BİRLEŞME İŞLEMİ SONRASINDA GELİR OLARAK KAYDEDİLEN FAZLALIK TUTARI	-	-
XIII.	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ UYGULANAN ORTAKLIKLARDAN KÂR/ZARAR	10.657	4.098
XIV.	NET PARASAL POZİSYON KÂRI/ZARARI	-	-

XV.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XI+...+XIV)	2.346.775	2.918.904
XVI.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	455.597	497.148
16.1	Cari Vergi Karşılığı	441.528	507.497
16.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	14.069	(10.349)
XVII.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XV±XVI)	1.891.178	2.421.756
XVIII.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GELİRLER	-	-
18.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Gelirleri	-	-
18.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Karları	-	-
18.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Gelirleri	-	-
XIX.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GİDERLER (-)	-	-
19.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Giderleri	-	-
19.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Zararları	-	-
19.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Giderleri	-	-
XX.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XVIII-XIX)	-	-
XXI.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	-	-
21.1	Cari Vergi Karşılığı	-	-
21.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	-	-
XXII.	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XX±XXI)	-	-
XXIII.	NET DÖNEM KARI/ZARARI (XVII+XXII)	1.891.178	2.421.756
23.1	Grubun Kârı / Zararı	1.879.378	2.413.778
23.2	Azınlık Payları Kârı / Zararı (-)	11.800	7.978
	Hisse Başına Kâr / Zarar (1,000 YTL nominal için)	632	1.149

Türkiye Garanti Bankası Anonim Şirketi ve Finansal Kuruluşları			
30 Eylül 2009 Tarihinde Sona Eren Dokuz Aylık Hesap Dönemine Ait Konsolide Gelir Tablosu			
		BİN TÜRK LİRASI	
GELİR VE GİDER KALEMLERİ		CARİ DÖNEM	ÖNCEKİ DÖNEM
		1 Ocak 2009 -	1 Ocak 2008 -
		30 Eylül 2009	30 Eylül 2008
I.	FAİZ GELİRLERİ	8.369.539	7.090.525
1.1	Kredilerden Alınan Faizler	4.795.689	4.211.667
1.2	Zorunlu Karşılıklardan Alınan Faizler	122.421	154.037
1.3	Bankalardan Alınan Faizler	192.052	299.240
1.4	Para Piyasası İşlemlerinden Alınan Faizler	2.841	4.178

1.5	Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2.990.464	2.111.078
1.5.1	Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklardan	22.292	30.030
1.5.2	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/ Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılan FV	-	-
1.5.3	Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan	2.179.455	1.635.364
1.5.4	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlardan	788.717	445.684
1.6	Finansal Kiralama Gelirleri	153.135	174.149
1.7	Diğer Faiz Gelirleri	112.937	136.176
II.	FAİZ GİDERLERİ	4.531.814	4.447.452
2.1	Mevduata Verilen Faizler	3.299.362	3.069.828
2.2	Kullanılan Kredilere Verilen Faizler	619.613	636.367
2.3	Para Piyasası İşlemlerine Verilen Faizler	609.426	737.822
2.4	İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	1.636	1.973
2.5	Diğer Faiz Giderleri	1.777	1.462
III.	NET FAİZ GELİRİ/GİDERİ (I - II)	3.837.725	2.643.073
IV.	NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRLERİ/GİDERLERİ	1.369.458	1.195.284
4.1	Alınan Ücret ve Komisyonlar	1.702.688	1.517.325
4.1.1	Gayri Nakdi Kredilerden	137.791	96.219
4.1.2	Diğer	1.564.897	1.421.106
4.2	Verilen Ücret ve Komisyonlar	333.230	322.041
4.2.1	Gayri Nakdi Kredilere	592	257
4.2.2	Diğer	332.638	321.784
V.	TEMETTÜ GELİRLERİ	2.741	2.520
VI.	TİCARİ KÂR / ZARAR (Net)	820.013	122.277
6.1	Sermaye Piyasası İşlemleri Kârı/Zararı	379.325	55.437
6.2	Türev Finansal İşlemlerden Kâr/Zarar	318.624	187.301
6.3	Kambiyo İşlemleri Kârı/Zararı	122.064	(120.461)
VII.	DİĞER FAALİYET GELİRLERİ	225.590	351.122
VIII.	FAALİYET GELİRLERİ/GİDERLERİ TOPLAMI (III+IV+V+VI+VII)	6.255.527	4.314.276
IX.	KREDİ VE DİĞER ALACAKLAR DEĞER DÜŞÜŞ KARŞILIĞI (-)	1.474.257	352.836

X.	DİĞER FAALİYET GİDERLERİ (-)	2.009.615	2.081.845
XI.	NET FAALİYET KÂRI/ZARARI (VIII-IX-X)	2.771.655	1.879.595
XII.	BİRLEŞME İŞLEMİ SONRASINDA GELİR OLARAK KAYDEDİLEN FAZLALIK TUTARI	-	-
XIII.	ÖZKAYNAK YÖNTEMİ UYGULANAN ORTAKLIKLARDAN KÂR/ZARAR	5.763	7.606
XIV.	NET PARASAL POZİSYON KÂRI/ZARARI	-	-
XV.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XI+...+XIV)	2.777.418	1.887.201
XVI.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	619.160	377.790
16.1	Cari Vergi Karşılığı	658.202	386.858
16.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	(39.042)	(9.068)
XVII.	SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XV±XVI)	2.158.258	1.509.411
XVIII.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GELİRLER	-	-
18.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Gelirleri	-	-
18.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Karları	-	-
18.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Gelirleri	-	-
XIX.	DURDURULAN FAALİYETLERDEN GİDERLER (-)	-	-
19.1	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık Giderleri	-	-
19.2	İştirak, Bağlı Ortaklık ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ort.) Satış Zararları	-	-
19.3	Diğer Durdurulan Faaliyet Giderleri	-	-
XX.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z (XVIII-XIX)	-	-
XXI.	DURDURULAN FAALİYETLER VERGİ KARŞILIĞI (±)	-	-
21.1	Cari Vergi Karşılığı	-	-
21.2	Ertelenmiş Vergi Karşılığı	-	-
XXII.	DURDURULAN FAALİYETLER DÖNEM NET K/Z (XX±XXI)	-	-
XXIII.	NET DÖNEM KARI/ZARARI (XVII+XXII)	2.158.258	1.509.411
23.1	Grubun Kârı / Zararı	2.147.332	1.501.121
23.2	Azınlık Payları Kârı / Zararı (-)	10.926	8.290
	Hisse Başına Kâr / Zarar (1,000 TL nominal için)	511	585

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr/>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : YUSUF AYYILDIZ
Doğum Yeri : BOĞAZLIYAN/ YOZGAT
Doğum Yılı : 1981
Medeni Hali : EVLİ

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise 1996 - 1999 : YOZGAT FEN LİSESİ
Lisans 2000 - 2004 : MUĞLA ÜNİVERSİTESİ İ.İ.B.F. İŞLETME BÖLÜMÜ
Yabancı Dil : İNGİLİZCE

MESLEKİ BİLGİLER

2006 –2009 : T. İŞBANKASI A.Ş. - MEMUR
2009 – Devam Ediyor : T. İŞBANKASI A.Ş. - BİREYSEL SATIŞ YÖNETMENİ

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KREDİ RİSKİ ANALİZİ VE GARANTİ BANKASI A.Ş. ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUSUF AYYILDIZ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. EMİN UZUN

MAYIS, 2010
MUĞLA